

Flacăra

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

ZBUCIUMUL, LUPTA, OMENIA ȘI DEMNITATEA PATRIEI

Măsura extraordinară a grijii față de oameni

Marti, 8 martie, in cursul după-amiezii, posturile noastre de radio au transmis un comunicat extraordinar prin încărcătura sa de umanitate, prin dovada — rar întâlnită vreodată pe această planetă frământată — de grijă față de destinul celor loviți in plin de dezastrele naturii. Cutremurul din 4 martie, fenomen natural explicabil, imposibil de evitat chiar și într-o ordine logică a lucrurilor, o fatalitate pe care o consemnăm cu gravitate, cu durere, cu tristețe, dar și ca un moment de încordare a voinței noastre exemplare de a lupta cu dezastrul, de a face ordine in haos, lucizi și încrezători în viitor, i-a strins și mai mult pe oameni in jurul partidului, lângă tovarășul Nicolae Ceaușescu. In pofida pierderilor umane și materiale, din primele minute de după dezastru, nimeni nu s-a lăsat coplesit, ci a acționat pentru îndepărtarea

cît mai grabnică a urmărilor și amintirilor întunecate.

In cadrul acțiunilor rapide și eficiente inițiate de secretarul general al partidului, aflat pretutindeni, de dimineața pînă seara, pe fronturile de lucru ale țării lovite de cutremur, măsurile pline de grijă față de oameni și față de viitorul lor au impresionat profund opinia publică, ne-au redat calmul și liniștea de care aveam nevoie ca să trecem peste momentele deprimante ale seismului, să ne simțim siguri pe pămînt, încrezători in șansa vieții noastre, in ziua de mîine.

Măsurile stabilite in recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. reprezintă expresia tulburătoare a marii sensibilități față de încercările teribile prin care au trecut oamenii in ultimele zile. Emoționantă și tonică atenție pentru destinul, iată, încă atît de fragil al omului in fața încercărilor naturii.

Cetățenii ale căror locuințe au fost distruse și cărora cataclismul le-a risipit avutul vor primi apartamente noi, dotate gratuit de către stat, vor primi, de asemenea, haine, lenjerie de pat, toate cele trebuincioase bucătăriei și dacă la toate acestea adăugăm și aparatele de radio, televizoarele, frigiderele vom vedea că, de fapt, in acest fel li se asigură o continuare demnă a existenței lor sociale.

Ședința din 9 martie, in baza unui prim bilanț global al pierderilor, stabilește o suplimentare a numărului de apartamente construite in București. Cele 5000 noi apartamente, care se adaugă unui plan de construcții de locuințe și el foarte generos, vor soluționa, încă in acest an, necesitățile întregii populații sinistrate. De asemenea, in toate așezările afectate de cutremur se vor elabora programe de reconstrucție, se vor construi blocuri noi, rezistente la orice fel de traumatism și in care oamenii vor putea visa liniștiți la viitor.

Dintr-o dată, un oraș de pe malul Dunării care timp de secole nu a ieșit din anonimat intră in circuitul atenției opiniei publice prin hotărîrile care-l privesc de a fi refăcut integral cu un centru urban modern, cu 3500—4000 apartamente, o casă de cultură, o sală de cinematograful, două licee și alte unități sociale. Dovadă a marelui interes acordat condițiilor de viață și de civilizație ale oamenilor chiar și in momentele vitrege. Pretutindeni se muncеște încordat, pretutindeni se acționează organizat in spiritul hotărîrilor din aceste zile ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., pretutindeni se reconstruiește cu luciditate și calm, pentru reîntarea vieții in coordonatele normale ale existenței.

Oamenii au pierdut, in multe cazuri, tot ceea ce au agonisit o viață și dincolo de fericirea de a fi rămas vii sub acest cataclism e firesc să-și facă griji pentru acoperișul sub care vor locui, pentru piinea pe care o vor minca, pentru locul de muncă și pentru viitorul imediat sau îndepărtat care aparține, evident, speranțelor.

Partidul nostru, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, le oferă, dincolo de speranțe, elementele concrete ale unor certitudini care privesc existența noastră cotidiană și de perspectivă. Partidul nostru a găsit un răspuns prompt și eficient tuturor întrebărilor, tuturor grijilor pe care și le-au făcut oamenii imediat după cutremur, tuturor necesităților care țin de exigențele civilizației.

Înțelegerea față de viața concretă a omului care a supraviețuit acestui dezastru, înțelegerea părintească, sublimă față de traumatismele înregistrate la nivelul fiecărui individ, este afirmată și prin paragraful comunicatului din 8 martie, unde se recomandă acordarea unui concediu medical de zece zile, internarea in spi-

(Continuare in pag. 23)

A. DOHOTARU ■

După o noapte de nesomn, președintele nostru s-a întors acasă, acolo unde noi toți aveam nevoie de prezența sa înțeleaptă, curajoasă, încurajatoare

Era sol de pace și prietenie și colaborare al țării sale, al nostru, când a aflat că acasă, pe meleagurile patriei, ale României, un cumplit și nedrept cutremur a omorât oameni și a distrus o însemnată parte din roadele muncii națiunii. Imediat, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarăsa Elena Ceaușescu s-au întors din vizitele oficiale efectuate în Republica Islamică Mauritania, Republica Senegal, Republica Ghana, Republica Coasta de Fildeș și Republica Federală Nigeria. Direct de la aeroport, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea de partid și de stat care l-au întâmpinat, s-au îndreptat spre acele locuri din Capitală care au avut cel mai mult de suferit de pe urma puternicului seism, examinând la fața locului modul în care se acționează pentru înlăturarea urmărilor cutremurului. Parcurgând pe jos bulevardele Magheru, Bălcescu și Republicii, Piața Universității, strada Academiei, secretarul general al partidului s-a oprit în punctele unde seismul a provocat grele pierderi umane și materiale. Informându-se în detaliu asupra împrejurărilor în care se acționează, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cercetat îndeaproape situația din fiecare punct vizitat. Secretarul general al partidului a dat instrucțiuni ferme privind accelerarea la maximum a operațiunilor de salvare a răniților, de asigurare a asistenței medicale de urgență. S-a insistat, de asemenea, asupra necesității de a concentra maximum de utilaje și mașini, un număr sporit de echipe de intervenție pentru grăbirea finalizării acțiunilor întreprinse de organele de partid și de stat. Secretarul general al partidului a arătat că o deosebită atenție trebuie acordată acțiunilor de ajutorare a populației sinistrate, de asigurare a unor condiții normale de viață și muncă, într-un timp cit mai scurt, tuturor cetățenilor Capitalei. Prezența președintelui țării a dat acelor oameni care duceau bătălia dramatică, eroică și, mai presus de toate, omenească, pentru înlăturarea consecințelor cutremurului un sentiment de încredere și putere, de recunoștință și dragoste. Ei au înțeles că prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu lângă ei înseamnă prezența întregii noastre națiuni lângă ei.

La câteva minute după încheierea vizitei a fost convocată, la sediul C.C. al P.C.R., o ședință operativă de lucru a Comitetului Politic Executiv, care a stabilit măsurile ce trebuie luate în continuare pentru soluționarea tuturor problemelor ce le implică această grea încercare prin care trece poporul român, pentru ocrotirea populației sinistrate, limitarea pagubelor materiale, reluarea neîntârziată a ritmului normal de viață și de muncă pe întregul teritoriu al țării.

Imediat după ședința Comitetului Politic Executiv, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o teleconferință cu primii-secretari ai comitetelor județene de partid. Secretarul general al partidului s-a interesat amănunțit de situația din toate zonele țării, îndeosebi din cele mai puternic afectate de cutremur, a cerut rapoarte exacte asupra stării populației sinistrate și a pagubelor pricinuite obiectivelor edilitare și economice din centrele urbane, din mediul rural. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se acționeze energic în toate județele, să se mobilizeze toate forțele umane și materiale pentru înlăturarea cit mai grabnică a urmărilor calamității, asigurarea unei aprovizionări normale a populației, adăpostirea celor rămași fără cămin, acordarea îngrijirii medicale celor care au nevoie, pentru repunerea în circuitul productiv a unităților afectate.

Spre amiază, din nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarăsa Elena

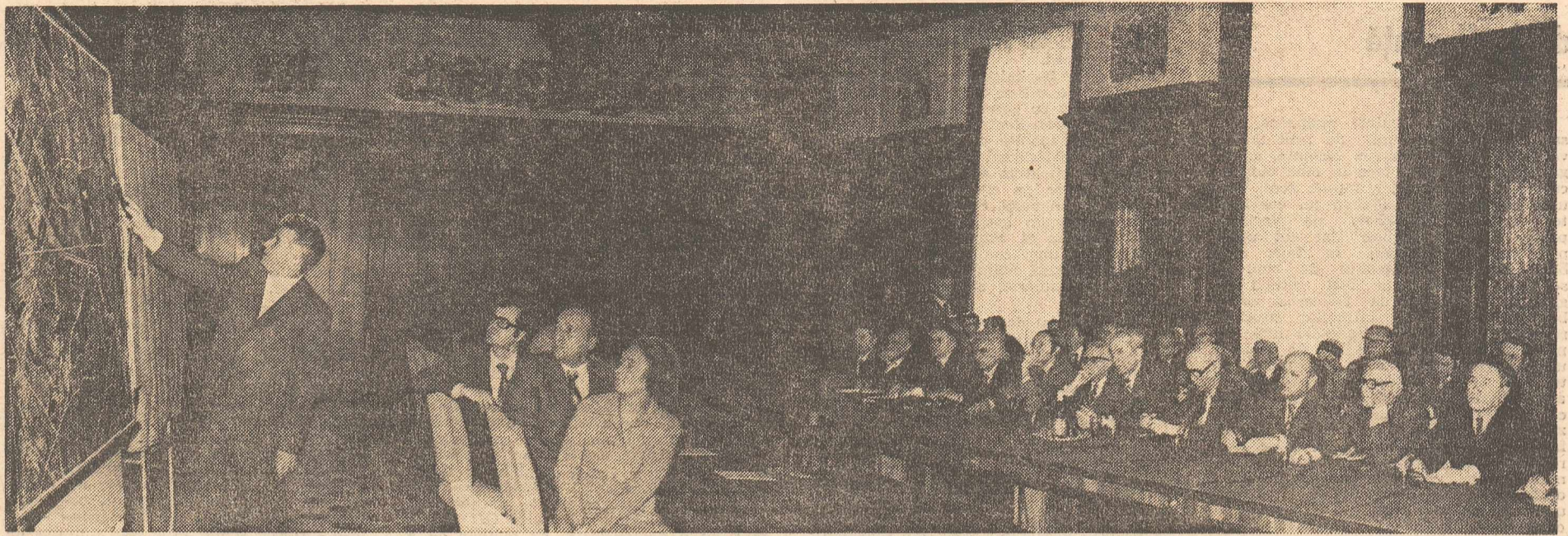
Ceaușescu, s-a îndreptat spre alte puncte ale Capitalei greu încercate de cutremur. Peste tot, omul Nicolae Ceaușescu ascultă cu durere relatările unor întâmplări tragice, petrecute oamenilor și constată cu mândrie că oamenii luptă cu înălțătoare solidaritate și cu dăruire comunistă pentru salvarea semenilor îngropați de vii sub

dărîmături. Peste tot, constructorul comunist Nicolae Ceaușescu analizează cu profundă gândire tehnică și organizatorică situațiile concrete pe care această cumplită realitate a dezastrului le-a produs, analizează dincolo de forța cutremurului și alte cauze concrete care au facilitat distrugerile; peste tot dă indicații precise;

peste tot participă direct la lupta de rezistență a oamenilor; peste tot cere informații concrete și adoptă decizii concrete. Comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conduce direct, conduce strategic și tactic, o adevărată bătălie pentru viață.

al țării, țara întreagă își înzecește întregii vieți economice și sociale

Societatea, casa noastră în care ne

Constructorii, ca medicii de la Urgență

Vorbind despre locuințe, magazine, școli sau spitale, cetățeanul de rând are în vedere imaginea propriei locuințe, a magazinului la care-și face în mod obișnuit cumpărăturile, a unei anume școli și a unui anume spital. Pentru un constructor însă, cele 32.897 de locuințe prăbușite sau avariate sînt tot atîtea probleme profesionale. În fața unui bloc prăbușit, cetățeanul de rând nu se întreabă care a fost soluția inginerescă urmată la ridicarea aceluși bloc și cum s-a întîmplat procesul ruînării lui. Întrebarea aceasta însă și-o pune întotdeauna un meșter, un arhitect, un inginer constructor. E firesc, am putea zice. Și este, într-adevăr, firesc să fie așa, numai că la fel de drept este să știm că reconsiderarea unui fond de câteva zeci de mii de locuințe, afectate în chip foarte diferit de seism, pune constructorilor o mare mulțime de probleme. În multe cazuri, consolidarea unei clădiri e o chestiune mai dificilă decît construcția unei clădiri noi, perfect asemănătoare celei vechi. Și, uneori, o treabă mai costisitoare. Este relativ simplu să ridici un oraș de 32.897 locuințe, este extrem de complicat să pui din nou pe picioare un oraș puternic încercat de un cutremur. Adesea, restaurarea unei opere durează mai mult decît timpul ce a fost trebuincios producerii ei. O clădire — locuință, școală, magazin, spital, întreprindere — este, în aceeași măsură ca opera de artă, istorie și spirit național. Rațiunile care dictează consolidarea, refacerea, restaurarea unei construcții sînt diferite de acelea care au dus la ridicarea ei.

Iată, spre exemplu, imobilul din Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 26. O clădire cu subsol, parter, mezanin și cîteva etaje. Un frumos exemplu de arhitectură bucureșteană, una din acele arătoase imobile de pe marile bulevarde centrale ale Capitalei, care ne sîdese în suflet sentimentul unui loc și al unei epoci. Prea bine n-am putea defini acest sentiment, e adevărat. El are nenumărate componente, unele explicite, cele mai multe tainice. Ca să înțelegem ce este el, să ne închipuim o clipă Bucureștiul nostru fără bulevardele din centru, fără Calea Victoriei, fără Magheru, fără Bulevardul Republicii. Demonstrația poate deveni, deodată, șocantă dacă încercăm să ne imaginăm chipul unei urbe de aproape două milioane de locuitori fără nici o construcție bătrînă. Conducerea de partid și de stat a dat glas celor mai profunde dorințe românești hotărînd uriașul proces de reconstrucție a fondului construit. Se spune că un lucru bine început e pe jumătate încheiat. Ca să înțelegem că lucrul acesta, al refacerii, a fost nu bine, ci foarte bine început e suficient să remarcăm schimbările ce au loc, de la o zi la alta, de la un ceas la altul în înfățișarea numeroaselor șantiere ale refacerii locuințelor, magazinelor, școlilor.

Imobilul din Bălcescu e construit cam pe la 1910. Blocul la care ne referim are un planșeu de beton armat deasupra mezaninului. Mai sus s-a folosit zidărie portantă de cărămidă și planșee de lemn. E

foarte probabil că înălțimea de azi a imobilului să fie rezultatul unei supraetajări efectuate mai apoi. Un singur lucru e cert: tot ce a fost construit pînă la placa de beton armat a rezistat bine cutremurului. Deasupra plăcii, pe toată înălțimea, efectul seismului este evident, impresionant, dezolant.

Cele două bovindouri, ce fac un efect atît de interesant pe fațadă, au fost zidite din cărămidă cu goluri, foarte ușoară dar și foarte fragilă. Pentru că întreaga fațadă s-a deplasat înainte cu 10-15 centimetri, pentru că bovindourile s-ar putea prăbuși dintr-un moment în altul, s-a procedat la sprijinirea lor pe cîteva etaje, atît din față cît și din părți. Schelele de lemnărie ce se văd acum înseamnă una din cele mai delicate și complicate operații de sprijinire a unei construcții bucureștene. Practic, întreaga clădire este prinsă într-o rețea de lemnărie, cabluri și profile de oțel.

S-au executat deci — și în unele locuri se mai execută încă — sprijiniri la sarcini statice, adică la greutatea propriu-zisă a imobilelor avariate. O operațiune premergătoare consolidării. Aceste două etape trebuie înțelese cum trebuie. Dacă sprijinirea elementelor sau a părților se face operativ, în baza unei schițe elaborate de comisiile de expertiză ale municipiului București, consolidarea necesită un proiect și un studiu tehnico-economic complex. Din comisia de expertiză a blocului situat în Bulevardul Bălcescu 26 a făcut parte și lectorul universitar ing. Dan Constantinescu. El a întocmit schița de sprijinire iar în baza ei o echipă trimisă aici de Centrala construcții-montaj București a executat, rapid și exact, lucrarea. La centrală sosesc toate procesele-verbale de expertiză și de aici, în funcție de necesități, sînt trimise pe șantier echipele de lucru și materialele. E momentul să subliniez că acest comandament al centralei, conțind pe priceperea profesională și pe dăruirea unei mari mase de constructori, funcționează cu maximă operativitate și are un control sigur al momentului și al perspectivei. La data documentării se asigură efectuarea sprijinirilor la circa 340 imobile cu mai mult de patru etaje. La data apariției acestui articol, vor fi apărut pe listă alte zeci de imobile din urgența a doua. E de înțeles că a fost nevoie de o triere a situațiilor. Blocul din Bulevardul Bălcescu intră în categoria „f. f. urgent”. Se trece la o cercetare temeinică în vederea elaborării unui proiect de consolidare (însoțit de un studiu tehnico-economic special), e necesar să așteptăm cu încredere răspunsul proiectanților.

Cu totul alta e starea clădirii situate în strada 13 Decembrie 20 (la intersecția cu Calea Victoriei). Aici s-a elaborat proiectul de consolidare. După toate probabilitățile, lucrările de refacere se vor încheia pînă în 15 aprilie. În această clădire se află IPROMET-ul. Inginerii Institutului de proiectări pentru construcții metalice au hotărît să elaboreze singuri proiectul de consolidare și, cu ajutorul unei echipe de 30 de muncitori de la I.C.S.M.-Galați, precum și cu găzile patriotice ale institutului să încheie foarte repede lucrarea. Blocul are structură metalică, există un proiect original. Soluția de consolidare, gîndită de un colectiv condus de inginerul-șef Mihai Niculescu, a fost aprobată de bătrînul magistrul ing. Victor Popescu, omul căruia i-au fost studenți aproape toți inginerii IPROMET-ului. Se muncește în schimburi de cîte 12 ore, lucrul are, evident,

spor, sudorii gălățeni sînt meșteri mari. Se consideră că soluția tehnică adoptată va spori rezistența părții afectate pînă la de două ori rezistența inițială. De fapt, orice consolidare executată temeinic poate da construcției o rezistență superioară celei pe care a avut-o înainte de cutremur.

Am descris două cazuri extreme: un imobil care, chiar procedîndu-se cu mare operativitate, pretinde o cercetare și o execuție de oarecare durată și un altul care a permis o intervenție promptă. Practic, proiectul de consolidare al IPROMET-ului a intrat pe planșetă „a doua zi”. A doua zi, știm prea bine după ce.

Un caz interesant și care dă o idee generală de felul consolidărilor în blocurile noi care au suferit totuși din cauza cutremurului este cel al blocului OD 16 din Bulevardul Armata Poporului. El a avut de înfruntat atît seismul cît și șocul prăbușirii plombei cu același nume. Fiind vorba de o construcție înălțată de curînd, colectivul care a executat proiectul a elaborat și planurile consolidării. Un perete exterior se cămășuiește în beton armat pe toată suprafața lui de zece etaje, imbinările și rosturile afectate se deschid și se refac legăturile de continuitate. Fisurile — care s-au ivit mai cu seamă la buiandrugi — vor fi umplute cu rășini sintetice. Sudura astfel realizată are mare trîncie. Sîmbătă, 19 martie, pe șantierul pentru consolidarea blocului OD 16 s-a efectuat o demonstrație cu metoda de a suda părțile unei diafragme cu rășini sintetice. Cadrele ingineresti prezente aici au luat cunoștință practic de modul în care trebuie intervenit în cazul mai multor categorii de fisuri. Nu e nici un secret că, în ce privește știința consolidării, destule lucruri se desprind chiar acum. Putem avea toată încrederea în constructori, în capacitatea lor de repliere profesională.

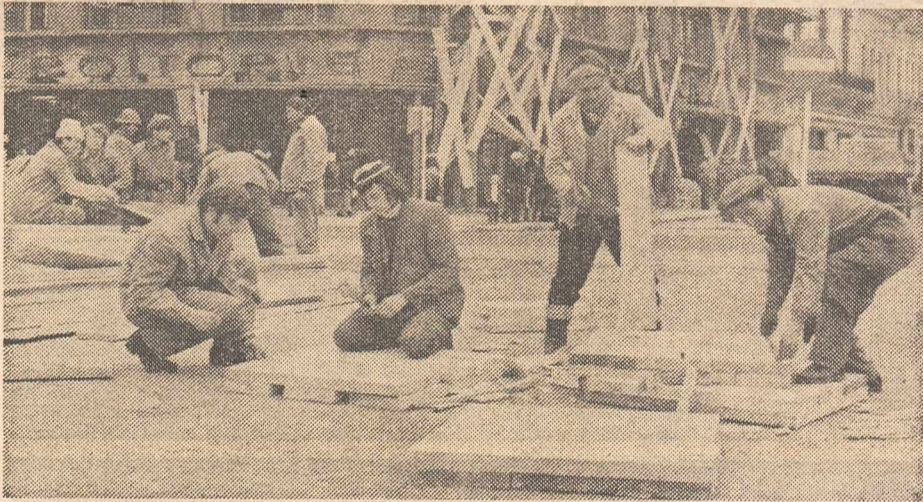
Inginerul Dan Gheorghe, director adjunct științific la Centrala pentru construcții-montaj București, spune următoarele: „În 14 blocuri proiectele de consolidări merg în paralel cu munca de refacere propriu-zisă. Aceste blocuri trebuie să aibă o rezistență superioară celei pe care au avut-o. Ne-am înțeles cu Institutul Proiect București să începem lucrările cam pe 25-30 martie. Este

o treabă care, pe lângă pricepere, cere și mult devotament. Și noi, și ei, proiectanții, avem un plan anual care trebuie respectat. Mai mult, conform hotărîrii de partid privind construirea unui număr de încă 5.000 apartamente, conform indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, am suplimentat în chip substanțial planul anual. Sîntem ajutați de 19 județe și așa cum ne-am făcut datoria pînă azi, ne-o vom face și de azi înainte”.

În vreme ce notez spusa tovarășului inginer Dan Gheorghe, fac cunoștința citorva constructori din județul Bihor, veniți să pregătească șantierul blocurilor 523, 523 bis și 108 din Drumul Taberei. Bihoreni preiau din planul suplimentat execuția unui număr de 352 apartamente. Sînt grăbiți să înceapă munca, simt fără doar și poate cadența specială a perioadei de refacere și țin să lase în urmă un nume bun.

Am încercat, se înțelege, nu un reportaj, ci o cale spre problemele tehnice ale procesului de refacere cu unele exemple clare. Lucrul cel mai interesant nu apare însă în domeniul ingineriei construcțiilor — deși multe din soluțiile găsite acum și în zilele ce urmează vor intra, cu siguranță, în manualele universitare și în practica profesiei — ci în conștiințe. Am cercetat, de pildă, un teanc de procese-verbale ale comisiilor de expertiză și am constatat că pe lângă un număr impresionant de fișe, cuprinzînd în chip convingător concluzii asupra stării clădirilor — și, prin urmare, schițe utile operațiilor de sprijinire precum și sugestii pentru elaborarea proiectelor de consolidare — există și multe hirtii fără folos practic. Altfel spus, etapa aceasta febrilă, pe lângă faptul că adună hotărît energia unor mari mase de oameni, face și o severă triere a competențelor. Multe blocuri sînt evacuate, mii de familii privesc cu speranță spre constructori, fiecare zi în avans față de termenul asumat e bucuria și liniștea unor oameni. Sigur, e nevoie de lucruri temeinice dar și de oameni de decizie, capabili să spună clar ce știu și ce pot. Dacă vorbind de zecile de mii de locuințe avariate putem spune că sînt asemenea unor bolnavi care se adresează Spitalului de urgență, constructorii fac, neîndoielnic, o muncă foarte asemănătoare și ea cu aceea a medicilor Urgenței.

TUDOR OCTAVIAN ■

Copiii salvați sînt îngrijiți în continuare cu atenția și dragostea primelor clipe

O Salvare transportă un copil la spitalul cel mai apropiat. Spitalul central de copii „Grigore Alexandrescu”. Primul diagnostic: „politraumatism cu dominare a fenomenelor craniocerebrale”. Coma se instalează. Medicii nu cedează: copilul este izolat într-un incubator, i se administrează oxigen, este tratat în continuare în serviciul de terapie intensivă. După două zile predomină fenomenele de suferință craniocerebrală. Șansele de supraviețuire sînt minime.

La Spitalul central de copii este invitat un specialist de la secția de neurochirurgie infantilă a Clinicii de neurochirurgie. Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu” București. Merge medicul Vlad Ciurea. Sînt consultați din nou toți cei 36 de copii internați aici în urma cutremurului. 15 dintre ei sînt loviți la cap și la coloană. La 8 martie, șase dintre

copiii aceștia din urmă, cu diagnostic mai grav, sînt transferați de urgență la secția de neurochirurgie infantilă. Copiii li se aplică tratamente adecvate, sînt învâluiti mai departe de grija, de ocrotirea și dragostea întregului personal, în frunte cu doctorița Lenkel Horváth, șefa secției, și doctorul Vlad Ciurea. O mamă cu copilul internat aici se oferă să-l alăpteze pe Alexandru Mihai, de 5 săptămîni. Cum urma să se externeze în scurt timp, se renunță la această variantă și se începe alimentarea per cateter, adică i se introduc în vene cantități de ser glucozat corespunzătoare vîrstei. Se încearcă totodată alimentarea pe gură, cu apă, pentru că Alexandru — îl numim așa după voia dintotdeauna a părinților — este extenuat, deshidratat foarte mult și încă nu poate, nu are forță să sugă din suzetă. Treptat, se suprimă alimentarea cu cateterul și la ora actuală Alexandru este alimentat cu eledon, înlocuitor de lapte, în doze corespunzătoare.

Stăm de vorbă cu asistenta Georgeta Rosca, 24 ani, cîndva colegă cu Doina Mihai, mama lui Alexandru: „La început ne-am străduit să-l determinăm să mînce. Nu mîncea. Încet, încet s-a deprins, a început să se obișnuiască și acum a devenit un mîncăcios. Nu-i prea place baia. Cînd îl îmbăiem țipă, plînge și dă din piciorușe. Într-un fel, a devenit dragul secției”. Desprindem din cuvintele asistentei Georgeta Rosca, ale celorlalte cadre medicale, Minerva Nițu, Ioana Antonie și Elena Stoian, adinca omenie, dragostea aproape maternă cu care îi învăluie pe

toți acești copii din direcția lor supraveghe.

— Care este starea de sănătate a lui Alexandru și cum cașgoriști acest caz?, îl întreb pe doctorul Vlad Ciurea, omul, specialistul care nu a acceptat nici pentru o clipă măcar gîndul că acest copil va muri.

— Copilul a venit cu un grad de deshidratare foarte ridicat, cu politraumatism, cu fractură a oaselor parietale cu decalarea fragmentelor. Un alt caz, mă refer la un copil de 40 de zile, care să fi supraviețuit 45 de ore fără apă, în condițiile pe care toți le-am cunoscut în aceste zile dramatice, nu se cunoaște. Căzul devine ca atare unic, cel puțin la noi, și se doarează vigurozității copilului, tinereții mamei lui, condițiilor de viață. Aș spune că acest copil s-a salvat aproape într-un fel miraculos dintre ruine. Din punct de vedere pediatric este iarăși un caz ieșit din comun, a rezistat, tratamentele au fost aplicate cu succes. După zece zile putem constata că starea lui de sănătate este bună: are un comportament normal și o dezvoltare psihică normală vîrstei actuale. În aceste zece zile a recuperat tot, are poftă de mîncare și a crescut 300 grame în greutate. Trecerea de la sîn la alimentarea cu lapte praf am fost obligați să o facem dintr-o dată, dar cu toate acestea copilul s-a acomodat repede, fără complicații.

— Vă întreb, tovarășe doctor, dacă în dezvoltarea sa ulterioară va fi amenințat de acest politraumatism?

— La sfîrșitul perioadei de internare vom face un bilanț al tuturor funcțiilor vitale și cerebrale și va rămîne sub observația noastră, pentru controale clinice

și electroencefalogramme. Cred însă că după evoluția bună a acestor zile, cînd practic la început se spera atît de puțin, va fi vindecat și redat sănătos familiei.

Spuneam însă că împreună cu Alexandru au fost aduși aici alți copii. Cinci dintre ei au între cinci săptămîni și doi ani și șapte luni. Al șaselea are șase ani. Unii dintre ei au fost scoși de sub ruine după zile și nopți: cu spaimă, cu politraumatisme, cu trupurile rînite. Natura s-a dovedit prea crudă cînd a lovit în ei. Toți acești copii trăiesc și starea lor de sănătate este bună. De multe ori viața lor a pîlpit. Grație însă întregului personal al secției firul de lumină nu s-a stins. Viața, cel mai mare miracol dintre toate miracolele, a învins! A învins chiar cu zece etaje de ruine peste ea. A triumfat în numele sutelor de mame, de tați, de buniciuțe care au făcut din trupurile lor scuturi de apărare pentru copii. Ei nu mai sînt pentru că între a se salva pe ei sau a se jertfi pe ei, au ales jertfa. A fost ca într-o ștafetă: ei au luat primii viața în brațe, au predat-o celor de dincolo de ziduri, aceștia au predat-o medicilor și viața a învins. Traversînd moartea ei au rămas în moarte. Ce tulburător sacrificiu!

Ies din secție în virful picioarelor. La capul fiecărui copil sînt tot felul de jucării, portocale, tot felul de dulciuri. Au primit pachete chiar de la tovarășul Nicolae Ceaușescu. Primesc în continuare de la tot felul de oameni. Acum dorm și poate visează. Să-i lăsăm să viseze.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

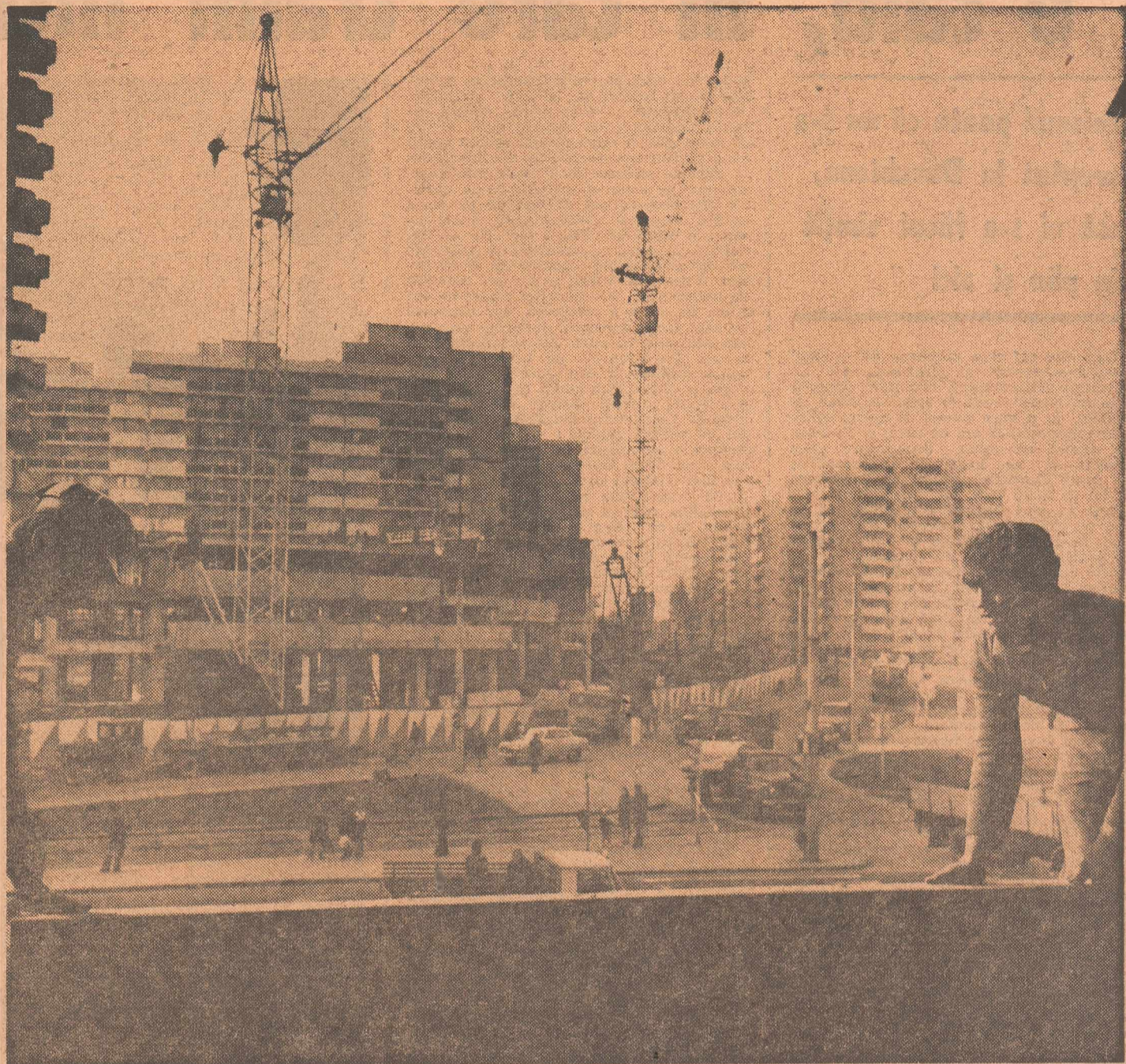
e cald, în care trăim între frați

Sub semnul evidenței :

Solidaritatea comunistă

(Urmare din pag. 1)

rele și câțiva localnici. Din toate orașele chimiei noastre au sosit peste 300 de muncitori, maiștri, tehnicieni ca să-i ajute pe confrății lor aflați într-o asemenea grea cumpănă. Au sosit cu salopetele lor gri, ori verzi ca iarba, cu costumele lor de protecție, cu utilaje, scule, instrumente, cu tot ceea ce este necesar, dar mai ales cu o mare voință de a face din ceea ce au fost odată două mari instalații de acid sulfuric, tot două mari instalații de acid sulfuric, căci fără acest H_2SO_4 , nu poate exista industrie chimică sau petrochimică. Ilie Dimancea a sosit duminică, 13 martie, pe la orele 14. Nu s-a dus nici să mănince, nici să vadă unde o să doarmă, ci „am venit direct aici să vad ce am de făcut, să intru în probleme“. La orele 16 făcea un plan de acțiune. I s-a repartizat lucrarea cea mai grea — de fapt, care lucrare nu e grea, acum, aici?! — să demoleze acel buncăr „catapultat“ de sus, să-l recupereze cât mai mult posibil și să degajeze de sub el utilajele peste care s-a prăbușit. A făcut un grafic de lucru. În general e ordonat, un om pentru care logica și stăpînirea de sine contează cel mai mult. Cu aceste virtuți se poate sfărîma și un munte, spune. A privit buncărul acela din toate părțile, și-a scos un carnetel, și-a făcut acolo niște calcule numai de dînsul știute și-apoi le-a spus oamenilor, încă atât de străini unii de alții ca și de noul lor șef, că „în circa șase ore trebuie să dăm la o parte cadrul metalic al buncărului“. Unii s-au uitat cînd la dihania de fier ce stătea agățată, cînd la omul subțiratic și hotărît, au fluierat printre dinți și s-au apucat de treabă. În zilele următoare, Ilie Dimancea și-a luat ca mină dreaptă pe dulgherul Ștefan Pîrlogea nu numai pentru că este de-al casei și l-ar putea ajuta operativ să procure materialele de care are nevoie, să anuneze specialiștii cu care ar simți necesar să se consulte, ci fiindcă „l-am văzut inteligent, dă prompt soluții cînd e cite o dificultate și e tare curajos. Ai impresia că omului ăsta nu-i e frică de moarte. Se bagă, domnule, unde-i mai greu, mai periculos.“ Au început să disloce, să dea la o parte moloz și fiare. Încet, atent, încordat, de parcă ar fi dezamorsat bombe. „Voiam să recuperez cât mai multe utilaje și cât mai întregi. Capabile să mai funcționeze. O mișcare greșită și tot mastodontul de metal se putea prăbuși greu la pămînt și tot ce era sub el să ajungă doar fiare vechi“. Încet, încet un sudor taie bare metalice, un altul desfăce șuruburi, un altul dă la o parte cu degetele molozul din jurul unui uriaș cilindru ce pare a fi corpul uneia dintre suflantele de aer, utilaje cheie în tehnologia acidului sulfuric, utilaje importate care au costat mult țara. Și se angajează toți în bătălia și ambiția de a salva suflanta. Întîi una, apoi pe cea de-a doua. Macaragiul Ion C. Tatu cu macaraua lui de 35 tone este pus să facă mișcări de balanță farmaceutică, mișcări de leagăn de copil. Cu atenția încordată la limita ei maximă manevrează ușor și face acele mișcări care i se dictează. Lucrează în condiții în care n-a lucrat niciodată de cînd s-a urcat pe o macara, cu oameni sub brațul macaralei, cu oameni aflați în unghiuri periculoase. În condiții normale, dacă i s-ar fi cerut așa ceva, nici nu s-ar fi urcat la cabină, spune. După 13 ceasuri de muncă fără răgaz, după 13 ceasuri de chin pur și simplu, cînd ochii abia mai puteau sta deschiși de atîta efort și atîta praf, cînd degetele abia mai ascultau să se miște, acești 40 de oameni, care habar n-aveau unii de alții pînă mai ieri, au reușit. Au salvat a doua suflantă de aer. Desigur, asta le dă satisfacție și putere, îi apropie, îi împrietenește de parcă ar lucra de zeci de ani împreună. Așa au salvat apoi și motoarele electrice ale suflantelor și fundațiile acestora. Scormonind prin molozul de cărămidă și praful de pirită centimetru cu centimetru, pătrunzînd în locuri înguste, prin spații și mai înguste prin care s-ar părea că e imposibil să se strecoare un om, lucrînd în poziții incomode și cu multe riscuri de jur împrejur — ziduri încă nedeblocate, cabluri ascunse pe dedesubt, îngropate de acel haos de 58 de secunde... Dar au reușit, au reușit fiindcă au fost trimiși aici specialiști buni, muncitori pe care te poți bizui, oameni între oameni care în împrejurări de excepție știu să fie eroi. Ei au conștiința riscului, au conștiința aceluia „trebuie încercat“. „Cineva trebuie să încerce, trebuie să aibă curajul!“, cum spune macaragiul Ion C. Tatu. „Să vă spun cum am ținut eu simțată, 5 martie, în cîrligul macaralei, într-o cușcă improvizată la 35 de metri înălțime, niște băieți de-ai noștri ca să demoleze un perete de la CET să nu cadă peste tablourile de comandă?“

Ritmuri sporite de lucru pentru îndeplinirea înaltei răspunderi a suplimentării planului

„După momentul acela de desfriu al pămîntului de la orele 21,25 din seara zilei de 4 martie, întreg Combinatul de îngreșămînte chimice din Valea Călugărească, pion important al industriei de profil (de pildă, e singurul loc în țară unde se produc fosfații necesari industriei construcțiilor de mașini), a amuțit. Beznă și liniște grea. Nici un zumzet de instalație, nimic din zgomotul acela obișnuit, firesc, normal, natural, al unei asemenea industrii nu s-a mai auzit. „Niciodată liniștea n-a fost mai nedorită și mai dramatică pentru noi“, cum spune inginerul șef Enel Neicuțescu de la compartimentul mecano-energetic-automatizări, omul care răspunde și coordonează cu calm toată această operă de refacere, de revenire la normal. Nu numai fiindcă majoritatea fabricilor și instalațiilor erau avariate, ci mai ales fiindcă fusese lovită inima combinatului, centrala termoelectrică. A doua zi de dimineață specialiștii au intrat ca s-o verifice și s-o repună în funcțiune, dar nu i-ar fi putut da drumul chiar dacă n-ar fi avut nimic. O singură vibrație a unei singure turbine ar fi făcut să se nărule citeva ziduri care doar ca prin minune mai stăteau la verticală. Erau pereții de la cele mai înalte cote. Trebuiau demolați. Numai din exterior și către exterior pentru a proteja cazanele și mai cu seamă tablourile de comandă. Dar cine, cum, la o asemenea înălțime? Peste 35 de metri! S-a propus soluția aceasta — cineva să ajungă acolo stînd într-o colivie prinsă de cîrligul macaralei. Echipa de dulgheri a lui Vasile Florea a făcut repede o cușcă metalică și în jurul ei un fel de platformă din scindură. Dar cine se urcă în ea și cine cutează să stea acolo pendulat de o macara între zid și cer? „EU“, s-a oferit, primul, modelierul Gheorghe Serghie. Și acest băiat care nu s-a gândit niciodată să fie erou, care din copilărie nu s-a mai întregat cum arată un erou, a încercat el, fiindcă așa l-a dictat lui conștiința în acea clipă, fiindcă e convins că omul

poate să-și stăpînească frica, fiindcă trebuia să fie cineva care să facă lucrul acesta atît de necesar. Dacă s-a ivit primul, s-a ivit și al doilea... Au fost șase care s-au oferit — el, Gheorghe Serghie, Ion Vintilă, Jan Popa, Ilie Drăghici, Ștefan Pîrlogea (acela pe care l-am întilnit la deblocarea buncărului de la acid sulfuric), Petrică Dumitru. Și astfel agățati de cîrligul macaralei lui Ion C. Tatu, în cușca lor de fier, la confecționarea căreia lucraseră, bălăbăindu-se încolo și încolo în văzduh, la 35 de metri de pămînt, au scos cu palmele lor acei pereți în stare de pericol pentru viața centralei electrice, pentru viața, de fapt, a întregului combinat.

Un tablou de distribuție a energiei electrice pentru o fabrică întreagă, pentru instalația de tripolifosfat, această materie primă a săpunului modern, a detergenților, rămăsese suspendată undeva pe un planșeu de la cota 12 metri. Grinzile metalice erau rupte din stilpi. Fără curent electric utilajele însă nu puteau funcționa. „Cînd le-am văzut după cutremur, tîcînd zăcînd ca un om bolnav, m-am speriat.“ Niciodată nu văzusem această fabrică inertă, stînd complet, mărturisese foarte tînărul inginer Florin Marinescu. Aveam sentimentul că sint într-un pustiu, într-un coșmar. Iar acel tablou electric care sta să se prăbușească iminent peste noi, cu planșeu cu tot“. Dar nu s-a prăbușit, n-a avut timp să se prăbușească. Lăcătuși și sudori, dulgheri și electricieni au făcut rapid o schelă pînă acolo la punctul lui, s-a cățărat primul pe ea maestrul Ion Pintilie pentru că „așa se cade să fiu eu primul, altfel n-aș fi putut să cer și la alții să facă la fel“ și ceasuri întregi au muncit ca să consolideze planșeul. Două zile au muncit. În poziții ghemuite, ori cu gîtul întins și încordat la maximum pînă nu-l mai simțeau, uneori sprijinindu-se doar cu virful degetelor de un singur picior, în stînga avînd ziduri prăbușite și în dreapta hăul halei, au muncit atent, păți-

maș și cu uitare de sine pînă au izbit. Au lucrat sudorii Tănase Ioniță și Constantin Dobre, lăcătușii Alexandru Constantin și Adrian Pită. Și nu doar la tabloul electric, ci și la consolidări de planșee și grinzi metalice la cotele 12, 22, și 33 metri ca și la demolarea pereților ce prezentau pericol de prăbușire peste instalații. Pe scurt, important pentru ei este faptul că astăzi se produce tripolifosfat. Aproape ca în timpuri normale. ...Avarii au fost multe, în foarte multe locuri, 10 dintre instalații fiind foarte grav lovite. Inițiative și acte de curaj pentru ștergerea acestor triste urme au fost și mai multe, pe care doar un singur reportaj nu le poate cuprinde. La hala de superfosfat, de pildă, operatori chimiști au fost cinci zile și cinci nopți betonisti și fierari betonisti, manșonînd grinzi sparte ca niște adevărați meseriași de specialitate. Afară în cîmp, pe sub pămînt, prin noroaie și mlîi fetid alți oameni, de meserie sau nu, au refăcut conductele de apă avariate — căci fără apă, multă apă, un combinat chimic nici nu poate fi conceput... Prețutînd au avut loc acte de curaj pentru ca această unitate industrială să redevină vitală. Grație lor, acestor oameni care știu să spună „da, totul se poate cînd e nevoie, cînd țara o cere, chiar și sacrificiul“, grație acestui erou colectiv astăzi, la două săptămîni de la cataclism, Combinatul chimic Valea Călugărească produce. Cu trei sferturi din capacitatea lui. E adevărat, cu multe soluții încă de provizorat, pentru „deocamdată“, dar bine gândite inginereste, nepunînd în pericol viața oamenilor. Dar ceea ce nu vor uita niciodată chimiștii de la Valea Călugărească, nu vor uita că n-au fost singuri în efortul lor. Nu vor uita mina întinsă de confrății lor de pe cuprînsul țării. De la Tg. Mureș la Năvodari, toate cetățile chimiei românești le-au trimis ajutoare. Oameni între oameni, ale căror mîini știu să singereze la propriu pentru reconstrucție, pentru starea normală a vieții noastre a tuturor. J

Societatea, casa noastră în care ne e cald, în care trăim între frați

**Eroismul poate că nu s-a
inventat la Danubiana,
însă el s-a făcut simțit
din plin și aici**

Inginerul șef care răspunde de sectorul mecano-energetic al Intreprinderii de anvelope „Danubiana”, Gheorghe Heroiu, este un bărbat înalt și solid, cu talie de rugbist, cu o voce groasă și sigură și se spune despre el că are un curaj și o putere de muncă cu totul deosebite. „S-a muncit și se muncește extraordinar în toată Capitala, spune. Se muncește la fel în toată țara. Nu țin lecții și nici măcar nu sînt original cînd afirm că pe noi, pe toți oamenii acestei țări, istoria ne-a făcut eroi. Apărăm de fapt ceea ce ne aparține, ceea ce am construit. Vedeti, foarte mulți dintre oamenii Danubianei au crescut odată cu uzina. Și nu spun lucruri mari, dar avariile, pagubele, rănile uzinei au devenit rănile fiecăruia dintre noi. Important, și mi se pare că aici găsim forța noastră, este faptul că nu ne-am pierdut cumpătul, nu ne-am pierdut cu firea. că avem puterea să o luăm, unde este nevoie, chiar de la început. De exemplu, centrala termică, inima întreprinderii, era în mare pericol. Ei bine, oamenii care erau în schimb doi au fost foarte tari. Au acționat foarte operativ, au oprit gazele și au eliminat un pericol iminent. Stăpînire lor de sine a fost impresionantă. A fost mai ales un fochist, graba evenimentelor m-a împiedicat să-l întreb cum se numește, care a făcut tot ceea ce trebuia făcut, nimic în plus, nimic în minus și n-a părăsit sala cazanelor pînă nu i-a venit schimbul. Mai multe puteți afla chiar de la acești oameni”. Pînă să stau de vorbă cu cei de la centrala termică, aflu că în seara seismului o bună parte din suflarea întreprinderii Danubiana a venit într-o fugă, cu inimile îndurerate de cele văzute pe drum, cu spaima inerentă momentului, cu neliniștea adîncă pentru soarta întreprinderii. Secretarul comitetului de partid pe întreprindere, Remus Ganga, a ajuns pe jos în mai puțin de trei sferturi de oră, conducerea întreprinderii la fel, cei care locuiesc în Popești Leordeni au luat-o peste cîmp, să ajungă mai repede. S-a acționat rapid, dar mai ales s-a gîndit rapid. A doua zi dimineață instalația electrică funcționa, iar după amiază primul cazan de aburi lucra normal. Era un prim efort al sectorului energetic pentru că de această centrală beneficia și întreprinderea de preparate din carne Popești Leordeni.

Hala cea mare de fabricație are pe o latură a sa, vreo 300 de metri, zidul avariât. Soluția imediată pentru consolidarea lui a constat în realizarea unor stâlpi metalici care să susțină fermele. Marin Micu, secretar de partid la sectorul mecano-ener-

getic, îmi vorbește cu o însuflețire deosebită despre sudorii de la secția mecanică. „Oamenii erau cu ochii roșii, oboșiți de flama aparatelor de sudură, după 16 ore de lucru. Zile și nopți întregi sudorii noștri n-au părăsit întreprinderea. Ne îngrijeam să aibă de mîncare aici, furau cîte două, trei ore de somn și o luau de la capăt. Ne întrebăm ce am cîștigat de pe urma acestei nenorociri, dacă se poate spune așa ceva. Și totuși un cîștig a fost. Ne-am cunoscut mai bine, ne-am apropiat sufletește unii de alții, ne-am reconsiderat unele păreri. Uitați, de pildă, avem un membru de partid tînăr, Ilie Nedelici. Omul nu era cituși de puțin o problemă, dar citeodată ne mai făcea necazuri. Întîrziea, mai lipsea din cînd în cînd. Au venit zilele acestea. Ilie a muncit pe brînci. Nu s-a vîtat, deși are un copil mic de cîteva luni acasă și cîteva stricăciuni la locuință, n-a plecat zile și nopți întregi de unde era nevoie.” Comunistul Ion Petre, șeful echipei de sudorii, adaugă: „Desigur, nu ne trebuia o nenorocire ca să ne cunoaștem mai bine. Însă, într-adevăr, cîte ceva tot s-a mai cîtînat în prejudecățile noastre. Greul întotdeauna cerne oamenii și spre satisfacția noastră această încercare ne-a arătat că ne putem oricînd bizui unii pe alții.” Ideea este continuată de inginerul Constantin Savu, șeful secției mecanice: „Ion Petre spunea ceva de prejudecăți. Uitați ce se întîmplă. Noi, adică secția noastră este de cinci ani frunză pe întreprindere. Furați poate de treburi, de plan, am fost citeodată mai puțin atenți la nuanțe. Taxam prea repede pe cineva drept lenș sau indiferent. Îi criticam, el își lua angajamente și cu asta terminam. Iată însă că au venit aceste zile și nopți, cînd am dormit împreună, am mîncat împreună, am muncit împreună, așa, într-un foc continuu, ne-am sprijinit unul pe celălalt, ne-am mobilizat. Acum nuanțele nu s-au mai pierdut. Ilie Nedelici, cum spunea secretarul organizației de bază, a uitat de ale lui, Tudor Constantinescu și-a neglijat boala, Constantin Bitoleanu și-a lăsat necazurile cu locuința pe umerii celor de acasă. Ore întregi au sudat la stîlpii necesari consolidării zidului halei, peste 60 de bucăți. Ne realizăm planul și desigur îl vom depăși, cu toate condițiile deosebite. Și nu doar cei amînțiți, ci toți sudorii secției s-au întrecut pe ei înșiși”.

Dacă este adevărat ce se spune, că în orice împrejurare tristă există și un dram de noroc, atunci norocul aici, la Danubiana, a constat în faptul că silozurile de negru de fum au rămas în picioare. Două zile și o noapte s-a lucrat la consolidarea lor exterioră după soluțiile celor care în urmă cu ani au proiectat fabrica. Inginerii proiectanți Dan Niculescu și Radu Mihăilescu au propus consolidarea exterioră cu criuri hidraulice de cîte o sută de tone. Apoi, oamenii au intrat sub buncăre și au lucrat atent, cu mîgală. „Nu știu cit înțelegeți dumneavoastră din importanța acestor silozuri, revine cu explicații comunistul Marin Voicu, dar ca să înțelegeți mai bine, am să vă spun că dacă ar fi căzut silo-

zurile, paguba asta ne dădea înapoi cu cîteva ani. Instalațiile costă imens și fără ele ar fi trebuit să cărăm cu sacul la gura malaxorului. Sînt 11 malaxoare și vă închipuiți ce înseamnă treaba asta. După ce am realizat consolidarea exterioră, am întărit ferestrele cu pene de metal și ziduri de cărămidă. Cu excepția cîtorva ore pentru masă și somn oamenii au lucrat peste 40 ore”. Reușesc să-l conving pe Nicolae Popescu, dulgher din echipa lui Andrei Pal (de la Trustul de construcții industriale București), să-și lase un minut lucrul și să-mi spună cîteva cuvinte despre munca lor acolo, sub uriașele rezervoare. „Trebuie să lucrăm repede. E drept, n-am mai lucrat niciodată în asemenea instalații, dar iată că este nevoie de dulgheri și aici. Apoi se toarnă betonul. Dar despre mine nu prea știu ce să vă spun. Bine muncim toți, dar parcă cel mai tînăr dintre noi, Gheorghe Cucu, are mai mult spor. Poate unde este și vîrsta. Oricum el cu vigoarea, ceilalți cu experiența, sperăm să terminăm cit mai repede.”

Știu din spusele tuturor, reiese și din convorbirile acestui reportaj, că primii în zilele de refacere a Danubianei au fost comunistii. Ioan Cretu îmi mărturisea că l-a impresionat munca secretarului comi-

tetului de partid pe întreprindere, Remus Ganga. Luciditatea și calmul său. Faptul că, la fel ca mulți alții, a dormit puțin și a fost peste tot. A organizat și a mobilizat oamenii, a pus mîna și a muncit cot la cot cu ei. „Toți angajații întreprinderii, îmi spunea la rîndul său Remus Ganga, au muncit exemplar. Cei care în mod obișnuit nu-și întrebuntau decît 80 la sută din capacitate, au dat acum totul. După cum se vede, parcă am fi un mare șantier. Avem de realizat noi investiții, reconstruim, iar de idei și inițiativă nu ducem cituși de puțin lipsă. Este adevărat, organizațiile de partid au fost numai suflet. Am cîștigat ceva. În primul rînd ne-am dat seama că putem mai mult, că întreprinderea se poate bizui pe noi. Cum vă mai spunea cineva. Durerea ei este durerea noastră. Nu este un optimism de suprafață, nu sînt simple vorbe, rănile se observă încă și se simt, dar ne cunoaștem mai bine pe noi și sîntem incredințați că fabrica este în mîini bune”.

RAZVAN BARBULESCU ■

Sentimentul apartenenței la marea familie a țării

În blocul numărul 6 de pe strada Ziduri Moși, imobil în care s-au mutat și se mai mută cei pe care întîmplarea și nenorocul i-au numit, cu unul dintre cei mai tristi termeni ai limbii române, sinistrați, familia Cloșan ocupă apartamentul 22, la etajul V. În absența soției, plecată după unele cumpărături, îl găsim acasă numai pe Toma Cloșan, lucrător în cadrul Ministerului Industriei Ușoare, ocupat cu fixarea unui tablou. Am avut, ne spune, o garsonieră pe strada Alexandru Sahia, numărul 3, clădire care s-a prăbușit în timp ce ne aflam la film, la „Cuiubul salamandelor”. Am primit aici un apartament cu două camere, pe care ne străduim să le aranjăm cit mai frumos. Tabloul acesta se intitulează, scrie pe verso, „Pregătiri pentru pescuit”, ni l-a adus ieri o femeie care n-a vrut să spună cum se numește, ne-a zis numai că e cadou din partea artiștilor plastici, iar acum mă căznesc să-i găsec locul cel mai nimerit. De cînd ne-am mutat, n-am stat o clipă. Fac ce fac și trebuie să alerg la ușă, mereu sună cineva, ba de la Consiliul popular să ne întrebe dacă mai avem nevoie de ceva, de ce să mai avem?, doar am primit de toate, mai multe lucruri decît ne-am imaginat vreodată, mai multe și mai bune chiar decît adunase dincolo într-o viață de om, ba de la Intreprinderea

de instalații-montaj care are blocul în primire să mai remedieze niște fleacuri, un chit la o fereastră, o ușă care nu se închide perfect, mă rog, nimicuri, ba de la Electronica pentru televizor, ba prieteni, ba rude, ba colegi. Toată lumea se interesează de noi și toată lumea e gata să

ne mai dea o mîină de ajutor. Am pierdut într-o clipă agoniseala multor ani, dar am cîștigat o sumedenie de prieteni, adesea rămași în anonim, omenși și săritori la necazul altuia, care ne-au întărit convingerea că facem parte dintr-o mare familie, familia cetățenilor României socialis-

te, în fruntea căreia veghează, neobosit și inteligent, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Două etaje mai jos, într-un apartament similar, umplut cu flori, locuiesc pensionarii Varvara și Florea Diu. Pînă la 4 martie au stat pe Popa Rusu, la numărul 11, în condiții, cum o auzim pe bătrînă zîcînd, modeste. Tot 2 încăperi, dar niște chițimii, cu lucruri vechi și în mare parte uzate. Au primit toate cele necesare traiului, mobilă, televizor, aparat de radio și așa mai departe, după cum au primit și continuă să primească vizite peste vizite. Autoritățile, spune fostul cîzmar Dinu, neamuri, prieteni și chiar necunoscuți, toți venind cu cite ceva și, mai ales, cu flori. Un coleg de serviciu de-al soției, Nicu Ionescu, pe care nu-l mai văzusem de nu știu cînd, ne-a adus aseară o pătură și o pernă. Aveam și noi, dar nu l-am putut refuza pentru că omnia nu poate fi refuzată niciodată. Alături, la apartamentul 23, nu l-am găsit acasă pe contabilul Marin Vasile de la I.T.I.A., plecat, după cum vom afla, să-și ridice mașina de spălat de la Bucur-Obor. Ne-a deschis ușa o femeie, Domnica Bogdea, colegă de serviciu cu proaspătul mutat, venit să ajute la derectatul camerelor. În bucătărie, cu șortul în față, Florica Vasile, „sînt un fel de mătușă a lui Marin”, pregătea ceva de mîncare.

În blocul numărul 6 de pe strada Ziduri Moși, omnia și solidaritatea umană funcționează în continuare, întîrînd sentimentul apartenenței tuturor locatarilor, rămași fără adrese în noaptea de 4 martie, la marea familie a țării. Sentiment trainic, făuritor de temelii morale.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Catharsis

Din tot ce a scris Valéry — poezie, proză, filozofie — un rind, un singur rind și doar câteva cuvinte, m-au impresionat într-un chip deosebit: „Moartea? Un accident ce ni se pare că se întâmplă doar altora”. Într-o viață de om, asta a mea, am avut nenumărate prilejuri să verific adevărul: trăim conștienți că moartea e un accident raportabil doar la alții, nu și la noi. Boala — chiar dacă se numește cumplit: cancer — focul, apa ni se par dezastre exterioare menite oricui, dar nu nouă.

O singură nefericire face excepție de la regulă: cutremurul, cea clipă egală cu eternitatea, cind ești confruntat direct și inexorabil cu propria ta moarte, cind afli și trăiești pînă în adîncul cel mai tainic al conștiinței tale că moartea te privește pe tine. Dar mai exact, în primul rînd pe tine. În clipele acelea de apocalips, toate egotismele sînt abolite și fiecare ins redus la proporțiile lui firești. E o supremă integrare în colectivitate, din care, de atîtea ori, te-au smuls egoisme feroci, orgolii absurde, poftă necontrolată. Cred, cu toată puterea ființei mele, că după cutremur nimeni nu mai poate fi ce a fost înainte. Dezastrela a operat ca un imens catharsis, ca o imensă purificare de atîtea nefericite servituri, dintre care vanitatea rămîne cea mai detestabilă, fiindcă e generatoare de dureri impuse altora, de tristeți impuse altora, de umilinte impuse altora.

Nici literatura nu mai poate fi ca mai înainte. Nu, nu visez la o artă retorică exaltînd, verbal, eroismele umane — deși am fost cu toții martorii atîtor acte de jertfă — dar aspir, pentru mine și pentru alții, la o artă infinit mai puternică, mai necruțătoare, mai patetică, mai îndrăzneată și mai lucidă, investigînd în adîncurile destinului omenesc, învîluit, încă, de atîtea tenebre. Visez la o artă care să divulge cauzele atîtor boli sufletești cite subminează, încă, umanitatea. Chatharsisul pe care l-am trăit mă îndreptățește să cred într-o artă viitoare plină de lumină, bunăvoință și generozitate. O artă care să excludă, cu strălucire, simulacru, lirismul pomădat, vorbele găunoase, conflictele croșetate, filozofiile de trei parale, spiritul bogomilic, tot ce înjosește și compromite noțiunea de artă.

Virilă și responsabilă, arta se cuvine să intre în cetate cu profunzimea cuviință a celor ce au salvat de la moarte zeci, sute de vieți omenești.

AUREL BARANGA ■

Faptele și vorbele

Matematică și literatură

Un căpitan al trupelor de geniu cezaro-crăiești din Tirgu Mures publică în 1831 o lucrare, intitulată *Appendix*. Aici răsturna ceea ce 2000 de ani gândirea matematică se chinase zadarnic să demonstreze, faimoasa problemă a paralelelor, și arată că întreaga geometrie euclidiană reprezintă doar o particularizare pe care o cunoaște *Scientia spatii absoluto vero* (Adevărata știință a spațiului). Descoperitorul ei nu recoltă nici o satisfacție. Gauss, fost coleg la Göttingen și prieten cu tatăl ofițerului, matematician strălucit și acesta, răspunse primirii opusului printr-o epistolă ambiguă și nu consemnă public nicăieri însemnătatea lucrării. Alți savanți se arătară absolut nepregătiți să înțeleagă ideile *Appendix*-ului, de o nouitate uluitoare. Bolnav fizic și psihic, ofițerul continuă să ducă o viață obscură. În foaia lui calificativă e notat cu „realizări slabe”. Locotenent-colonelul Zimmer Andreas îi cerșește o avansare de la arhiducele Ioan („vă rog să binevoiți a avea în vedere cu bunăvoință pe acest nefericit... viitoarele lui condiții pecuniare s-ar ameliora substanțial fără ca aceasta să pricinuiască vreoa pierdere simțitoare”). Pensionat la 38 de ani, mai trăi încă doar alți douăzeci, luptîndu-se cu lipsurile și sănătatea grav subrezită. Nu apucă să vadă tipărite nici una din cele peste 15.000 de pagini pe care le-a lăsat. Ele urmau să alcătuiască o *summa* a cunoașterii omenești: *Învățătura izbăvirii*, unde, în afara matematicilor, se tratău chestiuni fundamentale lingvistice, estetice și etice. Izolatul de la Tirgu Mures străbătu anii frămîntați anteriori și posteriori Revoluției din 1848 în Ardeal, speranțele și reversurile ei tragice nelăsîndu-l indiferent. Redacta astfel un proiect al „statului desăvîrșit”: își exprimă opiniile despre iobăgie, starea țărănimii, păcatele nobililor și reformele sociale care ar trebui neapărat îndeplinite ca să se evite o catastrofă generală. Preconiză în repetate rînduri condițiile asigurării egalității și libertății tuturor națiunilor din Transilvania.

La moartea ofițerului, lăzile sale cu manuscrise fură confiscate ca să nu conțină cumva secrete de stat. Apoi, Comandamentul le sechestră, nerecunoscînd căsătorita decedatului, contractată fără aprobare în anii Revoluției și sootînd nejustificată pînă plătita văduvei. Umezeala și mușcăliul atacaseră între timp paginile de însemnări. Cînd, mult mai târziu, omenirea ajunse să-și dea seama că autorul lor fusese unul din marile genii matematice ale lumii, apărură biografii care, răscolind lăzile, risipiră hîrțile, mutîndu-le pe la diferitele lor locuințe. Abia cître vremurile noastre, manuscrisele au fost reconstituite integral. Un cercetător sirguincios actual, Benko Samu, și-a dat osteneala fără preț să parcură toate aceste pagini, să le ordoneze și cu ajutorul Editurii Kriterion să ne ofere un breviar al lor.

Am avut prilejul astfel să citesc o carte extraordinară, care întrece în interes cel mai pasionant roman. Cîteva crîmpele numai din corespondența între tată și fiu pot da îndată senzația temperaturii ideilor textului. De postulatul lui Euclid se discută pe tonul următor: „...în numele Domnului, te rog! Lasă în pace paralelele, fereste-te de ele ca de orice tovarășie desfrînată”. „aceasta este o mare și eternă rană în sufletul meu”. „as fi fost gata să devin martir, numai să pot dărui omenirii o geometrie purificată de această impuritate”.

Fiul își face din tată un model: pe urmă, între ei devine o acerbă dispută științifică; acuzațiile de opacitate plouă necruțătoare, degenerază în reproșuri grave morale și materiale, elogiile reciproce se conjugă cu bănuiele infamante, minii și inurii („Trufia lui, așa-zisa Geniestoiz, merge atît de departe încît dacă a apucat să spună că 2 ori 2 fac 3 sau 5, chiar după ce a observat eroarea nu mai retracează cele spuse... Niciodată!”). Fiul și tatăl ajung la ruptură; trăiesc în același tirg și comunică rar, doar pe cale epistolară. După o întîlnire în biblioteca Teleki, părintele îi scrie odraslei sale înstrăinate: „Dragul meu băiat, văzînd zilele trecute la ce distanță îți textul, îți trimit spre încercare niste ochelari; dacă-ți sînt buni, păstrează-i...”

Nici o dragoste. O legătură, legalizată tîrziu, cu o îngrijitoare a casei. Despărțirea, după necazuri, certuri infinite, ușor de ghicit dintr-o notită: „cea mai neobrazată comportare, de nesuportat, furiioasă, guralivă, potrivnică, căruitoare, care nu ține seama nici chiar de prezența altora”.

Amărăciunea singurătății și a bolii. Drama iluministului naiv care speră să fi evitat violențele Revoluției dacă *Învățătura izbăvirii* apărea puțin înainte. Elanurile utopice de inițiere în principiile statului desăvîrșit, prin grupuri a cite 12 adepti, falimentul proiectelor acestora în fața brutalităților istoriei. Încercările de a explica pentru ce nu lasă condeiul și pune mîna pe sabie, cînd libertatea patriei e în pericol. Criticile spiritului geometru lucid, rațional, la adresa exceselor și erorilor revoluției. Marile, umilitoarele deziluzii ale intelectualului în contactul cu puterea. Pregătirea pentru vizita la generalul Wohlgemuth pe care speră să-l convingă a aplica *Învățătura* și care-l propune să devină spion al stăpînirii.

Ciudatele opinii ale foarte înzestratului violonist despre artă, ce o activitate primordiosă, pentru că apelează la pasiuni. Geniul acesta contrariant, cu umori schimbătoare, anxios, gata să admită din spirit matematic ipoteze absolut opuse, modest și atotștiutor, raționalist rece și nutritor de ambiții nemăsurate, romantice, ostracizat într-o urbe provincială, fără cărți, în afara vieții științifice universitare, academice, supus tuturor șicanelor și neșanselor s-a numit János Bolyai.

Am mai spus și altădată că trăim o vreme cînd documentele fac concurență literaturii. Citiți, ca să vă convingeți, zguduitoarele „confesiuni” ale unui neliterat, întemeietorul geometriei noneuclidice.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

DORIN TUDORAN: „Uneori, plutirea”

Intre cei tineri, Dorin Tudoran și-a făcut repede un nume, în ciuda debutului relativ întîrziat. Poet, recenzent cordial, în paginile revistei *Lucăcășul*, al cărților de poezie, dar mai ales reporter și autor de interviuri din care nu lipsește nici informația, nici sentimentul, nici replica inteligentă, Dorin Tudoran este ceea ce se numește o prezență. Dar, ciudat, personalitate formată în reportaj și în viață (în ciuda unor capricii copilărești), el este încă robul unor prejudecăți, în poezie. La a treia sa carte, Dorin Tudoran ar fi trebuit să știe exact nu ce este poezia, ci cu ce condiție este el poet.

Uneori, plutirea (Editura Eminescu, 1977) este un volum de poezii de dragoste. Dar în ciuda unității de sentiment, izbitoare este lipsa unității de expresie. Nu voi face un inventar al

„vocilor” care se întretaie în poezia lui Dorin Tudoran, și nici al modurilor (cam prea diferite) de a înțelege poezia. Voi alege numai cîteva situații, cu riscul de a forța puțin demonstrația.

Primul poem din *Visatele epifanii* este, cu siguranță, un text antologic, de o mare frumusețe și simplitate: „Arată-te: / o pendulă de aur bate / în pieptul meu / ca o potcoavă plutitoare. / Mai mult nu-ți pot spune — / nici n-ar fi adevărat. // Arată-te: / pe oglindă se scurge / — înspumată și ușoară — / măduva unui fruct. / Mai mult nu se vede — / e o dimineată orbitoare. / ... / Arată-te: / fiară cu ochii de sare — / marea urcă flămîndă. / Alte amănunte nu se pot distinge. // Arată-te: / iubito, miracolul singurătății / mă apasă peste piept / cu labe de cristal”. Formula este aici a unui suprarealism domesticit și elegant, cu un model mai îndepărtat în poezia lui Gellu Naum. Renunțînd la o strofă, a treia, poemul este perfect, mai întîi pentru că poetul însuși s-a fixat în atitudinea care convinge cel mai mult temperamentului său, atitudinea libertății depline.

Cu totul altfel arată poeziile „cantabile” și stilizate, în care efortul se simte, inspirația este discontinuă și în care, de obicei, un vers sau o strofă memorabilă se sprijină pe un decor cu prea multe elemente artificiale și, mai ales, cu prea multe amintiri, în primul rînd din Mircea Dinescu. Exemplul cel mai bun îl oferă un *Cîntec*, cu o primă strofă scrisă „dintr-o sufla-

re” („Tu porți pe umăr, iubito, / Sticloasă pușcă de gheață, / Pe-o țevă — glonțul de moarte, / Pe alta — glonțul de viață”) și cu restul poemului construit, sau *Rouă*, în care, dimpotrivă, începutul este „studiat” și abia finalul oferă o dovadă convingătoare de lirism („Dacă pe cer or să plutească stele, / așterne-mi peste pleoape uscate flori de tei / și rouă-nmiresmată de vei găsi sub ele, / tu — dimineața — în liniște s-o bei”). Prozodia, rimele intrerup în aceste cazuri poezia, artificializînd-o și îndrumînd-o spre prețiozități (frecvența invocă „doamnă!”) și spre o manieră străină de temperamentul adevărat al poetului.

Impresia aceasta de artificial și de „inspirație scurtă” se mai poate explica prin ceva, prin insistența cu care poetul utilizează repetiția (de obicei primul vers, preluat, cu mici variațiuni, de celelalte strofe). În general, repetiția poate fi semnul unei obsesii sau al unei tehnici. Dorin Tudoran se inspiră prin repetiție, la el procedeul devine speranța unei strofe noi. Mai simplu spus, în măsura în care poetul are nevoie de o replică pe care nu și-o poate singur da, el recurge la *repetiție*.

În felul acesta îmi explic și de ce reporterul Dorin Tudoran este superior poetului. Pentru că în timp ce în reportaj depinzi, prin dialog și prin replică, de alții, în poezie depinzi numai de tine. Marea, adevărata poezie este monolog.

FLORIN MANOLESCU ■

Rubrica mea

Talentul

Orice definiție, mai ales în ordinea spirituală, este grea. Întrebindu-se, într-una din ultimele lui poezii finite, *Ce e amorul*, însuși Eminescu a început a răspunde prin tangentă:

„...E un lung / Prilej pentru durere, / Căci mii de lacrimi nu-i ajung / Și tot mai multe cere”.

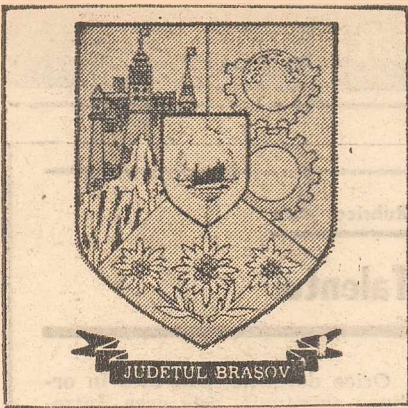
Nu voi șicana această netăgăduită capodoperă, dar îmi voi permite să observ pe de o parte că poetul a început cu urmările amorului, iar pe de alta, că definiția lacrimogenă a acestora, desigur pe gustul vremii lui, ne smulge astăzi surisul, deoarece înseși chinurile incertitudinii sau ale geloziei nu se rezolvă în genere prin asemenea emisiuni. Să revenim însă la talent. Se va conveni că este înzestrarea firească, atitudinea într-o direcție oarecare, dar că ea se dezvoltă și își atinge plenitudinea numai și numai prin muncă asiduă, prin a cel *labor improbus* al strămoșilor noștri, mai puțin dotați în literatură și artă decît grecii, dar superiori în atîtea alte privințe. În ceea ce se numește orientarea profesională, cei mai mulți tineri se bizuie pe acea înclinare către o disciplină, pentru care se cred „chemați”, adică talentați. Ca să mă limitez la literatură, pentru că unii juri elevi și-au făcut o înlesnire din compunerea unor versuri, mai adeseori prozaice, ei se cred cu steaua vocației în frunte și perseverență diabolică, dar fără demonie, adică lipsiți de talent. Seta de notorietate rapidă, cu un minimum de efort în „discursul” poetic, de cea mai patentă proză este aceea care-i iluzionează asupra „talentului” lor.

Mă gîndeam cît de surprins a fost, mai acum douăzeci de ani, mult regretatul meu prieten, doctorul Nicolae Vătămanu, victimă a recentului sinistru, cînd i-am spus, la lectura primului său volum:

— Doctore, ai talent, ai un mare talent de evocare a trecutului.

Îi citisem în prealabil sfaturile medicale săptămînale în ziarul *Universul*, dar nu găsisem în ele acea undă emotivă din paginile lui viitoare de istoria medicinei noastre și din aceea a Bucureștilor. Era un fiu al „barierei”, cum se numea la sfîrșitul secolului trecut cartierul Grant. Cunoștea vechii București, vorba aceea, ca pe buzunarul său. Reușea să strecoare prin scrisul lui interesul pentru modeste realități ale Capitalei noastre din trecut, cînd ea nu avea nimic din măreția metropolei actuale, chiar în urma grozavei încercări prin care am trecut. Depusese la Editura Eminescu un volum de amintiri. După lectura cărții *Ordinor în București* (aceeași editură, 1975), talentul său memorialistic a apărut tuttora cît se poate de evident. Conferențiarul era deopotrivă de talentat. Nicolae Vătămanu, eminent om de știință, ar fi dat un mare profesor de istoria medicinei și de istoria medicinei naționale. Cultura noastră a pierdut un neprețuit pionier. Aștept cu nerăbdare să-i citesc amintirile, ca să simt în preajmă duhul său cel viu.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

UN SPAȚIU DE VIAȚĂ ȘI MUNCĂ

— Stimate tovarășe prim-secretar, județul Brașov a fost mai puțin afectat de cutremurul de la 4 martie. Față de această situație, care a fost reacția locuitorilor meștegurilor brașoveni, care au fost semnele concrete ale omniei în raport cu necesitățile populației sinistrate și cum răspund ei comandamentelor naționale de refacere a economiei, de reconstrucție și de revenire la starea normală a vieții?

— Deși fără consecințele distrugătoare produse de cutremurul în Capitală și în alte localități din țară, seismul de la 4 martie a afectat și județul Brașov, înregistrându-se avarii la 5 unități și secții de producție, la 92 instituții social-culturale și spații comerciale, iar 112 locuințe au devenit nelocuibile, rămânând fără adăpost 125 de familii.

Cu calm și răspundere civică ce caracterizează întregul popor, comunistii, toți locuitorii județului, români, maghiari și germani, au acționat imediat și în deplină unitate, mobilizându-se, în spiritul Decretului prezidențial și al primelor hotărâri adoptate de Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, pentru ștergerea cât mai grabnică a urmelor cutremurului. S-a trecut operativ la refacerea unităților de producție avariate, la organizarea producției și a muncii — în condițiile date —, astfel că la două zile după cutremur, patru dintre acestea funcționau la întreaga capacitate, urmând ca până la sfârșitul acestei luni să se recupereze cele 15,7 milioane lei pierdute de producție înregistrate. De asemenea la 14 martie erau deja repuse în funcțiune, total sau parțial, 87 de instituții social-culturale și unități comerciale, au fost cazate în soluție definitivă 36 de familii rămase fără adăpost, iar din totalul de 1659 imobile avariate, la 452 se încheiaseră lucrările de reparații.

În ceea ce privește atitudinea de solidaritate a brașovenilor cu populația greu lovită de cutremur, încă în zorii zilei de 5 martie în Capitală au sosit din județul nostru importante cantități de produse alimentare de primă necesitate și de apă minerală, precum și singe pentru cei aflați în suferință.

La chemarea partidului, a secretarului său general, de mobilizare și participare a tuturor forțelor umane la amplul proces de refacere, toate colectivele de muncă din județ, în frunte cu comunistii, și-au asumat, imediat, misiunea patriotică de a-și spori angajamentele de depășire a planului pe luna martie, astfel că pe trimestrul I din acest an județul Brașov va realiza o producție suplimentară de 300 milioane lei.

Ampla acțiune ce s-a declanșat în toate întreprinderile pentru reînnoirea angajamentelor asumate va conduce ca la sfârșitul anului să se obțină — la nivelul județului — un plus de producție în valoare de cel puțin 1,5 miliarde lei. Măsurile stabilite și acțiunile întreprinse pentru o și mai bună organizare a producției și a muncii, pentru stimularea inițiativei de masă în promovarea tehnicii noi și a îmbunătățirii calității produselor, pentru întărirea ordinii și disciplinei în producție, organizarea de schimburi prelungite și transformarea în zi lucrătoare a unei duminici din fiecare lună sînt de natură să garanteze îndeplinirea integrală a angajamentelor asumate de oamenii muncii brașoveni.

Și în prezent, județul Brașov, asemenea celorlalte județe, continuă să sprijine efortul național de reconstrucție și refacere a țării după cutremurul de la 4 martie. Echipe de muncitori de la trusturile noastre de construcții au și plecat la București pentru construirea a 500 apartamente pentru populația sinistrată, cadre de muncitori, tehnicieni și ingineri din industrie, îndeosebi din chimie, acordă ajutor unităților economice de profil din alte județe, care au fost grav afectate de cutremur.

De asemenea, la Contul omniei și solidarității, cadrele din aparatul de partid și de stat, din conducerea întreprinderilor și instituțiilor au hotărât să depună întreaga retribuție pe o lună, iar toate celelalte colective de muncă din județ să contribuie cu o parte din gratificațiile pe anul 1976 și cu un procent de 3-5 la sută din retribuția lor lunară.

Urmind măreața pildă de dragoste față de țară și de om, de dăruire totală și acțiune revoluționară pe care o oferă conducătorul partidului și statului nostru tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat permanent în aceste zile și nopți dramatice în mijlocul și în sprijinul oamenilor, întregul popor, toți locuitorii României socialiste, fără deosebire de naționalitate — strîns uniți în jurul partidului și al conducerii sale — și-au dovedit, și în aceste grele împrejurări, trăsăturile proprii societății noastre socialiste, de solidaritate fraternă și aleasă omnie, înepuizabilele sale resurse de concentrare, de voință și hotărâre neclintită, ca în cel mai scurt timp să redea țării chipul strălucitor pe care-l merită, de a-i asigura mersul înainte pe calea bunăstării și fericirii.

— V-am ruga, tovarășe prim-secretar, să plasati județul Brașov în spațiul de viață și muncă al României socialiste.

— Situat în partea centrală a țării pe cursul mijlociu al Oltului și în interiorul arcului carpatic, județul Brașov, purtător din cele mai îndepărtate vremi al unei bogate civilizații materiale și spirituale, leagă al unor evenimente însemnate din istoria poporului nostru, cunoaște în prezent, asemeni tuturor județelor țării, o dezvoltare economico-socială fără precedent.

Avind o suprafață de 5351 km p și o populație de peste 580 000 locuitori, județul nostru, raportat la nivelul țării, se situează pe locul 27 ca suprafață și pe locul 20 ca populație. Una dintre caracteristicile județului este gradul ridicat de urbanizare (65,8 la sută); față de media pe județ, de 95 locuitori pe km p, în unele orașe (Brașov și Făgăraș) densitatea ajunge până la 817 locuitori pe km p.

Împreună cu întregul popor, oamenii muncii români, maghiari și germani din județul Brașov își consacră întreaga lor energie și capacitate creatoare realizării obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea, a hotărârilor adoptate de Comitetul Central al partidului, a sarcinilor și recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, care în mod frecvent este prezent și în mijlocul comunistilor, al locuitorilor județului nostru pentru a stabili cele mai bune căi de îndeplinire a planurilor de dezvoltare economico-socială.

Elocvente, în acest sens, sînt și rezul-

tatele culturale, de un număr important de cinematografe, muzee, biblioteci. După cum se știe, pe aceste frumoase meleaguri ale țării s-a dezvoltat și o puternică bază turistică.

Putem afirma deci că județul Brașov cunoaște o dezvoltare complexă și armonioasă, de natură să asigure condiții de muncă și de viață tuturor locuitorilor săi pe măsura posibilităților generale actuale ale patriei noastre socialiste.

— În 1978 se implinesc 10 ani de la reorganizarea teritorială a țării. Ce a însemnat acest răstimp pentru istoria contemporană a județului Brașov?

— În perioada care a trecut de la reorganizarea administrativ-teritorială a țării și județul Brașov a cunoscut o dezvoltare economico-socială accelerată și, pe această bază, a reușit să se înscrie pe deplin în prevederile stabilite de Congresele X și XI ale partidului privind creșterea nivelului de trai, material și spiritual al oamenilor muncii.

În acest răstimp, producția industrială globală a județului a crescut de 3 ori, iar productivitatea muncii de 1,8 ori, principalele sporuri realizându-se la producția de tractoare, de autocamioane, motoare electrice, îngrășăminte chimice, mase plastice și rășini sintetice etc.

Succese importante s-au obținut și în agricultură, ale cărei producții au sporit an de an, atingind în 1976 niveluri superioare anilor anteriori la principalele culturi.

Pe plan social-cultural, populația județului dispune astăzi cu peste 34 000 apartamente mai mult decît în anul 1968, 33 500 noi locuri în cămine pentru nefa-

Interviu cu tovarășul VIRGIL TROFIN, prim-secretar al Comitetului județean al P.C.R. Brașov

tatele obținute în primul an al actualului cincinal, cînd la producția industrială globală și marfă s-a înregistrat o depășire substanțială, de peste un miliard lei, aproape 80 la sută din sporul producției industriale fiind obținut pe seama creșterii productivității muncii. În anul care a trecut întreprinderile brașovene au asimilat 30 la sută din produsele noi prevăzute pentru întregul cincinal, a fost realizat cu succes planul de investiții industriale și social-culturale.

Expresie a gradului înalt de dezvoltare industrială, județul Brașov deține astăzi o pondere de 6,7 la sută în ansamblul industriei naționale, situându-se astfel pe locul II, după Capitală și pe locul I la producția industrială pe cap de locuitor.

Evidențiem contribuția pe care o aduce la îndeplinirea și depășirea planurilor de dezvoltare economico-socială puternic colectiv al constructorilor de tractoare — al cărui director de centrală este tovarășul Sechel Vasile, membru al C.C. al P.C.R., Erou al Muncii Socialiste, iar director al întreprinderii — tovarășul Florea Virgil —, al chimiștilor făgărașeni — unde director general al Combinatului este tovarășul Șuteu Teodor, membru al Comisiei centrale de revizie a C.C. al P.C.R. —, harnicul colectiv de textilete de la întreprinderea de tricotate — director: tovarășa Datcu Maria —, precum și multe alte colective de oameni ai muncii. Fără îndoială că în rîndurile acestora trebuie să menționăm aportul de valoare adus de cunoscutul colectiv al întreprinderii de autocamioane între ale cărui cadre de conducere se află tovarășul Husea Viorel, director de centrală, și tovarășul Bularca Adalbert, directorul întreprinderii.

Cea mai dezvoltată ramură industrială a județului este cea a construcției de mașini care reprezintă 16,1 din producția pe ramură a țării. Aici, la Brașov, se realizează întreaga producție de autocamioane a țării, 99,4 la sută din producția de tractoare, 65,5 la sută din producția de motoare cu combustie internă și 40,2 la sută din producția de rulmenți.

Un loc important în economia județului îl deține și industria chimică, industria de celuloză și hirtie, a materialelor de construcție, ușoară, alimentară și altele. Toate acestea au condus la creșterea accentuată a numărului angajaților din industrie și din celelalte ramuri neagricole, care reprezintă astăzi 88,2 la sută din totalul populației ocupate.

În ceea ce privește agricultura județului, aceasta reprezintă 1,8 la sută din volumul producției agricole realizate pe plan național, ponderea de bază deținind-o cultura cartofilor și sfecei-de-zahăr, și creșterea animalelor.

Fiind și un însemnat centru cultural al țării, județul nostru dispune de o universitate cu 5 facultăți, de 522 școli, 3 instituții artistice profesionale, 15 cluburi muncitorești și case de cultură, 139 că-

miliști, de o nouă clădire modernă a universității cu o suprafață de învățămînt de 27 650 mp, de 23 cămine culturale, iar stațiunile de odihnă din Predeal și Poiana Brașov au cunoscut mari dezvoltări și modernizări, impunându-se ca centre turistice de renume internațional.

Schimbări importante s-au produs în structura socială a județului, accentuându-se procesul de urbanizare, s-au înregistrat progrese însemnate pe planul calității vieții oamenilor, al gradului lor de pregătire tehnico-profesională, politico-ideologică și culturală, ceea ce și explică realizările obținute pe aceste meleaguri, încrederea cu care oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, urmează și îndeplinesc neabătut politica realistă, științifică a partidului nostru.

— Ne-am obișnuit ca din această puternică cetate a muncii să primim mereu vestii despre pașii înainte ai inteligenței tehnice românești, despre importante succese în căutarea, găsirea și cultivarea noului. Care sînt, tovarășe prim-secretar cele mai noi vestii?

— După cum este cunoscut, hotărârile Congresului al XI-lea, ale Comitetului Central al partidului, sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, stabilesc ca un element de bază al actualului cincinal aplicarea pe scară largă a cuceririlor revoluției științifico-tehnice. Îndeplinirea acestui obiectiv de extremă însemnătate va determina lichidarea rămănelor în urmă față de țările puternic dezvoltate, va asigura o bază trainică pentru dezvoltarea economico-socială viitoare, pentru creșterea neîntreruptă a nivelului de trai și de civilizație a întregului popor.

Pe fondul creației tehnice, județul nostru dispune de circa 4700 de cadre cu pregătire superioară, care își desfășoară activitatea în întreprinderi industriale, institute de cercetare și proiectare și în Universitate, la care se adaugă un mare număr de muncitori și maeștri de înaltă calificare și cu preocupări permanente în promovarea progresului tehnic.

Deși realizările din acest domeniu nu sînt încă pe măsura fondului de cadre amintit, apreciem totuși că de la an la an crește numărul inginerilor și cercetătorilor care manifestă îndrăzneală și competență în abordarea și soluționarea problemelor majore ale industriei brașovene care se impun tot mai mult pe planul creației tehnice românești. Astfel, în ultimii trei ani au fost predate și aplicate în producție peste 230 de invenții, multe dintre ele fiind brevetate și în țări puternic industrializate ca Anglia, Franța, Republica Federală Germania, Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii.

Cum este și firesc, aceste preocupări influențează pozitiv producția, prin promovarea progresului tehnic, asimilarea de noi produse, modernizarea proceselor tehnologice, a aparatului de măsură și control. Numai în trimestrul IV al anului

trecut activitatea creatoare a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și cercetătorilor s-a materializat în introducerea în fabricație a 155 noi produse, printre care menționăm autocamionul de 215 CP, tractoarele de 180 CP, noi tipuri de rulmenți, coloranți și mase plastice.

— Ce înseamnă a fi țaran în cel mai urbanizat județ al țării?

— Transformările înnoitoare petrecute în viața satelor și a țăranimii județului se înscriu în contextul general al preferențelor revoluționare care au avut loc la nivelul întregii țări în anii construcției socialiste.

Existența unor tradiții mai îndelungate în domeniul industrial pe aceste meleaguri și îndeosebi ritmul înalt de industrializare socialistă au determinat în mod obiectiv importante schimbări și în rîndul locuitorilor din mediul rural. Deplasarea forței de muncă de la sat la oraș prin integrarea ei în activitatea industrială a făcut ca populația ocupată în agricultură să se reducă treptat, reprezentînd astăzi numai 11,8 la sută din totalul populației ocupate.

Sub raport calitativ cooperativizarea agriculturii, mecanizarea și introducerea pe o scară din ce în ce mai largă a metodelor agrozootehnice înaintate, procesul revoluției culturale organizat și desfășurat de partid sînt factori care au schimbat fundamental fizionomia satelor, condiția de muncă și viață, de conștiință a țăranului.

Prin investițiile destinate dezvoltării și modernizării agriculturii au fost mecanizate 95 la sută din lucrările la cerealele păioase și peste 90 la sută din cele pentru pregătirea patului germinativ și înțetinerea culturilor. Avem unități agricole care au atins un grad înalt de mecanizare și la lucrările din zootehnie: a fost rezolvată integral mecanizarea adăpatului, furajării și mulsului animalelor la Cristian și Prejmer, ceea ce a permis reducerea cu 50—70 la sută a personalului și obținerea unor producții medii de peste 3 400 litri de lapte pe cap de vacă furajată.

Județul nostru se mîndrește cu rezultatele bune obținute la I.A.S. Prejmer, al cărui director este tovarășul Toma Ioan, la cooperativele agricole de producție din Cristian și Săcele, unde președinți sînt tovarășii Cardos Toma și Balint Andrei. Asemenea exemple le oferă și alte unități agricole (Vulcan, Tărlungeni, Feldioara, Hălchiu, Stupini, Ghimbav și altele), care atestă transformarea treptată a muncii țăranului într-o profesie cu adevărat calificată, care necesită, ca și în alte domenii ale activității sociale, o pregătire și o înnoire permanentă a cunostințelor tehnico-profesionale.

Ținînd seama de acest proces, de numărul redus al populației ocupate în agricultură, la nivelul județului s-a întocmit un program care prevede ca în acest cincinal să fie mecanizate complet lucrările la culturile cartofului, sfecei-de-zahăr, inului fuior, a celor din legumicultura, pomicultură și producerea furajelor, precum și cele din zootehnie.

Îmbunătățirea continuă a formelor de instruire în meserii agricole a țăranimii, desfășurarea unei largi activități culturale-educative de masă, perfecționarea cadrului de participare nemijlocită a locuitorilor satelor în conducerea activității economico-sociale locale și a treburilor obștești fac din țăranul zilelor noastre, proprietar al mijloacelor de producție și producător de bunuri materiale, un om cu un grad tot mai ridicat de instruire tehnico-profesională și culturală, participant activ la transformările revoluționare pe care le parcurge țara noastră.

— Ce probleme deosebite ridică acest județ complex, din punct de vedere social, în fața celor care răspund de bunul mers al treburilor (edilitare, comerciale, gospodărești) din județ?

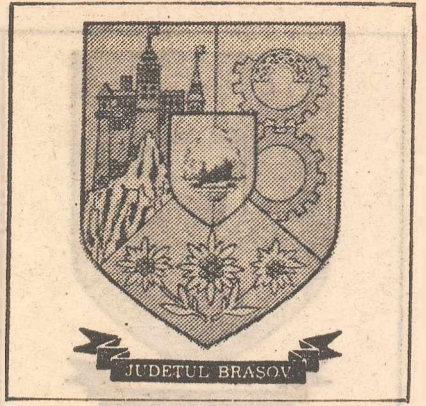
— Fără îndoială, profundele schimbări produse în structura socială a județului, ca urmare a factorilor de influență amintiți, pun o serie de probleme și de acest ordin în fața organelor locale de partid și de stat.

Ne preocupăm, în primul rînd, soluționarea problemei locuințelor pentru oamenii muncii din județ, în această direcție beneficiind de ajutorul personal al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în suplimentarea planului pe anul 1977 cu 2 500 apartamente. Îndeplinirea sarcinilor în acest domeniu va determina în continuare creșterea populației urbane, transformarea centrelor industriale în orașe moderne, dotate și echipate cu mijloacele necesare de ordin edilitar-gospodăresc și social-cultural, ceea ce va contribui, printre altele, la diminuarea considerabilă a fenomenului navetismului.

O altă problemă cu care se confruntă edili orașelor noastre și îndeosebi municipiul Brașov o constituie îmbunătățirea în continuare a transportului în comun.

(Continuare în pagina 14)
LIUVI TIMBUS ■

AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

Exercițiul solidarității

Secretarul Comitetului U.T.C. al sectorului construcții din municipiul Brașov, Ioan Chețan, precum și alți tineri uteciști: Iosif Dan, Gheorghe Dobre, Damian Radu, mi-au povestit despre un test al omeniei. Brașovenii s-au angajat să organizeze Șantierul „București-500”. De fapt, vor construi peste 500 de apartamente în București, în răstimp de câteva luni. Întreprinderea de construcții industriale-montaj, Trustul de construcții și alte întreprinderi de specialitate din oraș vor furniza mina de lucru și materialele, coloana vertebrală a șantierului reprezentând-o tineretul. Nici urmă de birocrăție în toată această acțiune. A fost vorba realmente de un test de opinie și nu de o mobilizare. S-a discutat de la om la om, în fiecare cameră din cele 24 de cămine de tineri constructori din Brașov, deși ar fi fost atît de ușor să se întocmească întii listele și apoi să se discute! S-a spus lucrurilor pe nume:

— Fraților, să nu vă așteptați că bucureștenii vă vor întîmpina cu surle, trîmbițe și paturi calde. Vom dormi în barăci, poate 50—60 laolaltă. Barăcile tot noi le vom aduce. Ai noștri de la Trustul de construcții-montaj au și plecat la Ploiești ca să facă rost de ele. Veți lucra nu zece, ci douăsprezece ore, poate chiar mai mult, fiindcă pînă la 23 August trebuie să dăm gata vreo 450 de apartamente. Sperăm însă că aprovizionarea cu materiale va funcționa perfect, că vom putea lucra ritmic, cu spor, deci și cîștigul va fi pe măsură. Munca va fi însă grea, foarte grea.

Pe cit posibil nu s-a făcut apel la tinerii căsătoriți, cu greutăți familiale, la elevii și la studenții de la seral sau la cei aflați la cursurile de calificare. În adevăr, ce rost ar avea un ajutor dat Bucureștiului care ar dezorganiza pregătirea de noi cadre de constructori în județul Brașov, el însuși deficitar sub acest raport? De altfel, după cum se știe, cutremurul a provocat pagube și la clădirile din partea localului, care trebuie reparate de urgență.

Răspunsurile date de tineri la testul de opinie au variat de la caz la caz. Iată unul din ele:

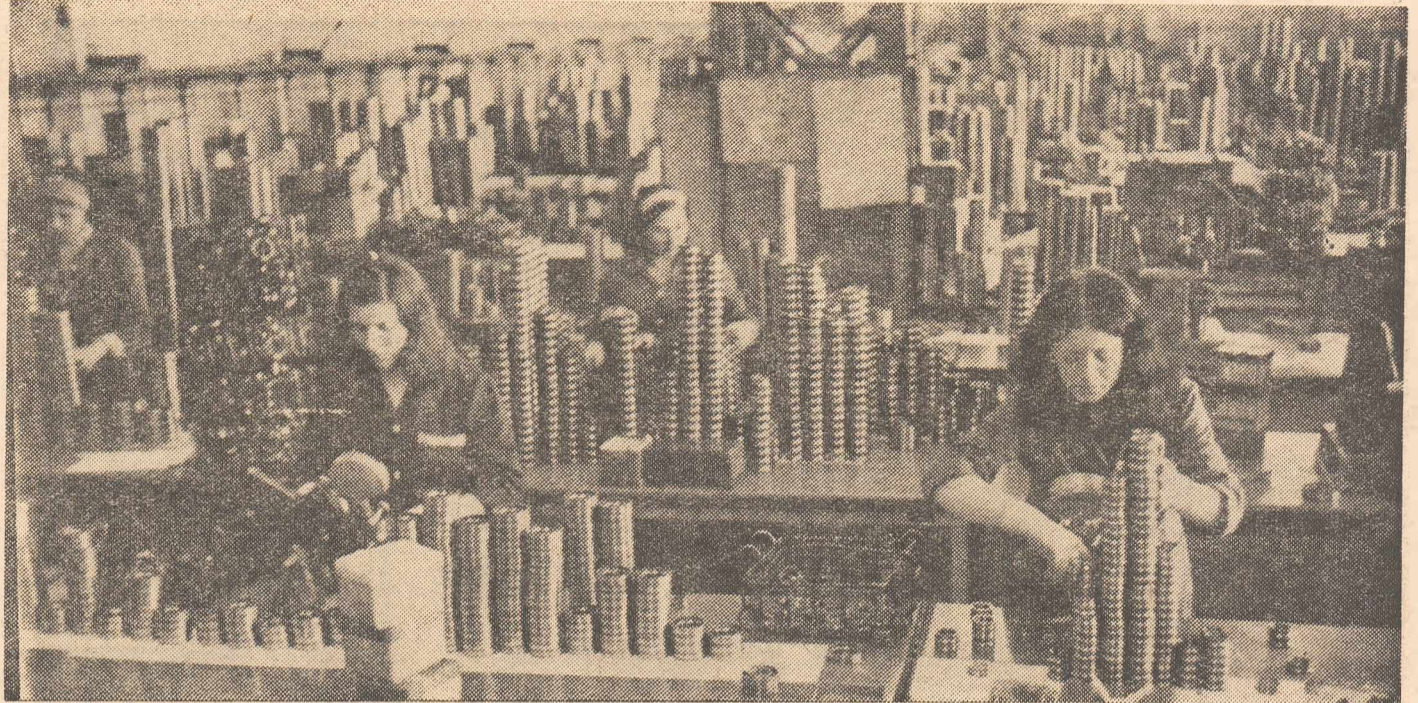
Ștefan Năsui, de fel dintr-un sat din nordul țării, s-a oferit să plece împreună cu toată echipa sa de zidari, betonisti și muncitori necalificați, adăugînd că dacă va fi nevoie „dau o fugă în Maramureș ca să mai aduc și alții”. Șeful de echipă a trebuit să fie temperat: dacă pleacă de la trust toți necalificați, cum rămîne cu Brașovul?! Și ce va fi la București?! Acolo se cere lucru de calitate, care să imbine energia tinerescă și priceperea tehnică.

Justă orientare a organelor locale, care n-au cedat presiunii, dorinței de a da ajutor cu orice preț, ci au pus accentul și pe calitate. Oamenii care se vor muta în noile locuințe să vorbească de bine și peste decenii despre Șantierul „București-500”!

Numeroși studenți din anii IV și V de la secțiile Mașini unelte și Tehnologia construcțiilor de mașini ale Facultății T.C.M. a Universității Brașov — care, după cum se știe, s-au mutat de cițiva ani, cu oameni și bagaje, în incinta Întreprinderii de autocamioane, în cadrul unui sui-generis Centru de învățămînt, cercetare și proiectare — și-au manifestat hotărîrea, imediat după cutremur, să plece la București ca să ajute Capitala. Li s-a replicat:

— Nu! Contribuim la ștergerea urmelor cutremurului prin scurtarea termenelor de asimilare a produselor noastre, prin grăbirea introducerii tehnologiilor de vîrf în Întreprinderea de autocamioane.

— Au fost intrucivta dezamăgiți — comentează conferențiarul universitar doctor inginer Mircea Ivan. Studenții vroiau ceva imediat, palpabil. Or, munca la planșetă dă roade după luni, poate ani, de efort. Prezența facultății noastre în incinta marii întreprinderi brașovene nu este formală, ea întruchipează o sudură reală între învățămînt, cercetare și

producție. Noi constituim primul laborator plurifuncțional al Universității Brașov. În momentul în care țara întregă își dublează eforturile pentru a lichida urmările seismului, ar fi absurd să amînăm proiecte de mare însemnătate economică descompletînd echipele integrate de studenți, ingineri și cadre didactice. Sintem pe punctul de a trece la punerea în aplicare a unei tehnici deosebit de promițătoare, la care personal lucrez de 17 ani. Este vorba de o creație a unui colectiv de cadre didactice: conferențiarul universitar inginer Gligor Rusan și subsemnatul, a cărei execuție a fost coordonată de șeful de lucrări Dionisie Hollanda. Trebuie amintiți și studenții care au lucrat la proiectare și execuție: Gheorghe Maria, Ion Marin, Petru Moldovan. Aplicarea noului procedeu de către Întreprinderea de autocamioane va economisi țării milioane de lei valută. Iată contribuția noastră la efortul în care este angajată întreaga țară.

Idee reluată și de către Ioan Banu, secretar adjunct al comitetului de partid al Întreprinderii de autocamioane.

— Imperativul momentului este de a nu frîna, ca urmare a cutremurului, mersul înainte al economiei naționale. Întreprinderea noastră este unul din pilonii economiei județului Brașov — el însuși puternic industrializat — și una din cele mai importante unități ale industriei constructoare de mașini din țară. Or, ce se întîmplă la noi? În ultima vreme, de regulă, planul — și din motive obiective — nu se realizează în prima decadă a lunii. Și iată că tocmai în „decada cutremurului” noi am fabricat în plus 69 de autocamioane. Am dat deci echivalentul unei producții suplimentare de milioane de lei într-o perioadă cînd, în mod obișnuit, nu ajungeam să ne îndeplinim nici sarcinile curente. La Montajul general, unde se scrie istoria autocamioanelor noastre, secretarul organizației de partid de acolo, maistrul de schimb Simion Haralambie, îmi spunea că oamenii din schimbul lui, dacă dispun de piese pentru asamblarea, să spunem, a 80 de autocamioane pe schimb, nu pleacă acasă pînă nu le montează pe toate, deși sarcina lor este 62.

Directorul tehnic, inginerul Tiberiu Roth, subliniază:

— Uneori, cifrele sporite de producție voalează rabatul la calitate. Or, o afirm cu toată răspunderea de inginer, de membru de partid, de cetățean: în aceste zile, calitatea nu a scăzut, dimpotrivă a crescut simțitor, prin efortul absolut spontan al masei de muncitori. A fost expresia unei răspunderi civice, patriotice. Noi avem în uzină un supercontrol, așa-numitul test Demerit, prin care se verifică, selectiv, pe baza unor fișe standard, circa 200 parametri ai autocamioanelor

iesite de la banda de montaj. Test extrem de pretentios, mergînd de la modul în care se inchide portiera pînă la probe de mare finețe tehnică, interesînd, de pildă, așa-numita ținută de drum, capacitatea de virare, funcționarea uniformă a frinelor etc. Ei bine, camioanele livrate în primele zece zile ale lunii martie au trecut cu deplin succes aceste probe. La unii muncitori mobilizarea de forțe s-a înfăptuit, poate, subconștient, dar cu cele mai palpabile rezultate.

Firește, și la această mare uzină s-au organizat acțiuni de ajutorare directă a regiunilor sinistrate. Cînd s-au solicitat, bunăoară, donatori de sînge, s-au prezentat, în corpore, secțiile Motor Benzină și Cabine, peste o mie de oameni! Dacă s-ar fi bulucit cu toții la Centrul hematologic, ar fi scos din funcție aparatele. Cu regret, o parte din ei au fost trimiși acasă.

Muncitori de la secția Construcții metalice s-au infățișat la direcție cu o cerere neobișnuită: să plece cu corturile la București sau în orice alt punct al țării mai greu lovit de cutremur, pentru a da ajutor.

Un alt caz impresionant: pensionarul Grigore Tătar, de la Tratamente termice, membru de partid din 1946 și unul din cei mai vechi muncitori din uzină (s-a angajat în 1940 la vechea „Astra”), a făcut și el o cerere: să lucreze timp de o lună de zile în vechiul loc de muncă din uzină și să verse retribuția în „Contul omeniei”. „Simt nevoia să fac și eu ceva”.

Maistrul instructor Gheorghe Homocea de la Școala generală nr. 3 a venit la Întreprinderea de autocamioane rugînd să i se permită să lucreze 40 de zile în schimbul trei, pe strung sau pe freză. Tot în „Contul omeniei”. Gîndiți-vă la acest om: ziua își va face munca de instructor în atelierul-școală, noaptea va lucra ca strungar, fără retribuție.

Felurite sînt căile ajutorării zonelor lovite de cutremur. Facultatea de industrializare a lemnului a Universității Brașov, unica din țară cu acest profil, va ajuta la nivelul și posibilitățile ei. Seismul a făcut necesară mobilarea a mii de apartamente în plus față de cele prevăzute în plan. În acest context, preocupări ceva mai vechi ale corpului didactic și ale studenților angajați în proiecte de diplomă pe linia modernizării și ieftinirii mobilierului au căpătat o nouă dimensiune, o nouă acuitate. Și aci, accentul nu se pune pe hei-rup sau pe lopată — deși nimeni nu neagă că, în anumite situații, tocmai acest fel de efort se poate dovedi mai urgent și mai necesar — ci pe capacitățile intelectuale, pe priceperea și ingeniozitatea tehnică, pentru a face față unor cerințe economice neprevăzute. O preocupare deosebită a facultății o constituie proiectarea de mic mobilier.

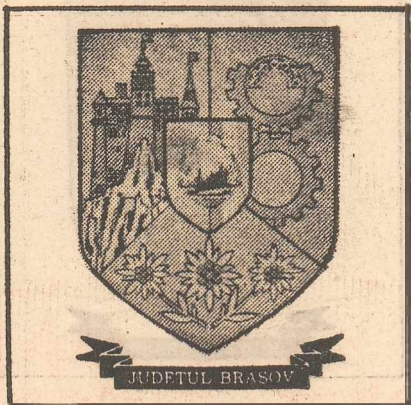
— Marile combinate fabrică dormitoare, sufrageri etc., dar nu se proiectează în mod adecvat mobila de hol, măsuțe, cuierere, etajerele de bucatărie etc. — observa decanul facultății, conferențiar doctor inginer Victor Dogaru. Proiectarea acestor piese se efectuează dezinținat, iar uneori, de ce să nu o spunem?, chiar la întîmplare. Noi, în zilele imediat următoare cutremurului, am organizat un sondaj printre cetățeni, întrebîndu-i ce fel de mobilier ar dori să aibă în casă. Părerile lor ne vor orienta și în proiectarea de mobilier pentru apartamentele în care se vor muta, în restul țării, cetățenii sinistrați. Combinatul de prelucrare a lemnului din Brașov, cu care colaborăm strîns, a căpătat sarcini precise în această privință.

Conferențiarul universitar doctor inginer Valentin Năstase, de la aceeași facultate, se referă și el la sondajul sus-menționat.

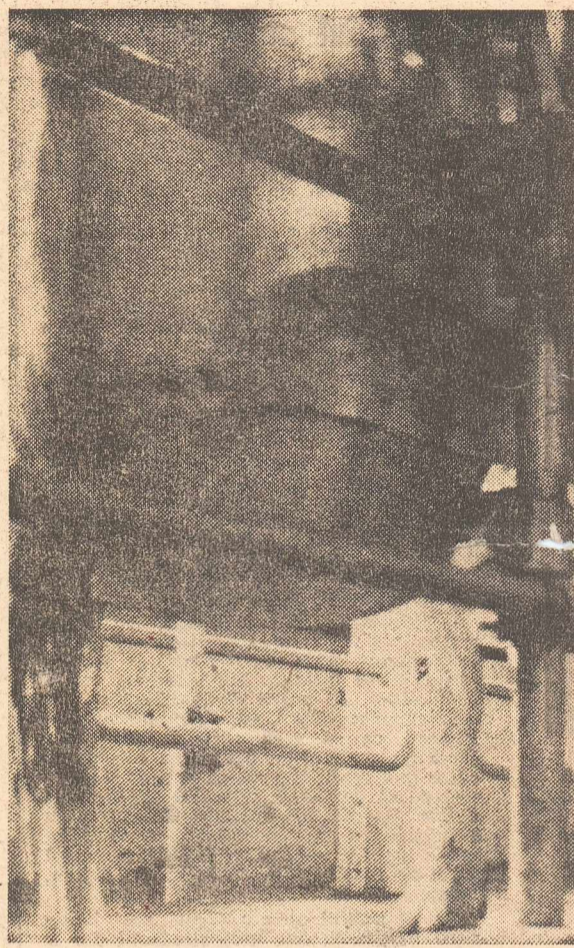
— Noi nu expunem mobila și după aceea îi întrebăm pe cetățeni ce cred despre ea; întii îi întrebăm, apoi o realizăm. Sub acest aspect este poate — cel puțin după cunoștința noastră — primul test din țară privind mobilierul. Din discuțiile cu cetățenii am desprins idei interesante. Se cere un mobilier multifuncțional modulat pentru hol, cu numeroase posibilități de exploatare, în funcție de numărul locatarilor și de spațiu. Cînd se înmulțește familia, se schimbă și mobila, adăugîndu-i-se noi module. Vom proiecta plăci care se fixează pe perete ca un fel de grătar; doritorii vor putea cumpăra 1, 2, 3, 4 asemenea piese, pe care să fixeze etajere, oglinzi, suporturi pentru pălării, măsuțe de telefon într-o mare varietate de materiale: PAL texturat și innobilat, PAL emailat și melaminat etc. De asemenea, sintem antrenați în proiectarea de dulapuri înzidite în diferite variante și materiale, precum și în proiectarea de mobilier pentru nișe în bucatărie. Se preconizează, de asemenea, înlocuirea lemnului masiv cu material plastic, pentru a servi drept cadre la mese și scaune. Sint mai rezistente, mai ieftine și mai ușor de întreținut.

Adevărat, pentru omul lipsit de adăpost esențialul rămîne acoperișul. Nicolae Chețan, cel cu durerea surdă în oase, meșterul Năsui cu întăririile lui din Maramureș, sutele de uteciști din orașul de la poalele Tîmpei, „rușinați” că au trăit cutremurul doar la televizor, se însărcinează cu acoperișul, dacă ne putem astfel exprima. Dar să nu-i uităm nici pe ceilalți brașoveni, prin naștere sau adopțiune, care contribuie, fiecare după puteri și după capacități, la înlăturarea urmărilor seismului. Să nu-i uităm pe entuziaștii prelucrării electrochimice a metalelor; pe acei care visează la holuri — în fine! — bine mobilate pentru casele ridicate din ruine și nici pe vîrstnica pictoriță brașoveană Zina Blănuță, care a donat sinistraților două tablouri, **Copil și Floare**; aceste simboluri ale vitalității, vestind că totul se reînnoiește și că nimic nu se termină acolo unde începe omenia.

LIONEL NIȚESCU ■

La Cristian aerul e pur și casa

La Cristian aerul e pur, aerul e tare ca alcoolul. Lumina e intensă. Soarele alb. Munții intră în suflet cu creste înalte și înghețate. La Cristian casele vin din povești cu Frații Grimm, cu obloane trase și porți mari de cetate. Viața e liniștită. Clopotele bat lung la ora 12.

La Cristian e pace. De parcă niciodată n-ar fi fost război pe pământ.

Locurile au fost populate din epocă de piatră. Primele obiecte găsite au fost răzuitoare, cuțite, burghie din piatră, sule și cuțite din os, topoare de piatră, mori de piatră. Totul din piatră.

De jur împrejur păduri de stejar, de molid, de fag și de aluni.

Miroase a cetină crudă.

Oamenii beau dimineața și seara izmă. Se spune că izma a fost adusă aici de romani. De soldații legiunii a XIII-a Gemina.

Miroase a mentă.

Primele unelte de metal găsite în Cristian au fost seceri. Într-un mormint aparținând unui dac sau unui roman, 12 seceri legate cu o sîrmă de bronz. Pe la 1510 fierarii din Cristian vindeau unui cetățean din Bistrița seceri în valoare de 17 florini. Sumă enormă. De aici plecau seceri în toată Transilvania. Trebuie că aceste locuri erau pline de ateliere în care ardeau „focuri sacre”. Un iad domestic prin care au trecut cîndva și cavaleri teutoni. Cristian e poate numele unui astfel de cavaler rătăcit prin păduri și prin izvoare reci. Un cavaler rătăcit prin memorie.

Comuna a fost așezată pe culmi. Cetate greu de asediat din cele patru vînturi.

Strămoșii au fost totuși oameni pașnici. Ei n-au făcut săbii, ci seceri! Vinători și păstori din cele mai vechi timpuri. Dar și semănători de grâu și brutari cunoscuți pretutindeni. Aici piinea se face cu cartofi. Nu sîntem în Bărăgan! Piinea a fost dintotdeauna scumpă în Țara Birsei. Grîul crește în pămînt sărac! Ne aflăm în țara sfeclei-de-zahăr și a cartofilor.

Treptat, casele au coborît de pe creste pe firul apelor, pe margini de drum. Și comuna s-a umplut de zidari, fierari, timplari, dulgheri, dogari, rotari, potcovari, tinichigii, curelari, croitori,

cizmari, țesători. Veacurile s-au seurs prin comună liniștite și fumegînde, cu epidemii de ciumă, de febră tifoidă, cu inundații și incendii catastrofale, cu triste retrageri din calea galopurilor surde ale armatelor în mlaștini. Pe locurile acestea se întindeau mlaștini pline de mistere.

Casele s-au așezat temeinic, de o parte și de alta a drumului chezaro-crăiesc. Case cu ferestre mici, de metereze, tăiate în pereți la mare înălțime, să nu poată fi escaladate de pedestri. Case cu ziduri groase, masive și porți cu lanțuri grele. Evul mediu urcă spre Cristian ca un abur. Oamenii au crescut din cele mai vechi timpuri: cai și vite, păsări și oi. Oamenii bogați și întreprinzători, isteți și gospodari, ascultînd atent ce se petrece în lume și învățînd să cultive pămîntul, să crească

animale după cărți măcinate acum de vreme dar imprimate în tiparnițe devenite legendare prin Europa de mijloc.

Azi în Cristian trăiesc și muncesc împreună români și germani, vreo 5 200 de suflete. 5 200 de oameni cu nume obișnuite: Barbu, Brescan, Staicu, Ilea, Brendorfer, Boltres, Schwab ș.a. Nume de meseriași de rînd, nume de oameni care se trag din bresle vechi și cu faimă medievală, nume de oameni renumiți pentru calificarea lor profesională, muncitori, tehnicieni, ingineri prin mari întreprinderi industriale din Brașov, din Rîșnov, din Zărnești, din Ghimbav, din Săcele, din Codlea și, bineînțeles, din Cristian!

Cristian e trecută pe hartă ca o co-

mună. Și nu va deveni în curînd oraș. E o comună preurbană care se mulțumește cu statutul ei ambiguu, de anticameră a Brașovului, de rezidență pentru meseriași care-și respectă statutul de breaslă și trăiesc în demnitate, în bună vecinătate și în prosperitate. O comună în care uneori oamenii de la oraș se retrag să asculte liniștea. O comună sau un cartier de vile.

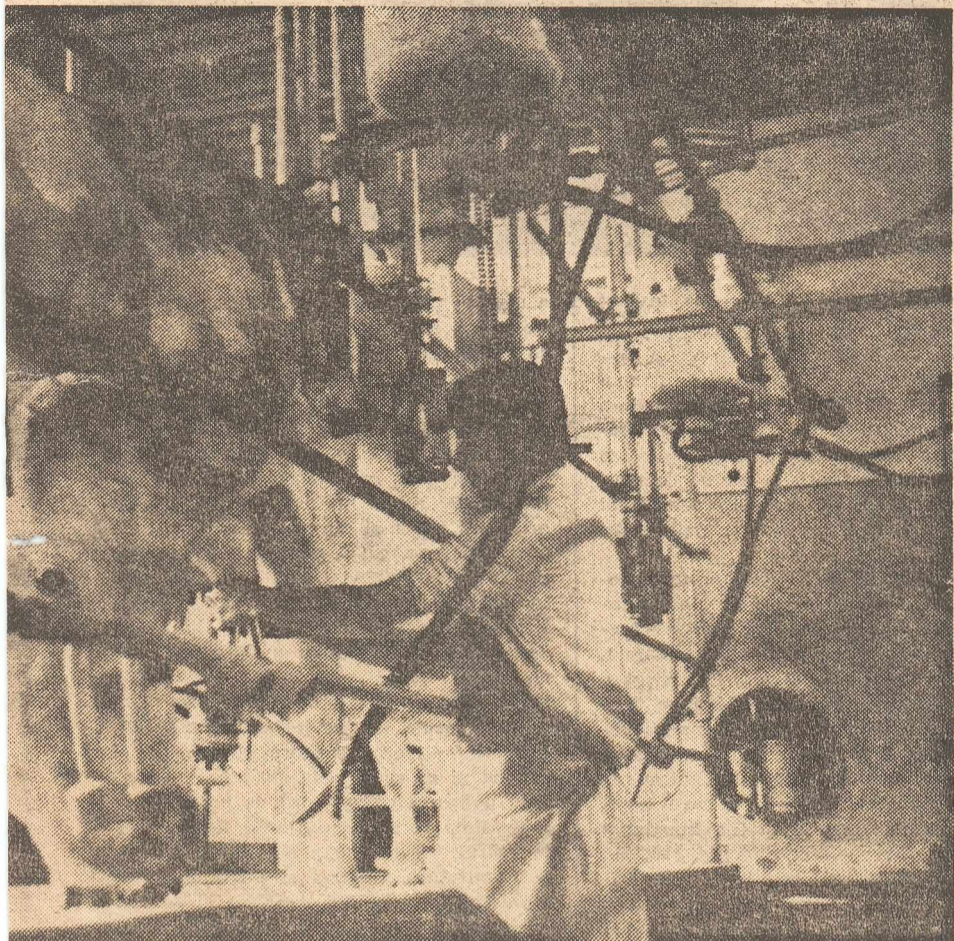
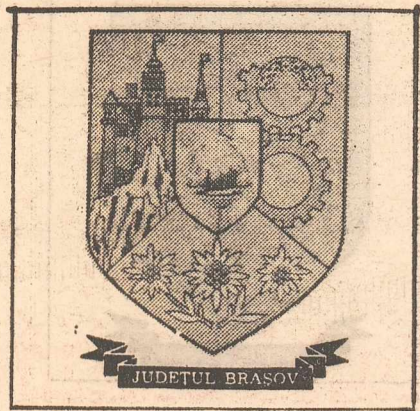
Cristolovenii sînt oameni ambițioși. Ei sînt în cea mai mare parte a vieții lor industriași, dar rămîn și agricultori. Așa cum s-a întîmplat de-a lungul secolelor. Nu și-au trădat identitatea. Nu au fugit spre oraș. Nu și-au părăsit vetrele. Ci au adus orașul în comună. Oamenii înțelepți și mîndri. Apartenența la breslele de altădată le-a dat o înțelepciune, o siguranță de sine și un respect pentru civilizație pe care socialis-

**Un comerț de calitate,
o aprovizionare bună
și o piine excelentă**

Începem să scriem despre comerțul brașovean apelînd la o cifră, 11 000 lei, reprezentînd nu numai vînzarea pe cap de locuitor în amîntitul județ și în anul trecut, ci și cea mai mare vînzare pe cap de locuitor din țară, la o medie variînd în jur de 8 000 de lei. Asta vrea să însemne, fără puțință de speculație, că la Brașov s-a făcut în 1976 un comerț activ, după cum activ este și cel din 1977, chibzuit și servit de oameni cu pasiune și experiență, desfășurat — la ora vizitei noastre la Direcția comercială județeană — prin intermediul a 2 195 de unități de diverse profiluri, între care numărul 1 e reprezentat de magazinul universal „Brașov”. Al doilea, se zice, din țară ca mărime, „Brașov”-ul adună, e sigur, după informațiile furnizate cu amabilitate de directorul Direcției comerciale Vasile Ciuciaru, 20 de magazine într-unul singur, pe o suprafață comercială utilă de 15 800 de metri pătrați, vînzînd mărfuri

stian, ele vin din povești

mul le-a cultivat programatic. Oamenii aceștia fac tractorul și autocamionul de Brașov! Oamenii aceștia produc în unitățile industriale din comună cărămizi refractare pentru siderurgie (până nu demult importate la sume costisitoare), prafuri speciale pentru rafinarea unor oțeluri savante, cărămizi refractare ușoare (unice în țară), mobilă furniruită, paste făinoase, macaroane, covrigi. Dar cultivă și pământ. 310 familii de cristoloveni cultivă cîte 25 de ari de pământ cu sfeclă-de-zahăr și cartofi, fiind retribuți ca niște agricultori. Deși oamenii sînt muncitori, tehnicieni, ingineri, profesori, medici, economiști. Se simt legați de pământ! Splendidă replică dată tezei potrivit căreia absorbția forței de muncă în industrie, adică spre oraș, constituie o problemă pentru a-

gricultură. Comuna Cristian e un prototip al viitorului orașel industrial agrar. Cristolovenii constituie unul din modelele umane ale viitorului.

Da. Oamenii sînt înțelepți și gospodari, sînt muncitori și constituie o comunitate care a învățat de mult să nu trăiască la cheremul hazardului. E tulburător cum cristolovenii au înțeles mersul istoriei. Ei și-au transformat inelele necazurilor și preocupările obișnuite izvorite din necesități imediate în „industrii”. Dintr-o cărămidărie cu 20—30 de lucrători au făcut o întreprindere ultramodernă unde muncesc cîteva sute de oameni. Dintr-un atelier de întimplărie unde se confecționează mese, scaune, lavițe și sicrie, au făcut o întreprindere de mobilă care produce piese de bucătărie și dormitor. Dintr-o moară

și dintr-o brutărie au făcut o fabrică de paste făinoase și de covrigi renumită în județ.

La 2 000 de metri sub pământ se află galeriile unei mine de unde se extrage argilă specială. La meseriile tradiționale din comună trebuie adăugată deci și meseria de miner. În Cristian trăiesc cîteva zeci de mineri. Cîndva, sub pământ, se afla și cărbune!

Tot în comună s-a deschis un centru de colectare a fructelor de pădure. Aici se adună din împrejurimi ciuperce, măcieșe, zmeură, mure, afine, se preambalează și se expediază în gheață și în promoroacă pînă în Suedia, Republica Federală Germană, Franța, Austria.

Oamenii fac industrie în mod firesc, absorbiți de orizonturile civilizației. Dar Cristian e totuși comună. Aici se cultivă pământ și se cresc animale din epoca de piatră! Cooperativa agricolă de producție are titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. De ce? Semănînd grâu într-un pământ dificil, membrii cooperativei agricole de producție din Cristian cîștigă 4 800 kg de boabe la hectar. Nu ne aflăm în Bărăgan, ci în Țara Birsei! Cultivînd sfeclă-de-zahăr cîștigă 30 000 de kg la hectar. Cristolovenii cîștigă de fapt 2 100 000 lei la fiecare 100 hectare cultivate!

Au fost învățați să cultive pământul cu chiverniseală. Nimic nu se pierde. Nimic nu rămîne la voia întimplării, în praf, în pulbere, în buruieni și în scaieți. Cristolovenii au un respect înțelept pentru pământul care ne hrănește. Un respect atît de adînc încît pînă și vatra comunei e concentrată. Casele sînt adunate ca într-o cetate, nu risipite și îndepărtate. Casele se supraelejează din nevoia de a economisi fiecare palmă de pământ și a-l păstra pentru culturile sacre de grâu, porumb, sfeclă-de-zahăr, legume. De aceea cooperativa agricolă de producție din Cristian e un fel de uzină agricolă și zootehnică. 1 200 taurine, dintre care 630 vaci juninci, 1 200 ovine și 700 porci constituie fondul de animale care produc lapte, brînză, unt, lînă și carne în cantități industriale. La Cristian am văzut o instalație modernă de muls proiectată și executată în țară, care nu numai că rivalizează cu fermele de animale cele mai elevate din lume dar a redus brusc numărul de oameni ocupați în grajduri și mai ales efortul extraordinar la muls. Acum, cei 12 000 hectolitri de lapte mulși prin instalația adoptată la Cris-

tian parcurg drumul pînă la destinatarii care îi preiau printr-o rețea de conducte fine și septice, ca printr-o farmacie.

La Cristian e pace, de parcă nicidec nu ar fi fost război pe pământ. Oamenii trăiesc în liniște, fără grija zilei de mine. Longevitatea medie este de aproape 70 de ani. Aici cresc și învață 2 000 de copii. În școlile din comună există o asemenea emulație și un asemenea respect pentru învățatură încît cei trei repetenți de anul trecut sînt cunoscuți ca niște cai breji. Oamenii vorbesc despre ei rușinați, roșind. Evenimentul îi întristează. Cultul pentru lumină și știință de carte are aici rădăcini adînci. De fapt, comuna Cristian este dintre primele electrificate din țară: 1911. Așezarea e canalizată. Apa vine la robinet. Cristolovenii au păstrat ultima fîntînă cu găleată, pe o stradă laterală, ca obiect de muzeu! Casele sînt bogate, cu multe camere și cu baie. Oamenii au baie de faianță. Iată de ce „baia comunală” a devenit la Cristian o amintire, păstrată încă pentru orice eventualitate, pentru oamenii aflați în trecere, pentru flotanți, dar încasările nu ajung nici măcar pentru plata îngrijitoarei.

Cristolovenii sînt bine aprovizionați prin cele 2 magazine alimentare, cele 2 chioșcuri din marginea șoselei spre Sibiu, cofetăria și restaurantul conduse de negustori întreprinzători și iscusiți, prin cele două centre de piine, magazine de textile și încălțăminte, magazinul de obiecte metalochimice, expoziție de mobilă cu vînzare, măcelărie etc. Au o frizerie, o coafură, două ateliere de croitorie, 2 ateliere de cizmărie, un atelier de reparat aparate de radio și televizoare, un atelier de reparat bunuri de uz casnic, adică mașini de spălat, frigider, aspiratoare, iar în cadrul cooperativei agricole cîteva ateliere de rotărie, fierărie, sudură, o seră de unde oamenii cumpără flori... Viața la Cristian seamănă cu viața citadină. Oamenii sînt îmbrăcați ca orașenii dar păstrează spiritul de solidaritate specific țărănesc, adică sînt legați prin vatra comunei și prin pământ. Românii și germanii, cristolovenii conviețuiesc în pace pe aceste meleaguri de cîteva sute de ani și au împrumutat unii de la alții elemente de civilizație care așază comuna lor în avangarda istoriei cotidene. Oamenii harnici, exacti, punctuali, care se țin de cuvînt, inventivi și plini de inițiativă, cu două cămine culturale, cu două echipe de teatru, două coruri mixte și trei fanfare: de copii, de tineri și de mături, cu un cinematograful și o bibliotecă unde se află fișele de lectură ale aproape tuturor cetățenilor ce populează comuna. Cristian este o comună în care toți oamenii citesc și învață, indiferent de vîrstă și de preocupări.

Cristian e o așezare în care te simți bine, de oriunde ai veni. Oamenii duc o viață de familie frumoasă, există un cult pentru creșterea copiilor în așa fel încît să devină oameni serioși, meseriași pricepuți și unde 80% din elevii de liceu se înscriu în școli cu profil industrial. Există o asemenea atitudine morală încît printre cristolovenii nu rezistă nimeni fără să muncească. Cei care încearcă să trăiască din expediente sînt nevoiți să-și ia tălpășița. Opinia publică funcționează ca un ceasornic. E de ajuns să te privească oamenii în tăcere sau să-ți întoarcă spatele ca să înțelegi că vei fi salutat numai atunci cînd intri din nou în rîndul oamenilor. Cristolovenii sînt oameni tăcuți. Nu sînt guralivi. Nu promit marea cu sarea. Ei fac pur și simplu. Muncesc de dimineața pînă seara în dubla lor calitate de industriași și de țărani.

diferite și de bună calitate în valoare de aproape 2 milioane de lei pe zi, anunțînd o amortizare a fondurilor dintre cele mai spectaculoase: 3 ani în loc de 10!

Chiar dacă, după cum spuneam, la Brașov se vinde cel mai mult din țară pe cap de locuitor și chiar dacă Direcția comercială și-a îndeplinit în 1976 planul cu „o sută virgulă ceva la sută” (Vasile Ciucăru), comerțul din județul amintit, altfel bine dirijat și servit de oameni conștiințioși, nu e dintre cele fără probleme, lucru firesc dacă ținem seama că 60 la sută din mărfurile desfăcute în magazinele de legume-fructe și 70 la sută din produsele alimentare vîndute în zona Brașovului provin din alte județe, cu toate dificultățile de aici decurgînd.

În mare, dificultățile par să fie învinse, abundența și varietatea mărfurilor scoase la vînzare constituind cea mai bună dovadă. Altfel vorbind, la Brașov se găsec cam de toate, adică ouă și zarzavaturi, fructe, legume și miere („vom dezvolta vertiginos în 1977 rețeaua cu produse pe bază de miere”), carne de vacă și carne de pui, mezeluri și brînzeturi, la ultimul capitol consumîndu-se — citînd din aceeași sursă — cam puțin, nu din cauza refuzului cumpărătorilor, ci din cauza slabei diversificări a produselor, mai ales la cașcavaluri. Se mai găsește la îndemîna oricui cafea, e drept, de calitate mediocră, cu un gust care nu satisface pretențiile clienților, uleiul și zahărul nu sînt o problemă, adică se pot cumpăra de oriunde și ori-cînd. Și vînzarea laptelui șchioa-

pătă, deși la Direcția județeană am fost asigurați că totul merge așa de bine, încît în ultimele săptămîni lapte a fost din abundență, așa de mult că a mai și rămas, impunîndu-se returnarea a 5 000 de litri. În realitate, nouă lucrurile ne-au apărut altfel, constatările de teren, făcute în 8 unități, între care 5 din Brașov, 2 din Predeal și 1 din Cristian, demonștrîndu-ne că oamenii se scoală cu noaptea-n cap ca să poată cumpăra lapte — o gospodină din Cristian a fixat și ora: 4 dimineața! — sau iaurt, după 8 navetele fiind goale și laptele vîndut în întregime. Situația este îngrijorătoare în ceea ce privește vînzarea pestelui viu, în județ neexistînd nici un magazin profilat pe desfacerea acestei mărfi, directorul Direcției comerciale recunoscînd că „peste viu vîndem numai în sezon, cînd ni-l aduc producătorii”, explicație care poate ține, firește, loc de scuză, dar care nu poate ține loc de saramură sau plachie!

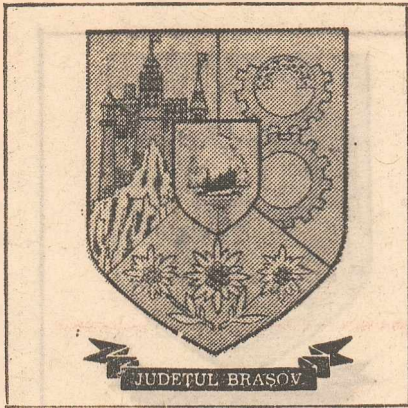
Ca peste tot în țară, și la Brașov s-a pornit în 1976 o campanie susținută pentru reducerea vînzării de băuturi alcoolice, din 40 de unități au fost definitiv și complet îndepărtate „țăriile”, planul de desfacere pe anul trecut nu s-a îndeplinit, dar asta n-a părut să-l deranjeze pe lucrătorii Direcției, convinși de necesitatea măsurii luate și convinși că, pe parcurs, lucrurile se vor îndrepta, iar mentalitatea cumpărătorilor se va schimba. Ca urmare, ponderea la vînzare a produselor culinare s-a dublat, ajungînd la 60 la sută din totalul vînzărilor, chiar dacă acțiunea respectivă se află abia la primii pași, proiectele directorului Ciucăru fiind, din

acel punct de vedere, foarte ambițioase. Se anticipează noi reprofilări, specializarea unor bucătării, cum ar fi cea de la pensiunea cu vad „Cina”, pe produse din carne de pasăre, deschiderea unei unități pe bază de paste făinoase și așa mai departe, comerțul brașovean demonstrînd că gîndește nu doar la îndeplinirea planului, ci și la satisfacerea gusturilor celor mai diverse ale clienților, spre mulțumirea și sănătatea lor.

Deși nu se găsește întotdeauna în toate colțurile orașului Brașov, îndeosebi în cartierele noi, „Noua”, „Zizin-Hărman”, „Tractorul” sau chiar „Steagul roșu”, zone în care — după aceeași opinie — construcția de locuințe o ia cu mult înaintea dării în folosință a spațiilor comerciale, piinea din județ, tradițională și renumită pline de Brașov, continuă să fie de excelentă calitate. Zilnic, se consumă în județ aproximativ 250 de tone, produse din capacități locale, peste 50 la sută din cantitatea respectivă reprezentînd-o piinea albă și specialitățile, ultimele tot mai solicitate, ca o dovadă grăitoare a creșterii exigenței cumpărătorilor și a creșterii nivelului de trai. După constatările noastre, cel puțin 10 sortimente de „albituri” se află permanent în vînzare, într-o sumedenie de unități pînă la orele 22, capitolul piine fiind unul de laudă pentru comerțul brașovean, în care lucrurile merg, în general, bine, dar în care ar putea merge — judecînd după disponibilitățile și pasiunea oamenilor — strălucit.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

A. DOHOTARU ■

Un om comun sau un om ieșit din comun?

Tovarășul Vasile Alexa Sechel face parte din categoria acelor directori care nu cred despre sine că sînt de neîncercat sau că fără ei treburile ar merge anapoda. Dimpotrivă, tovarășul Vasile Alexa Sechel susține că e „un om comun”. M-am uitat în ochii săi cînd a afirmat acest lucru încercînd să surprind licărirea unei false modestii. Mă privea sincer, calm, convîngător, avertizîndu-mă că de fapt n-a dorit un interviu, că nu ține la publicitate și că nu are și nici n-a avut vreodată apetit pentru senzaționalul speculațiilor de presă. Un om comun deci, mai bine-zis un om obișnuit, pus de împrejurări într-o funcție importantă, străduindu-se să-și îndeplinească obligațiile profesionale în chip profund moral, adică la cel mai înalt nivel de exigență și ambiție. Tovarășul Vasile Alexa Sechel este recunoscut pentru capacitatea sa de a se adapta în primul rînd cu neobișnuitul ritm al descoperirilor științei și tehnicii, asimilînd cu o uimitoare repeziune acele elemente care prefigurează o zonă sau alta a viitorului, pentru sensibilitatea sa față de oameni, pentru talentul său de a-i asculta, a-i înțelege, a-i stimula și a-i ajuta.

Oamenii spun că tovarășul Vasile Alexa Sechel a rămas același și în funcția de director general ca în ziua de 20 noiembrie 1953, cînd, proaspăt absolvent al Institutului politehnic din București, a pășit pragul Uzinei de tractoare din Brașov ca inginer tehnologic. Același nu în ce privește vîrsta, experiența și cultura, ci mai ales ca om de caracter, de inițiativă, de voință și de curaj. Pentru că funcția nu l-a schimbat. Mai mult, cei care l-au cunoscut pe Vasile Alexa Sechel, pe tînărul înalt, frumos, cu ochii limpezi și al-

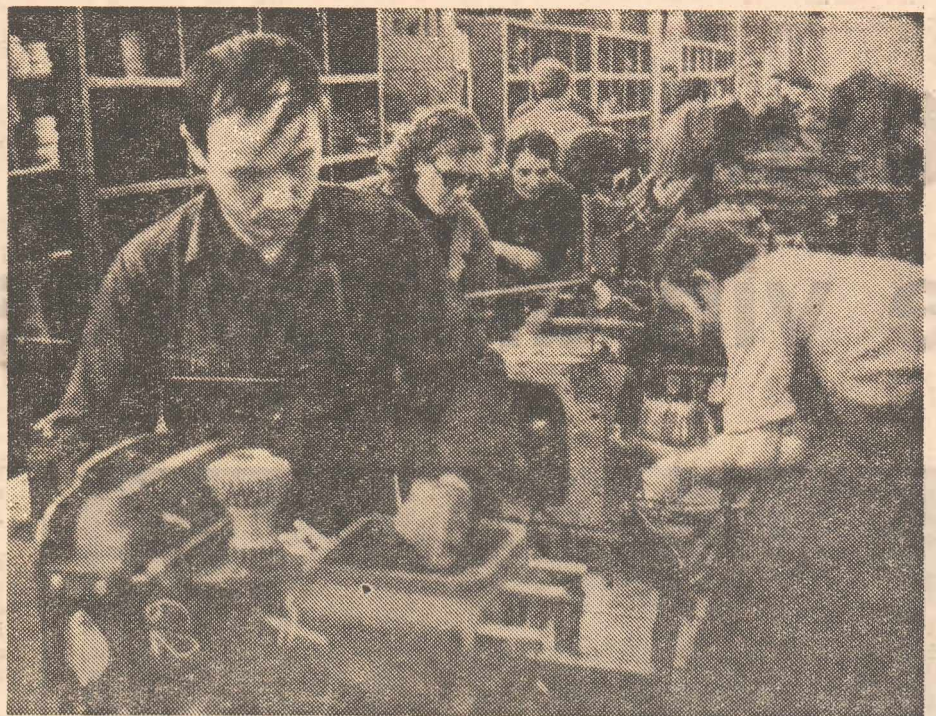
baştri, intrînd pe poarta uzinei în 1953, spun despre directorul general al Centralei industriei de tractoare și mașini agricole, că și-a păstrat același ton, aceeași privire, același bun-simț și aceeași încredere în oameni, deși anii l-au încărunit și unul din fiii săi e deja student și învață să construiască mașini.

Dar tovarășul Vasile Alexa Sechel este „un om comun”. Nu vrea să iasă în evidență, nu vrea să-și exclame sau chiar să-și reclame prezența. El stimulează inițiativa, gîndirea creatoare, fantezia și spiritul de competiție științific, academic, al colaboratorilor săi și se întimplă să-i asculte ore întregi, cu atenția încordată, selectînd ideile utile de cele inutile și hotărînd cînd, unde și cum e momentul să se acționeze pentru ca tractorul românesc să depășească faza competitivității internaționale și să intre în concurență cu firmele cele mai avansate din lume. Aceasta este dealtfel obsesia tovarășului Vasile Alexa Sechel: să împlinească vîrsta cînd tractorul românesc va intra în concurență numai cu tractoarele fabricilor de cel mai bun nivel tehnic din lumea asta. Atunci își va considera misiunea îndeplinită. Tovarășul Vasile Alexa Sechel împlinește de fapt un destin istoric extraordinar: fiul unor țărani care arau încă pămîntul cu plugul ajunge directorul general al tractorului românesc!

Astfel, tovarășul Vasile Alexa Sechel trăiește absorbit de un viitor pe care îl stabilește la limita anului 1980. Foarte aproape. Și pentru ca această „obsesie” să se materializeze a creat în centrul său o emulație extraordinară. De la muncitori pînă la ingineri, toți oamenii legați de tractorul românesc se află într-o continuă dezbateră, prezidată de directorul general, pentru elaborarea unor modele și a unor soluții tehnologice inedite de fabricație, cu un mare randament, cu un consum de energie, de materie primă și de manoperă cit mai ieftin. Ei bine, tovarășul Vasile Alexa Sechel mărturisește că roadele acestei emulații sînt fantastice, că s-au găsit soluții care, într-o stare latentă, într-o atmosferă de muncă oarecare, ar fi părut de domeniul utopiei. Întreaga centrală a devenit un laborator uriaș de cercetare științifică în care lucrează toți oamenii, indiferent de schema de funcționare. Pentru că sînt muncitori și sînt maiștri care au idei mai nobile, mai utile, mai îndrăznețe, decît foarte mulți ingineri. Așa spune directorul general.

Serile și nopțile îi prind de multe ori în dezbateri pline de descărcări electrice. „Tehnologic, ce-ați gîndit voi în plus?” — aceasta e întrebarea. Ședințele de seară unde colaboratorii directorului general vin cu cele mai interesante și mai ciudate idei supunîndu-le discuției, ca la o întîlnire prietenească, a cărei temă e doar viitorul unei mașini, au devenit o sursă de idei fenomenală din care se vor hrăni cîteva din realizările de seamă ale centralei. De unde atîta încredere în ideile oamenilor?

Pentru că oamenii aceștia, ai noștri, sînt

foarte bine pregătiți. Sărăcia i-a învățat pe constructorii de tractoare să rezolve încă din primii ani probleme care poate nu aveau tangențe cu specialitatea lor strictă. Sărăcia acelor ani le-a ascuțit mai mult mintea, i-a făcut mai inventivi, le-a dezlegat imaginația. Nu erau bani și trebuiau găsite soluții extrem de economice pentru rezolvarea unor probleme de producție. De aceea, constructorii români ai „tractorului universal” sînt și specialiști universali.

Tovarășul Vasile Alexa Sechel a promovât în funcțiile de răspundere ale tractorului românesc treptat, prin voința colectivului în care a lucrat și s-a remarcat, bazîndu-se pe merite reale. N-a visat o carieră administrativă și de fiecare dată promovările în funcție l-au prins nepregătit sufletește și uneori jenat. Erau oameni care, după vîrstă și experiență, visau aceste funcții. Adevărul e că în cazul tovarășului Vasile Alexa Sechel a funcționat de fiecare dată perfect dictonul social: omul potrivit la locul potrivit. Și promovările s-au făcut prin competență, nu prin incompetență, cum se mai întîmplă uneori. Și cu toate acestea, tovarășul Vasile Alexa Sechel este „un om comun”.

L-am întrebat pe directorul general ce anume apreciază la oameni, la colaboratorii săi în mod special?

Sinceritatea. Devotamentul pentru întreprinderea în care lucrează. Capacitatea de

a rezolva problemele tehnice care se pun. Inițiativa și inventivitatea. Mărturisește că s-a bazat întotdeauna pe calitățile oamenilor și a urmărit atent cum sînt valorificate în procesul de producție. A avut și are tăria să recunoască atunci cînd greșește, să aprecieze și să aplice soluțiile mai bune decît cele adoptate prin hotărîrea sa. De aceea poate fi „deranjat” la orice oră din zi și din noapte pentru orice problemă omenească și pentru orice idee nouă. Teoretic, ziua de audiență a directorului general este vineri. Practic însă fiecare om din centrală știe că directorul general poate fi abordat în fiecare după-amiază cu toate „necazurile” și cu toate „frământările” din lumea asta. Oamenii știu că acolo, în cabinetul directorului, sînt ascultați cu înțelegere, cu răbdare și respect și se caută soluțiile cele mai optime pentru a șterge norii de pe frunți.

Membru de partid din anul 1958, astăzi, tovarășul Vasile Alexa Sechel e membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Titlul de Erou al Muncii Socialiste l-a surprins în anul 1973.

Și cu toate acestea, tovarășul Vasile Alexa Sechel susține că e „un om comun”.

Rămîne la latitudinea dumneavoastră să apreciați în ce măsură are dreptate și în ce măsură nu are dreptate.

A. DOHOTARU ■

(Urmare din pagina 10)

În prezent, mulți oameni ai muncii din județ pierd încă timp prețios cu transportul, mai ales pe liniile care duc spre marile platforme industriale din zonele întreprinderilor de tractoare și autocamioane din municipiul Brașov. Combinatele chimice din Făgăraș și Victoria și altele. Pentru eliminarea acestor neajunsuri au fost deja inițiate măsuri de sporire a parcului mijloacelor de transport în comun, introducerea autobuzelor de mare capacitate pe liniile interne și interurbane, precum și în vederea decalării programului de lucru al unităților economice din aceeași zonă.

În domeniul comerțului am reușit să rezolvăm multe din aspectele legate de aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și de uz casnic. În perioada actuală punem accent pe asigurarea unui grad sporit de civilizație în deservire, țînd seama atît de exigențele crescînde ale oamenilor muncii, cît și de faptul că județul este și o puternică zonă turistică, cu activitate permanentă.

În crearea unor condiții sporite calitative de muncă și viață pentru cetățenii județului, avem, de asemenea, stabilite programe concrete la nivelul fiecărui organism județean, orăș și întreprindere pentru reducerea poluării, paralel cu crearea unor perdele constituite din specii arbustive și arborescente cu frunziș bogat, care să poată reține noxele de natură chimică și sonoră.

— Ce perspective se întrevăd pentru județul Brașov, cum va arăta el la sfîrșitul actualului cincinal? (Investiții, urbanizare, pondere în economie, export).

— Prin realizarea planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial, județul Brașov își va menține și la sfîrșitul cincinalului 1976—1980 ponderea actuală în ansamblul industriei pe plan național și locul I la producția industrială pe cap de locuitor.

În ceea ce privește participarea județului nostru la schimburile economice internaționale, aceasta va cunoaște o creștere de 2,3 ori comparativ cu anul 1975, principalele produse ce vor fi exportate constituindu-le în continuare tractoarele, autocamioanele, mașinile-unelte, rulmentii, motoarele electrice, îngrășămintele chimice, coloranții, produsele macromoleculare etc. Dezvoltarea în continuare a industriei va conduce la creșterea procesului de urbanizare, pe harta județului inscriindu-se

pînă în anul 1980 încă trei localități urbane (Feldioara, Hoghiz, Prejmer). Toate aceste transformări se vor răsfrînge nemijlocit și în ridicarea standardului de viață al cetățenilor. La sfîrșitul actualului cincinal județul Brașov va dispune de un plus de 30 000 apartamente, 10 000 noi locuri în cîmine pentru nefamiliști, 4 spitale cu 1 230 paturi, 10 policlinici și dispensare medicale, peste 5 000 de locuri în creșe și grădinițe, 350 săli de clasă și un număr important de așezăminte de cultură. Turismul își va sporii capacitatea de cazare cu 3 000 locuri iar rețeaua comercială cu 50 000 mp spații, avînd în vedere că volumul desfacerii mărfurilor către populație urmează să crească cu 49,9 la sută.

Am subliniat, ca foarte important, faptul că în anul 1980 va exista posibilitatea să rezolvăm în linii mari problema locuințelor pentru populația din centrele muncitorești din județ.

— Cum se materializează, aici, la Brașov, indicația expresă a secretarului general al partidului cu privire la modernizarea imediată și profundă a economiei românești, ca singura de a impune în competiția de valori a lumii o economie autohtonă puternică și competitivă, ale cărei succese să se simtă și în creșterea nivelului de trai al cetățenilor?

— Mobilizate de sarcinile trasate de secretarul general al partidului la consfătuirea cu cadrele din domeniul cercetării și tehnologiei, precum și de îndrumările concrete permise la recenta întîlnire de lucru cu conducătorii centralelor și întreprinderilor de tractoare și autocamioane, organele și organizațiile de partid, toate colectivele de oameni ai muncii din județ, pun în centrul preocupărilor lor creșterea eficientei întregii activități economice.

Problemele actuale pe care le au de soluționat muncitorii, tehnicienii și inginerii din județ privesc în mod deosebit modernizarea substanțială a produselor existente și asimilarea de noi produse cu parametri tehnico-economici și de competitivitate superiori, elaborarea și introducerea în producție a peste 130 tehnologii de vîrf.

Astfel, pînă la sfîrșitul cincinalului, 50 la sută din producția industriei brașovene o vor constitui produsele noi sau modernizate. Printre cele 500 de noi produse, care vor fi asimilate în această perioadă, menționăm tractorul universal pe roți de 80 CP, buldozerele pe roți, încărcătoarele frontale pe roți, autobasculantele toate

de mare capacitate, noi tipuri de convertoare hidraulice de cuplu, de echipamente auto și tractor, rulmenți speciali, unelte și scule, coloranți etc.

În strînsă legătură cu modernizarea produselor și tehnologiilor, privim și reducerea consumurilor de materii prime, de materiale, combustibil și energie, lărgirea gamei de locuitori în scopul diminuării importurilor. În acest an, de pildă, ne-am propus o reducere cu 13 la sută a consumurilor specifice de metal față de anul precedent, ceea ce echivalează cu necesarul realizării a 30 000 tractoare de tip U 650.

— Știm cite eforturi s-au făcut și la Brașov, ca peste tot în țară, în toate domeniile de activitate. Nu avem impresia că la Brașov s-a făcut totuși suficient pentru sporirea avuției spirituale a țării cu mari opere de cultură și artă. Ce opinie aveți în legătură cu această situație? Ce preconizează județean de partid Brașov ca, în toate formele, inclusiv prin Cîntarea României, Brașovul — județ de frunte în acest domeniu — să fie și o strălucită cetățelă a culturii?

— După părerea noastră, Brașovul, ca și alte județe, își aduce contribuția sa la patrimoniul spiritual al țării. Deși oamenii de cultură și artă din județ pot și trebuie să facă mai mult în domeniile vieții spirituale pe care le slujesc, se poate însă reține că o bună parte dintre ei au o prezență activă în viața politică și culturală a județului și a țării.

A devenit deja o tradiție ca în fiecare an să organizăm manifestări culturale-educative de masă, sub genericul „Lauri” — adevărat elogiul adus muncii și creației pe toate planurile vieții materiale și spirituale. Cu acest prilej sînt trecute în revistă realizările cele mai valoroase din industrie, agricultură, știință și tehnică, învățămînt, artă și cultură, sănătate și sport, au loc numeroase întîlniri ale tineretului cu Eroi ai Muncii Socialiste, inventatori, cu toți cei care, în anul precedent, au obținut rezultate remarcabile, de nivel național și internațional, în domeniul de activitate respectiv.

Este cunoscut, totodată, că de mai mulți ani la Brașov se desfășoară anual „Festivalul muzicii de cameră”, inițiat și organizat de instituțiile noastre culturale-artistice, care reunește formații camerale de valoare din țară și din străinătate și care, după cite cunoaștem, este printre puținele manifestări de acest gen din lume. Inscriindu-se în relațiile culturale ale

țării noastre cu celelalte state ale lumii, organismele și instituțiile artistice profesionale brașovene întreprind turnee cu un repertoriu valoros de cultură românească, au fost obținute premii individuale și colective în confruntări culturale-artistice internaționale, iar lucrări valoroase ale artiștilor plastici brașoveni au fost achiziționate și expuse în muzee din Anglia, Republica Federală Germania, Italia și Statele Unite ale Americii.

Județul Brașov s-a impus în viața culturală a țării și ca un puternic centru al mișcării artistice de masă, la ultima confruntare națională (1974) fiind distinse 57 de formații, din care 21 au obținut premiul I și medalia de aur, iar în ultimul deceniu artiștii amatori din județ — tineri, muncitori și țărani, elevi și studenți — au obținut peste 40 de premii în concursuri și festivaluri internaționale.

Toate acestea reprezintă, după părerea noastră, o bază reală în dezvoltarea pe mai departe a vieții culturale a județului, în care scop înscriem toate acțiunile angajate în Festivalul național al culturii și educației socialiste „Cîntarea României”, insistînd ca toate genurile și formațiile de creație și interpretative să se situeze la înălțimea exigențelor formulate de conducerea partidului nostru. În prezent este în plină desfășurare faza de masă a festivalului în care sînt antrenati toți artiștii profesioniști din județ, 2 758 formații artistice cu peste 59 000 de artiști amatori de toate vîrstele și profesiile.

Avem convingerea că rezultatul principal al acestei importante manifestări va spori considerabil zestrea noastră culturală tehnico-științifică, cu implicații directe pe planul conștiinței și contribuției eficiente în producție a oamenilor muncii din județ.

Reliefînd cîteva din coordonatele de bază ale dezvoltării în ritmuri înalte a vieții materiale și spirituale a județului nostru, dorim să subliniem că toate rezultatele obținute se datoresc muncii eroice a puternicului detașament muncitoresc brașovean, tărînimii și intelectualității, tuturor oamenilor muncii, români, maghiari și germani, activității neobosite desfășurate de organele și organizațiile de partid în scopul îndeplinirii politicii juste a Partidului Comunist Român, ajutorului permanent primit din partea Comitetului Central și a guvernului, din partea secretarului general al partidului și președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Studentii

O, tinerii acestia uneori pletosi, imbracati — după unele gusturi — prea fistichiu, aparent indisciplinati și gălăgioși, tinerii acestia de o exuberanță molipsitoare și de un optimism robust, in ciuda unei blazării artificiale pe care o afișează câteodată, tinerii acestia care sparg, cu mintea lor ascuțită și îndrăzneată, simburii tainelor, descifrează misterele naturii și ale sufletului omenesc, imaginează construcții fără egal, leagă între ele — in folosul progresului și al civilizației — elemente și lucruri despărțite de la începuturile lumii, tinerii acestia cuminti și silitori, pe băncile amfiteatrelor, cit sint de buni și de frumoși, cit farmec și cită generozitate imprumutată ei acestei virste cu care rămănim in suflet pentru toată viața. Personal, fac parte din rindurile destul de numeroase ale acelora care, terminându-și studiile superioare, rămăin, totuși, studenți pînă la apusul vieții cind pleacă acolo unde, după versul lui Apollinaire „les hommes se melancolisent comme des pas dans une église”. Studențimea e o virstă fără virstă, sau dacă are una e aceea a eternei tinereții, ca a lui Făt-Frumos. De peste un sfert de veac trăiesc in virsta aceasta a studenților. Am fost eu ei pe șantierele tinerețului de la Bumbești-Livezeni, am învățat împreună filozofia clasei muncitoare, concepția ei despre lume, in școlile de cadre deschise in vara anului 1948, am activat cu ei in cenacluri, cercuri științifice, am visat, am muncit și-am greșit împreună, in cea mai deplină unitate morală. I-am văzut mai tirziu in practica productivă, la muncă patriotică, la pregătirea militară, pretutindeni unde țara avea nevoie de ei.

I-am văzut in zilele acestea răscolitoare de început de martie săritori, plini de inițiativă, și de curaj, generoși și harnici muncind fără preget pentru ștergerea urmelor groaznicei catastrofe, pentru alinarea durerilor oamenilor. Fără să-i strige nici un catalog, au fost prezenti din primele clipe la locul durerii, salvind vieți omenesti și bunuri de o valoare inestimabilă. Unii aveau plete lungi, erau imbracati, poate, mai fistichiu, dar aveau un suflet mare și curat, o sensibilitate ascuțită care m-a impresionat pînă la lacrimi. Ca profesor mi-am dat seama încă o dată că un student nu încipe într-o notă oricît ar fi ea de mare, că nici un calificativ școlar nu le poate acoperi mulțumitor personalitatea. Așa cum personalitatea profesorului nu poate sta in autoritatea catalogului sau a unui imens creion roșu cu care corectează greșeli, nici personalitatea studentului nu e măsurabilă numai cu notele, ci cu faptele care o compun in chip obiectiv. Mă gîndesc sincer, după o îndelungată experiență didactică și educativă, că nota cea mai de seamă a unui student trebuie să fie aceea pe care i-o dă viața, in urma intervenției lui civice in destinele și rosturile societății. O, citi studenți n-au luat in aceste zile triste și eroice nota maximă de la viață! Va trece oare cineva această notă semnificativă pe diploma lor cu care vor intra să acționeze in cadrul societății?

Dar ei nu învăț in primul rînd pentru diplome ci pentru viață și pe asemenea studenți viața îi va răsplăti, fără îndoială. Vai de cei puțini care, inchiștati într-un egoism anacronic, așteaptă răsplata numai de la diplome. Conștiința acestora va rămăine o permanentă corigență la disciplina: omenie. Aș vrea să fiu un veșnic student dar fără asemenea corigente.

ION DODU BĂLAN ■

UN TRASEU AL OMENIEI ȘI SOLIDARITĂȚII PRIN MUZICĂ ȘI POEZIE

■ Poezia și muzica tînără își propun să participe cu un milion lei la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție.

Începînd de la 17 martie 1977, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și Revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu, desfășoară in localități din Transilvania „Un traseu al omeniei și solidarității prin muzică și poezie”.

Cenaclul își continuă turneul pe următorul itinerar: joi 24 martie — Lugoj, Casa de cultură, ora 16,30; vineri 25 martie — Timișoara, Sala sporturilor, ora 20,30; sîmbătă 26 martie — Timișoara, Sala sporturilor, ora 20,30; duminică 27 martie — Ineu, Casa de cultură, ora 19,00; luni 28 martie — Arad, Teatrul de stat, ora 16,00; luni 28 martie — Arad, Teatrul de stat, ora 20,00; marți 29 martie — Oradea, Casa de cultură, ora 19,00; miercuri 30 martie — Șimleu, Casa de cultură, ora 16,30; miercuri 30 martie — Zalău, Casa de cultură, ora 20,30; joi 31 martie — Satu Mare, Filarmonica de stat, ora 16,30; joi 31 martie — Baia Mare, Sala sporturilor, ora 20,30; vineri 1 aprilie — Năsăud, Casa de cultură, ora 16,30; vineri 1 aprilie — Bistrița, Casa de cultură, ora 20,30; sîmbătă 2 aprilie — Dej, Cinematograful Arta, ora 16,30; sîmbătă 2 aprilie — Cluj-Napoca, Sala sporturilor, ora 20,30; duminică 3 aprilie — Turda, Casa de cultură, ora 10,30; duminică 3 aprilie — Tîrgu Mureș, Cinematograful Arta, ora 18; luni 4 aprilie — Coșca Mică, Căminul cultural, ora 16,30; luni 4 aprilie — Sighișoara, Sala „M. Eminescu”, ora 20,30; marți 5 aprilie — Miercurea Ciuc, Casa de cultură, ora 19,00; miercuri 6 aprilie — Sfîntu Gheorghe, Casa de cultură, ora 16,30; miercuri 6 aprilie — Brașov, Sala sporturilor, ora 20,30.

Biletele se vor procura de la casele de bilete ale sălilor unde se vor susține spectacolele și prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi, școli și facultăți.

La încheierea lungului turneu transilvan va fi organizată la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala polivalentă) o Noapte de primăvară cu tineretul bucureștean la 9 aprilie 1977, ora 20,30.

Biletele se vor pune in vinzare la Casa de bilete a Teatrului Național începînd cu data de 21 martie a.c., între orele 10-20,30.

CINTAREA ROMÂNIEI

Concursul „Drum de glorie”, după faza pe județe (III)

Comentariile noastre de pînă acum pe marginea participării reprezentativelor de tineret și pionieri din toate județele țării la concursul televizat „Drum de glorie” a suscitat, cum era și de așteptat, o seamă de opinii, atît ale celor implicați direct in desfășurarea lui cit, mai ales, ale celor ce l-au urmărit, întrebîndu-se dacă nu cumva aprecierile noastre sint exagerate, supralicitînd astfel valoarea lui. Punctul nostru de vedere a fost însă cit se poate de clar, și această a treia parte a comentariului — care din motive lesne de înțeles apare cu intîrziere — nu vine decît să-l argumenteze in mod și mai nuanțat. Considerăm de la bun început că o asemenea manifestare este cea mai complexă dintre cele de acest gen pe care le-a organizat Televiziunea română in colaborare cu alți factori de educație și cultură. Concursul s-a impus, in al doilea rînd, ca o adevărată „repetiție generală”, la nivelul tinerilor, pentru Festivalul național „Cintarea României”, ca una din părțile sale integrante, importantă mai ales pentru faptul că s-a constituit ca un efervescent laborator de creație pentru diversele manifestări care s-au desfășurat și se desfășoară in acest cadru atocuprinzător.

Și fiindcă ne-am referit la această însușire a concursului, trebuie să spunem că prin probele susținute de o seamă de județe s-au realizat nu numai reușite spectacole, dar s-a cîștigat și o anumită experiență in acest domeniu. Aș cita in acest sens: „La stema țării” prezentate de tinerii din județele Dolj (patetic, mobilizator, elevat), Hunedoara (amplu și plin

de rezonanță), Teleorman (inovator prin apelul la dioramă și bine structurat), Neamț (simplu, cu o regie alertă), ca și in Capitală (meditație gravă, expresivă despre destinele tinere), Harghita (spectacol politic manifest, pe gheață), Caraș-Severin (dans tematic bine conceput) unele montaje scenice ale pionierilor de la proba „Tineri mîdite” precum cele de la Buzău (premierea absolută, cuceritoare prin editul și farmecul ei, oferită de „Șoimii patriei”), Mureș (splendidă imbinare între jocul copilăresc și deprinderile de muncă), Băila (frumoase versuri ale pionierilor emoționant puse in valoare de colegii lor), Dolj (o evocare a Războiului pentru independență într-un ingenios și antrenant ritm de dans al „micilor dorobanți”); „Străbune datini” au oferit și ele, pe scenă sau in filmări combinate, citeva compoziii memorabile — „Curcanii” de la Teleorman, „Balada uriașilor” de la Sălaj, obiceiurile de primăvară de la Brașov și Prahova, balada Vranceaiei de la Vrancea, cea a lui Constantin Brâncoveanu de la Dimbovița, evocarea răscdalei din 1907 la Flămînză — Botoșani, sezătorile de la Cluj și Neamț; nunțile de la Maramureș și Satu Mare, evocarea bătrînelui cronicar Toader Hrib ilustrată prin meșteșugul olăritului și folclorul coregrafic la Suceava, „Butea junilor” de la Sibiu etc.

Un important pas înainte in schimbarea cadrului și formelor de prezentare artistică l-au constituit emoționantele evocări in aer liber inițiate de pionieri, la locuri și monumente istorice, unele dintre ele cutremurătoare pînă la lacrimi. Seria lor a fost deschisă de pionierii din Mehedinți (la Monumentul eroilor din parcul de pe faaleză), continuată cu și mai mare succes de cei din Satu Mare (la Carei), Vrancea (Mărășești), Maramureș (Moisei), Prahova (Doftana), Gorj (complexul sculptural Brăncuși de la Tg. Jiu), Vilcea (Monumentul Eroilor din centrul orașului), Alba (casa lui Avram Iancu).

Am reținut, pentru calitatea lor interpretativă, pentru finuța lor tinerească, o seamă de coruri, din județele Cluj, Timișoara, Neamț, Mureș, Vrancea, Brașov, Teleorman, Argeș, Vaslui, municipiul București. Aici trebuie remarcat faptul că, datorită unei inechități conținute de criteriile de participare, unele coruri au beneficiat, după părerea noastră, in mod nejustificat dacă le raportăm la situația generală, de oportul unor viitori profesori de muzică sau studenți de la conservator (vezi corurile din Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov).

O frumoasă demonstrație, cred eu, ne-a făcut ceea ce numim „muzica tînără”. Fie că au abordat stilul clasic de muzică ușoară (vezi soliștii și formațiile din Arad, Ialomița, Brașov), grupul vocal (Vilcea), sau folk-ul, mai mult sau mai puțin pur (Neamț, Sibiu, Suceava sau Vasluiul cu acel inegalabil Valeriu Penișoară), reprezentanții tineretului la această probă ne-au convins încă o dată că exigențele iubitorilor acestui gen de muzică sint pe deplin îndreptățite din moment ce ei însiși, in calitate de compozitori și interpreți, se pot prezenta la un asemenea nivel artistic elevat.

Un număr însemnat de regizori, actori, compozitori, coregrafi, dirijori au dovedit față de mișcarea artistică de amatori a tineretului și pionierilor neprecupețindu-și adesea nici timpul, nici fantezia, nici competența profesională. Cum, de asemenea, ne-a făcut plăcere, să aflăm că nu o dată printre autorii versurilor și scenariilor prezentate s-au numărat poeți binecunoscuți sau aflați la începutul afirmării lor literare precum mult regretatul Petre Dragu, Al. Andrișoiu, Gh. Istrate, Negoită Irimie, Ion Crîngăleanu, Gh. Târnea, Gh. Anca, Emilia Căldăraru, Elena Cătălina Prangati, Nicolae Stoe, Nicolae Dan Frumtelat, Dumitru Pricop, Victor Rusu, Ion Singereanu, Ion Coșcora ș.a.

NICULAE STOIAN ■

Situații limită

O întîmplare in „cimitirul vapoarelor”

Cargoul Azuga. 4800 t.d.w. Se întorcea nu demult spre țară încărcat ochi cu utilaje, laminate și alte produse de mare preț pentru economia națională. In clipa in care a început dramatica aventură pe care o evocăm in aceste rînduri, vasul românesc se afla într-o zonă maritimă de tristă celebritate, Golful Biscaya, cunoscut — nu întîmplător — și sub terifiantul nume de „cimitir al vapoarelor”. Se spune că in această zonă blestemată de toți marinarii lumii s-au scufundat zeci și zeci de vapoare. De ce s-au scufundat? Pentru motivul că este frecvent bînluită de furtuni năprasnice, iscate, cel mai adesea, din senin, deci greu sau aproape imposibil de prevăzut de navigatori, care nu mai au timpul și posibilitățile să le ocolească.

O asemenea furtună groaznică, de o violență de gradul 10/11, imediat vecină uraganului, a surprins cargoul Azuga in golful de tristă faimă Biscaya.

De ce s-a întîmplat cu vasul nostru?

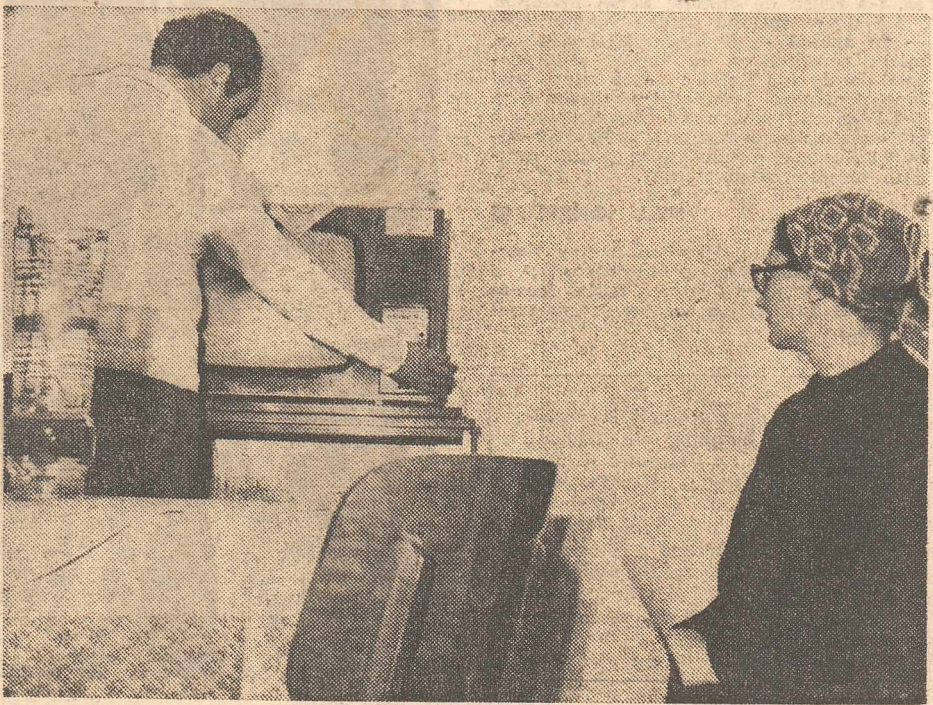
Se cunosc cosmarurile din vise, se știu destule cosmaruri pe pămînt (cutremurul din 4 martie se numără printre ele), încercați să vă imaginați un cosmar pe ocean. Valuri de cite 14—15 metri înălțime, acoperind in întregime puntea vasului Azuga, care in asemenea momente arăta la propriu ceea ce metaforic se spune uneori că este o biată coajă de nucă pierdută pe obean, un tangaj (oscilația laterală a vasului) și un rulu (oscilația între virful și coadă vasului) atît de puternice încît cargoul mai mult nu se vedea de sub apă decît se vedea. Putea fi înghițit in orice clipă definitiv de ape și ceea ce era cu totul dramatic era că vasul nu putea fi nicicum și de nimeni ajutat. Pe apă nu se putea apropia de el nici o navă, căci și-ar fi riscat la rîndul ei soarta, iar cerul era inchis oricărei aeronave, oricărei pilot, cit de temerar, care ar fi încercat să vină cu vreun elicopter in ajutorul oamenilor.

Celor treizeci și ceva de români de pe Azuga nu le rămăinea, in atari condiții, decît o singură soluție: să lupte pe viață și pe moarte pentru viața lor! Și implicit pentru vasul lor.

Prima hotărîre a comandantului Nicolae Dima a fost să schimbe drumul vasului, hotărînd să apuce un „drum de capă”, pentru a feri vasul, pe cit era posibil, de direcția de șoc a valurilor. Au urmat apoi ceasuri febrile in care Azuga a căutat un port de refugiu. Dar toate porturile erau inchise. Cu nespuse riscuri, vasul românesc s-a apropiat de portul spaniol Bilbao. A cerut disperat ajutor. „Harbour master office”-ul (căpitănia portului) s-a scuzat, răspunzînd că nu-i poate fi de nici un folos, neputînd risca scoaterea vreunei pilotine din port spre a conduce la adăpost vasul nostru. Răspuns de altfel justificat, intrucît orice fel de ambarcațiune avea toate șansele să fie aruncată pe stînci, Echipajului românesc îi rămăinea o singură soluție: asumarea riscului (și ei de moarte) de a pătrunde, printre stînci, in gura portului, necondus de nimeni, mizînd pe curaj, intuiție, pricepere și șansă. Ei bine, comandantul Dima și-a asumat acest risc. Și a cîștigat. Azuga a ajuns cu bine in Bilbao, sub privirile înmărmurite ale oficialităților portuare spaniole. Vasul s-a reprovizionat cu apă și combustibil, iar peste citeva zile Azuga acosta lin la Constanța. Prețioasa sa marfă ajungea pe danelle românești, iar marinarii vasului se întorceau fericiți in familiile lor, care nici nu bănuiau situația-limită pe care o înfrînseseră tatăl, sotul, fiul sau frațele, toți eroi la locul lor de muncă.

Un loc de muncă aparte: oceanul.

MARIUS POPESCU ■

Expoziții

**George Filipescu —
pictură**

Urmăresc de mai mulți ani pictura lui George Filipescu, așa cum o mai urmăresc, sint sigur, și alții. Era limpede, chiar din primele sale tablouri expuse, că avem de-a face cu un colorist, dar unul cu ambiții foarte mature. El a evoluat — destul de curios, pentru cine nu-i atent la substanță, ci doar la exprimarea ei — de la nonfigurativ la figurativ și de la o pictură plină de suavitate intimiste la una de o anume monumentalitate, egală în tot cuprinsul, expresivă și originală. Selecția pe care o prezintă la SIMEZA este prilejul potrivit pentru a-mi exprima simpatia față de metoda acestei picturi și de criteriul moral ce-o susține. Care este, prin urmare, **problema** generală a tablourilor semnate de George Filipescu? Să vedem cum sînt lucrate ele și să scoatem de aici o idee. E, mai întîi, o preparație psihologică pentru un motiv. Deși în expoziție apar și câteva portrete, puțum spune clar că ceea ce-l interesează pe artist este peisajul, adică transpunerea în peisaj a unei simțiri pătimate și însoțite. Un copac apare într-o astfel de natură ca un fapt pur al lumii. Obiectul e ars parcă de extaze și din asta rezultă un soi de calcifiere a lucrurilor, ca și cum artistul e capabil să oprească clipa. De aceea și sentimentul de durată al imaginii. Parcă urmează să se înțelepe ceva în tablou, parcă trebuie să ne apară o nouă înfățișare a faptului ce-l avem sub ochi. (Cine este preocupat de fotografia în culori va înțelege mai bine procesul, fiindcă uneori pictura lui George Filipescu revelează ceva asemănător cu negativul-color.) Pictorul procedează la o analiză intens afectivă a vizibilului și trece la lucru abia cînd are în minte, destul de clar, viziunea a ceea ce urmează să obțină pe pînză. Pentru a spori sentimentul de beatitudine al imaginii, George Filipescu și-a pus la punct o tehnică picturală proprie, prin care detașează, pe o suprafață în general neutră, relieful foarte accentuat al obiectului luat în seamă. Culoarea e uscată, provocator materială, savant striată, accidentată. Problema picturii lui George Filipescu este, se înțelege, de natură lirică. Un lirism însă bine pătruns de rigoare și bărbăție. Și, astfel, respectînd toate convențiile picturii de sevel și ale reprezentării figurative, artistul reușește un tip de imagine ce solicită inteligența privitorului. Un chip al originalității pe care l-aș numi cordial și instructiv.

TUDOR OCTAVIAN ■

**Două cărți despre
Egiptul antic**

de CONSTANTIN DANIEL

Orientalia Mirabilia, apărută la Editura științifică, cuprinde un mănunchi de studii și eseuri, toate tinzînd să dezlege probleme controversate și enigma din lumea străveche a Orientului. Egiptul faraonic a împus locuitorilor săi numeroase interdicții magice, tabuuri cum au fost denumite, și dintre acestea autorul descoperă una ce pare a fi avut o influență enormă asupra evoluției politice a țării de pe malurile Nilului. Este vorba de interdicția magică a fierului, ce nu fusese semnalată anterior de alți orientaliști, căci fierul nu este folosit în Egipt decît aproape de epoca romanilor.

Enigmele manuscriselor de la Marea Moartă sînt expuse într-un alt studiu, dîndu-se unora din ele o rezolvare. Într-un alt studiu se face o demonstrație exhaustivă a apartenenței celebrului Filon din Alexandria la gruparea politico-religioasă a esenienilor, autorii manuscriselor de la Marea Moartă. Se știe că despre acești enigmatice esenieni nu s-au aflat mențiuni în cărțile ebraice și creștine contemporane lor. Autorul publică două studii care îl apăruseră într-o altă formă la Paris și la Louvain, în care arată două astfel de mențiuni noi ale misterioșilor esenieni în texte grecești și aramaice, contemporane lor. Fr. Engels în scrierile sale cercetase problema numărului 666, și autorul prezintă aceste texte ale lui, care dovedesc că fiara celebră din Apocalips nu este altcineva decît împăratul Nero.

Autorul este preocupat să afle cine este cealaltă fiară, din aceeași carte, și ne demonstrează că este procuratorul roman Gessius Florus care a provocat războiul romanilor împotriva Ierusalimului și dărîmarea templului din acest oraș. Primul roman de dragoste, povestea frumoasei Damayanti și a regelui Nala din India, scris înaintea erei noastre, este prezen-

tat și analizat într-un studiu al acestui volum care se încheie cu discuția asupra motivelor persecuției la care a fost supus marele poet persan Firdusi, după ce a scris epopeea sa „Cartea Regilor”.

Volumul „Civilizația Egiptului antic” nu este o traducere și nici o compilație după manuale străine, ci se înscrie pe linia studiilor de egiptologie făcute de români, dintre care trebuie citat în primul rînd Aram Frenkian care a publicat la Paris în 1946 un interesant volum de egiptologie. Lucrarea de față respinge idealizarea istoriei și descrierea Egiptului antic ca un stat paradiziac, așa cum au făcut-o unii egiptologi occidentali. Dimpotrivă, se prezintă numeroase texte egiptene, grecești și ebraice care arată că opresiunea și împilarea ce domneau în regatul faraonilor, care au înălțat piramidele prin suferințele supușilor lor, era o realitate incontestabilă. Se arată că modul de producție oriental sau asiatic, descris de K. Marx și Fr. Engels, a domnit în tot decursul civilizației Egiptului antic. Sînt apoi analizate pe rînd caracteristicile esențiale ale diferitelor „caste” din Egipt, nobili, preoți, ostași, scribi, meseriași, agriculători și străini.

Volumul consacră un capitol important răscoalelor țărănilor și meșteșugarilor egipteni care au avut un rol nemăsurat de mare în desfășurarea istoriei Egiptului. În continuare sînt analizate pe rînd: „Literatura egipteană”, „Religiile egiptene”, după care se expun cele cunoscute pînă azi despre „Știința egipteană”.

Arta egipteană este și ea comentată și sînt discutate caracteristicile sale atît de particulare. Un ultim capitol înfățișează „Influențe ale culturii egiptene asupra vechilor evrei”, asupra fenicienilor și asupra filozofiei grecești.

Întreg volumul pune la dispoziția cititorului date precise și îndestul de complete asupra lumii străvechi care a înflorit pe malurile Nilului.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Cronica filmului

Adevăratul curaj

Iată un film care spre deosebire de mai vechiul **Salariul groazei** propune o concepție fundamental schimbată asupra nitroglicerinei. În **Salariul groazei**, ca și în toate cărțile de chimie, nitroglicerina se mișcă dintr-un loc în altul cu o grijă infinită. Nu de alta, dar explodează. În **Adevăratul curaj**, producție a studiourilor americane, nitroglicerina este purtată în galop semet de cai, pe o plută în apele involburate ale unui riu albastru, este lovită de tot soiul de obstacole naturale, dar se poartă ca și cînd ar fi bicarbonat de sodiu.

Din nou un film fără probleme, în care de dragul rețetei se sacrifică și lucruri de domeniu evidente, cum este exemplul de mai sus. John Wayne este, firește șerif, dar de astă dată destituit pentru violență nejustificată sau, mă rog, exagerată. 64 de oameni ucîși în mai puțin de 10 ani. Și totuși, cînd o ceată de bandiți fură nitroglicerina și vor să jefuiască o bancă, se apelează tot la bătrînul John. Inimă bună, largă, generoasă, șeriful se aruncă pe cal asigurat fiind că toate cheltuielile îi vor fi dublu rambursate și 500 de dolari îi vor mări contul din bancă. Vreun sfert de oră pe drum nimic deosebit — bandiții continuă să păstreze avansul luat. La un fort, în calea șerifului apare Katherine Hepburn, învățătoare, pusă pe educarea indienilor. Tatăl ei, un venerabil bătrîn cu părul alb, căzuse victimă bandiților ce abia trecuseră. Cu un indian mai măricel alături, probabil cel mai bun elev al ei, învățătoarea schimbă Biblia cu un pistol și se dedică prinderii tîlharilor. În ciuda schemei atît de bine cunoscute, Katherine Hepburn dă viață unui frumos personaj născut din ceea ce are mai bun și tradițional literatura americană. Femeia pură nu din ignoranță, romantică nu din neputință, ferindu-se nu de dragoste, ci de mica dragoste. Femeia care știe aproape totul și refuză aproape totul tocmai din această cauză. Om pur și însingurat nu de lume, ci de lume ostilă și nevrednică. Încercările ei de a-l recupera pe vajnicul șerif au umor și candoare și se întemeiază pe respectarea forței, curajului și virilității. Un alt lucru impresionant în favoarea mării actrițe: își joacă vîrsta, nu cochetează nici cu anii și desigur nici cu prestigiul.

După ce bandiții sînt nimicîți ingenios ca-n film, povestea se încheie rezonabil. Cei doi, cărora, la un foc în pădure sau pe plută, le-au suris prietenia, înțelegerea și puritatea clipei, se despărț spre a începe, probabil, alte producții.

Insuficiența filmului, altfel bine făcut, cu un scenariu corect, în care actorii vorbesc diferit, constă, credem, în aceea că idei și sentimente frumoase trebuie descoperite în scheme și peisaje convenționale, după cadavre sau pe fundul sticlelor de băutură. Firescul se descoperă după ce dai la o parte prea mult nefiresc. Cam asta ar fi singura problemă a filmului **Adevăratul curaj**.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica spectacolelor

**Strindberg,
încă nu-mi lua
sentimentele!**

A fost precursor, fără îndoială chinuit, al artiștilor timpului actual al revoluției tehnico-științifice. Pentru că a avut sensibilitate de artist și ambiții de cercetător, de om de știință; pentru că a transformat scena teatrului în lamă de microscop și a împins sub lentilele demistificatoare suflăte de oameni; pentru că îl afectau dramele oamenilor dar pretindea spectatorilor să-i privească, să-l studieze cu detașare personajele, pe care el, culmea, le prelua din realitate cu amărăciune și minie. **Pelicanul** este una dintre piesele sale — set de suflăte pus sub observație; una dintre piesele prin care a vrut să atragă atenția că ființa superioară numită om e capabilă de josnice ticăloșii.

Bineînțeles, măcar pentru antinomiile spicuite mai sus, a citi scenic o piesă de **August Strindberg** nu-i un fapt tocmai ușor. Un regizor, un scenograful și patru actori (plus unul pentru un rol episodic) de la **Teatrul Bulandra** ne-au propus interpretarea lor. Pentru unii reușită, pentru alții nu tocmai. Au reușit: scenograful **Dan Jitianu** — pentru că decorul său e simplu, golit de mobile, imens, rece, însă incandescent de impresionant; actorul **Petre Lupu** — pentru că, halucinant, a făcut să fie bîntuît tot spațiul scenei de o siluetă-cosmar, stranie și neagră, parcă tăiată din grafitul de arbore calcinat al lui Daumier; actrița **Lumița Gheorghiu** — pentru că, prin alcătuirea fără sentimentalism a unui personaj neajutorat, înfrînt și trist, intristează, decent dar intristează. Au reușit numai în parte: actrița **Ileana Predescu** — pentru că interpretează cu multe și stimulabile nuanțe, dar fără să reușească să capteze afectiv; regizorul **Ioan Taub** — pentru că a respectat regulile jocului rațional, dar n-a reușit să facă să apară bucuria spectatorilor, cu alte cuvinte, pentru că are meritul cercetătorului (ceea ce l-ar fi bucurat pe Strindberg), dar nu-l are, decît parțial, pe acela al descoperitorului, al artistului-descoperitor (ceea ce l-ar fi infuriat pe Strindberg), actorul **Emmerich Schäffer** — pentru că, surprinzător pentru un profesionist de rangul său, s-a purtat cu bietul Axel-cel-ticălos de-a dreptul șotic, precum un școler în ale artei actoricești.

Strindberg, la un moment dat al vieții sale, a avut o speranță: „Va veni o vreme cînd vom fi destul de evoluți, destul de luminați pentru a privi cu nepăsare spectacolul brutal, cinic și crud pe care ni-l înfățișează viața. Vom fi părăsîți atunci mecanismele acestea josnice și nesigure care se numesc sentimente, ajunse de prisos cînd puterea noastră de judecată își va fi atîns maturitatea”. În ceea ce mă privește — m-am verificat în timpul spectacolului cu piesa **Pelicanul**, iar acum, aici, recunosc — încă n-a venit vremea aceea. Încît această cronică nu are dreptul să fie luată în seamă decît ca un punct de vedere declarat subiectiv. Încă simt că mai am nevoie de jucăriile numite sentimente. Mai cu seamă cînd am în față oameni și necazuri omenești. Mi-e dragă luciditatea obiectivă însă, iată, chiar și acesta-i un sentiment subiectiv! E greu să-l înțelegi și să-l citești scenic pe Strindberg tocmai pentru că trebuie să ai talentul și profesionalismul și inteligența ori intuiția care să-ți facă munca exact atît de rece încît să provoace emoții fierbinți. E o blestemată problemă de cîntar. Un paradox: Strindberg, care, cu niște ani în urmă, pe aceeași scenă dar cu altă piesă, i-a reușit de minune Ileanei Predescu.

Mă doare sufletul pentru neîmplinirea — de nuanță — de acum. Mi-l răcoresc, mi-l cerebralizez cu vorbe sentimentale de-ale lui Kafka: „Mă simt mai bine pentru că l-am citit pe Strindberg. Nu l-am citit pentru a-l citi, ci pentru a mă adăposti la pieptul lui... Uriașul Strindberg. Această minie, aceste pagini cîștigate cu puterea pumnului!”.

NELU IONESCU ■

P.S. — Cuvinte de stimă pentru **Vale-riu Munteanu**, semnatarul traducerii; și cuvinte frumoase pentru **Klára Tamás Blaier** și **Lia Crișan**, autoarele caietului program.

O piesă pentru actori în vervă: **Cyrano de Bergerac** de Edmond Rostand. Damian Crășmaru îl interpretează pe Cyrano, cel care „dă-sează, duelează” și e „savant și muzicant”. În rolul frumoasei Roxana apare Violeta Andrei. Alte amănunte despre recenta premieră de la Teatrul Național din București — într-una din viitoarele noastre cronici de spectacole.

**Frumusețea
Moldovei**

„Vizitatorul străin, care privește pentru întîia oară mănăstirile sau bisericile moldovenești din România, nu-și poate crede ochilor. Nu poate crede că ceea ce el vede este realitate. Ar vrea, obosit de drum, mai întîi să se așeze sub un duș rece, să se examineze cu asprime pe sine, dacă ceea ce el vede este realitate concretă. Ceea ce el vede îl atinge atît de adînc încît spune: «Nu se poate să fie adevărat. Ceea ce eu văd nu există pe lume. Numai în visele mele am experiat așa ceva.»”.

Astfel începe cartea „Cîntecul icoanei pămîntului — frescele exterioare ale mănăstirilor din Moldova” — semnată de cunoscutul istoric al artei Wilhelm Nyssen, apărută recent în R. F. Germania. Pe cele două sute și ceva de pagini cu reproduceri admirabile, pentru prima oară este descifrată originea acestor picturi care nu este nici în iconografia epocii în primul rînd, nici în slavonismul tirziu, ci de-a dreptul în Imnele liturgice ale Bizanțului timpuriu, în epoca iconografilor din primele veacuri creștine pe care zugrăvit Moldovei le mută din cuvînt în aurul iubirii culorilor. Fiind unice pe pămînt, mănăstirile din Moldova vin de-a dreptul din lumina logosului, izvorul frumuseții în Bizanțul lui Iustinian sau apusul medieval european. Cu acrima omului de știință modern, aplecat spre amănunt semnificativ sunt descifrate apsidă cu apsidă, membrană cu membrană, imagine după imagine, fața acestor Imne ale luminii suflăte care se transfigurează în istoria poporului nostru. Fiecare imagine se desfășoară din bucuria unui cuvînt, suportul spiritual al acestor păsări blînde și miraculoase odihnind între păduri și sate pe fața pămîntului, fiind cuvîntul devenit istorie, logosul deschis ca din viața lui oamenii să-și aleagă frumusețea chipului lor în Patria de origine.

Universale prin spirit, autohtone prin concepție și execuție, mănăstirile Moldovei fac parte din avuția de preț a umanității. Voronețul, cu judecata lui din urmă de pe rețele dinspre apus, se așază fără nici o stîngăcie, pe drept, alături de Capela Sixtină a lui Michelangelo, iar peretele dinspre miazăzi al aceluiași Voroneț, în albastrul pur al cerului transfigurant, reprezentînd arborele lui Iesei, este a-tins de armonia frumuseții desăvîrșite ca muzica lui Bach sau Palestrina.

Este o datorie morală națională a fiecăruia dintre noi, a fiecărei generații în parte de-a se pătrunde, de-a ucenici în cele ale modestiei și bucuriei, în cele mereu actuale, de-o inepuizabilă forță innoitoare, rămase măturie, biruind urgiile zburcîmii istoriei ajunse pînă la noi pline de greul îmiresmat al fagurelui adevărului, în aceste potire ale luminii care se cheamă: Humor, Arbore, Voroneț, Sucevița, Moldovita, Probota, Putna, Neamț, Sfîntul Ioan cel Nou de la Suceava și încă o sută și ceva ridicare din cuvînt de brațul jertfitor voievodal al strămoșilor noștri.

IOAN ALEXANDRU ■

Bărbați ai generației aspre de la 1907 ne-au lăsat ca moștenire demnitătea atitudinii

Omul iubitor de istorie **Adrian Pricop**, director al Arhivelor Statului din Iasi, i-a făcut sufletului meu de român, de moldovean, de ieșean, un dar neprețuit: l-a făcut să asculte voci, glasuri de-ale bunicilor, glasuri ale unor oameni din generația greu încercată a unui timp aspru al istoriei noastre. Precum:

Glasul lui Alecu Rusu, și al lui G. a Gafiti, și al lui Const. I. Simionescu, și al lui Grigori Onofresii, și al lui Th. Iftodi, și al lui Petre Sătenucă, și al lui Tod. Gh. I. Guraliuc și glasuri ale încă treizeci și cinci de bunici-tărani din comuna Flămânzi. Rosteau ei, în 1907:

„De mai bine de 10 ani de când în Fișerenii moșia Flămânzi, noi am îndurat mari încercări, persecuții și am fost speculați și tratați mai rău decât robii, așa: Anghajamentul nu se respectă niciodată după cum era scris pe hirtie și nouă ni se dă ca hrană la carat și la orice treabă mămăligă de păpuși stricați, brânză roșă, iute și cu viermi, curechi și castraveți împuțiți, din care cauză cea mai mare parte din noi ne-am bolnăvit de pelagră, apoi când ne dă cîrta să prășim la păpușii lor, prășina era aproape cit 2 (două) de mare, iar când ne da nouă pămînt deși era de calitate foarte prost, dar și prășina era așa de mică, aproape cit o jumătate. Vițele noastre asemenea niciodată nu au avut imasă suficient, ba chiar nici apă, din cauză că numiții au adunat cite 5-10 vite pe falce și nouă ne-au pierit vreo 70 vite din pricina acestor speculanți Fișereni. Numiții Fișereni simțind că noi am voi ca cu lunca noastră să luăm moșia în arendă a alergat la sîretenie și ne-a amăgit că ne va da falcea unde vom voi cu 25 lei falcea, așa că noi nu ne-am atînat a concura pentru moșia Flămânzi și astăzi ne vedem constrînși a plăti falcea de pămînt, cit va cere Dl. Fișer. Din aceste cauze, ajungînd cutitul la os...”

Glasul lui Nicolae Trușinescu, **bunic-student** la medicină, născut în comuna Gorbanesti din județul Botoșani. Rostea el, în martie 1907:

„...observai vreo 2 băieți de la atelierul C.F.R. arătîndu-mă tăranelor adunați pe peron și zicîndu-le că-s student și că țin cu ei. Imediat fui inconșurat de o masă compactă de tărani și nevoit să ascult întrebările și jalbele lor. Unii mă întrebau ce s-a făcut pentru ei la București, cînd o să se dea pămînt, alții mi se tîngiau de scumpetea pămîntului, a măsurilor, a lemnului iar alții de estîmănta muncii. (...) Atunci intervine un domn subcomisar în uniformă, vine în mijlocul tăranelor și imi spune că are de vorbit cu mine. Îi arătai nesiguranța persoanei sale în mijlocul tăranelor și-i rugai să mergem într-o odăa undeva. (...) După un timp observai că tărani de afară erau foarte neliniștiți și lumea din sală (de așteptare clasa I-a, a gării Pașcani) se sculase de pe scaune și părea foarte îngrijorată. Tărani de afară începînd cu amenințări, lumea din gară mă roagă să intervin pentru a-i liniști. (...) Se lăți vîtea că 15 tărani din Ruginoasa sint legați și trebuie să treacă prin Pașcani spre a merge la Fălticeni. O parte din rezerviști se dau jos din vagoane, invită și pe ceilalți să se dea jos, amenințînd gara și își promis să aștepte trenul cu arestați pentru a-i elibera cu forța. (Tofuși, trenul lor plecind...) ...dintre rezerviști n-a luat parte nici unul la atacul trenului cu arestați. (...) Părui foarte surprins de cutul ce îl

aveau pentru studenți și unul din ei imi spuse „Dacă mergem la primar ne injură. Dl. subprefect ne bate. Dl. prefect nu ne ascultă, la domnul ministru stau vrufuri de petiții de ale noastre puse la dosar; și am auzit că numai studenții țin cu noi, că au să vie între noi să ne arate ce trebuie să facem ca să căpătăm pămînt. (...) În atelierul gării Pașcani am un frate, care e ucenic în atelier la secția ajustajelor.”

Glasul soției lui Petrescu Gheorghe, a lui Popp Petru, a lui Ender Emanoil, a lui Condrea Gheorghe, a lui Cristofovin Toader, a lui Alekse Dumitriu, a lui Paltinaș Neculai, a lui Zolniak Vladislav, a lui Vilceak Karol, a lui Manoliu Karol, a lui Manoliu Scarlat și a lui Fătu Gheorghe, toți bunici-lucrători în Atelierul C.F.R. din Pașcani, toți arestați pentru că au fraternizat cu tărani răsculați. Rosteau ele, în martie 1907:

„Noaptea pe la orele 2 au fost supuși la torturile cele mai îngrozitoare, nefiînd în stare a se mai ține pe picioare, avînd în vedere că mai mulți din acești lucrători sint suferinzi de anumite boli. Pe unul din lucrători Dl. Locotenent Preda din Regimentul 14 Roman l-a amenințat cu revolverul că îl impușcă dacă nu se supune la torturile ce D-sa aplica lucrătorilor.”

Deci citeva dintre dovezile unui esențial adevăr: tărani români care n-au mai răbdat nedreptățile și, la 1907, s-au răsculat n-au fost lăsați singuri. Muncitorii și intelectualii au sârit în sprijinul, în ajutorul bunicilor, părinților, fraților lor. Iată ce se comunica, din partea ministrului, procurorului tribunalului Suceava, printr-o adresă din 11 aprilie 1907:

„Observînd dosarul nr. 60/907 de la cabinetul de instrucție veți vedea că e necesar ca Dl. Judecător de instrucție să-și îndrepte investigațiile și în alte direcții. 1. Din lucrările dosarului transpiră cam de ce sentimente și cugetări sint imbubăți lucrătorii din atelierul C.F.R. de la Pașcani. (...) 2. În ziua de 3 Mart a.c. sosesse în gara Pașcani un vagon cu tărani arestați pentru devastările săvîrșite la Ruginoasa. Coincidența: la sosirea trenului cu arestați tărani, vagonul e atacat de un grup de tărani din Catina Lunca, care reușesc a lîbera 2 arestați, și numai intervenția armatei a îndepărtat pe agresori. Coincidența: cînd tărani din Lunca au atacat vagonul, lucrătorii din atelier se aflau în dosul vagonului și s-au datat la fluierături și huiduții la adresa armatei, ofițerilor și agenților forței publice. Cum se face că locuitorii din Lunca au știut de sosirea vagonului cu arestați? Cum se explică armonizarea la aceeași dezordine între tărani din Lunca și lucrătorii din Atelier?”

Răspunsul la toate aceste întrebări, ea și la altele multe, a fost dat de istorie. Și-a fost dat cit se poate de răsplat. Iar pentru că am rostit cuvîntul Istorie, să mai

ascultăm o dată glasul lui Nicolae Iorga, **bunicul-archivar** al dragostei, al respectului și al înțelepciunii față de istoria poporului nostru de țărani, muncitori și intelectuali, față de istoria noastră. Rostea el, cu durere și minie, în martie 1907:

„Dumnezeu să-i ierte pe cei patru țărani români impușcați în orașul românesc Botoșani de oastea românească în ziua de 5 Mart 1907.

Să-i ierte Dumnezeu pentru cită muncă de robi au muncit, pentru ce trau de dobitoace nenorocite au dus, pentru cită înșelare au suferit, pentru cită jignire au îndurat, să-i ierte pentru viața lor de suferințe, să-i ierte pentru clipa de desperare cînd s-au ridicat vîrsînd pe strade, nu singe omenesc, ci rachiul cu care erau otrăviți.

Să ierte Dumnezeu pe ostașii cari, de frica poruncii, au impușcat pe frații lor, cel mai greu păcat ce poate împovăra o inimă omenescă.

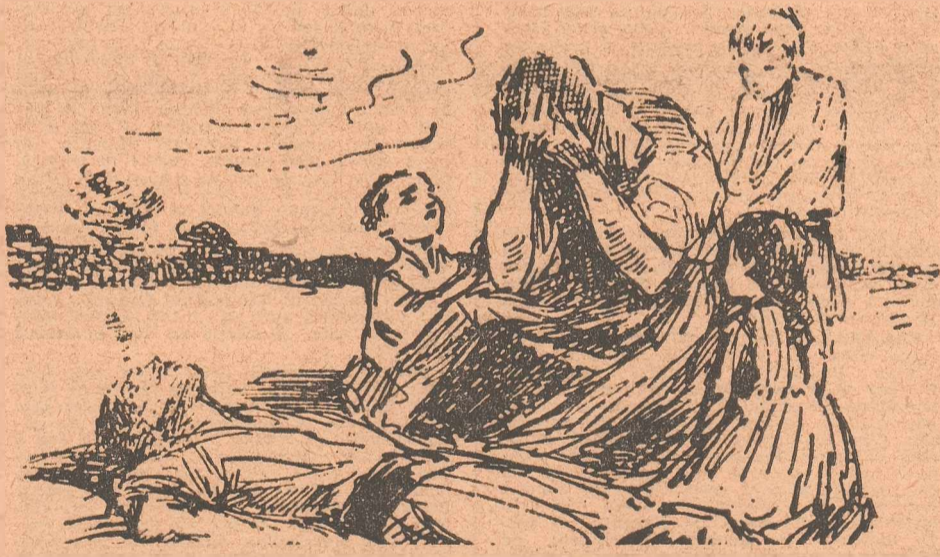
Și să nu ierte Dumnezeu pe străinul fără inimă care a stors vîlaga a o sută de ani și astăzi vrea și singele, pe stricătorii pămîntului, pe risipitorii gospodăriilor, pe ticăloșitorii oamenilor, pe pingăritorii femeilor; să nu ierte Dumnezeu pe ciocoimea obraznică și proastă, care n-a știut și nu știe a-și înțelege, iubi, apăra și măcar cruța pe cei de o lege și de un neam cu dinșii; pe hîzii politicieni mineați de poftă și nevoință; și nu ierte Dumnezeu pe cîrmuitorii neghiobi sau vinduții înaintea cărora, cufundați în orgii bugetare, fumegă acuma acest singe nevinovat.

În veșii vecilor, cit va mai dăinui suflarea românească pe acest pămînt, să nu-i ierte Dumnezeu pe netrebnicii și pe făcătorii de rele.

Să fie în casa lor atîta bielșug ca în bordeiele celor ce au murit, atîta viațire în viața lor cită a fost în viața celor ce s-au vircolit de gloanțe, să fie atîta cinste și atîta demnitate cită li s'a lăsat acelor sârmani ce s'au dus ca niște pîriși veșnici înaintea Scaunului judecătorilor celor mari; să mintuie ca dinșii vîrsîndu-și singele inimii în fîrnă și pe urma lor să rămîie ca pe urma impușcaților copii ca să moară de foame...”

Cuvinte amare, cuvinte patetice, cuvinte blestem, dar mai ales cuvinte demne, cuvinte-attitudine. Le citeam și mă gîndeam: Voi, bunilor și străbunilor, ce frumoasă moștenire morală ne-ați lăsat nouă tuturor, fie muncitori, fie țărani, fie intelectuali! Dar și ce grea răspundere morală ne-ați lăsat!

NELU IONESCU ■

Tipografii gazetari

Secția cea mai grav afectată de seism din Casa Științei a fost secția gazete. Oricare secție putea să-și înceapă fără prea mari dificultăți activitatea peste citeva zile; numai secția de gazete, nu. Gazetele trebuiau să reflecte zi de zi activitatea desfășurată în regiunile afectate de cutremur, trebuiau să-și îndeplinească rolul pentru care au fost create, acela de a informa la timp opinia publică. Și dacă pe data de 5 martie orele 6.55 rotativa de ziare a pornit, asta înseamnă un fapt de eroism care nu trebuie privit decît în adevărata sa amploare.

Imediat după cutremur s-a trecut la evaluarea pierderilor și s-a constatat că în pofida celor 6 ziduri căzute și a unui compartiment distrus (atelierul de turnat titluri), se poate trece la tipărirea ziarelor. Problema numărul 1 însă, a constituit-o rotativa de ziare, despre care nimeni nu știa în ce situație se găsește, dată fiind lipsa de curent intervenită în primele ore după cutremur. În aceste condiții și-au făcut apariția la rotativă cei doi mecanici de înaltă calificare, care pînă la pornirea energiei electrice, pînd mai mult metalul neînsufletit decît încercîndu-l, folosind mai mult simțul decît ochiul și calificarea tehnică, au învîrtit, manual, agregat după agregat pentru ca atunci cînd sperau să aibă curent să poată să-și dea seama cit de cit de starea mașinii. În acele momente s-a pus problema tipăririi ziarului partidului

într-o localitate apropiată de București, dar orice îndepărtare de centru însemna ore și ore de întîrziere a apariției presei. Pentru că fără să diminuăm rolul colosal al radioului și televiziunii, omul este obișnuit să țină în mîini ziarul care de atîția și atîția ani l-a învățat și l-a obișnuit să-și însușească și să înțeleagă mai profund semnificația unui eveniment. Pînă la sosirea curentului electric cei doi mecanici, **Mihai Stoica** și **Dumitru Osațiu**, asigurau pe cei veniți, care-și manifestau îngrijorarea în legătură cu posibilitatea funcționării rotativei de ziare, că: „rotativa va funcționa. O spunem noi, maistrii mecanici și electricieni, care-o cunoaștem pînă în străfundul mădularilor ei”.

Și în timp ce linotypele zbîrniiau, iar linotipistii, în ciuda stress-ului suferit, au cules impecabil textele trimise luminii tiparului, jos, la rotativă, apariția curentului a însemnat și primul semn de întrebare. Merge, sau nu merge? Cu emoția unui părinte care urmărește primii pași ai copilului său, au apăsat cu reținută încordare butonul declanșării mîmului de oțel. A fost o pornire înceată, apoi din ce în ce mai repede, și mai repede, ca să se termine cu acel uruit infernal, dar atît de normal și drag celor care sint obișnuiți ca din zgomot, cerneală și hirtie, să trimită țării, zi de zi și săptămîna de săptămîna, 5 cotidiene și 23 de ziare săptămînale. Știrea funcționării rotativei s-a reverberat și la etajul doi, acolo unde linotipistii, paginatorii și corectorii se întrebau în ceasul de cumpănă ce se va întîmpla cu zărele noastre. Bucuria acestui succes a fost atît de puternică, încît oamenii în toată firea, care în acele clipe nici nu știau care e situația familiilor lor, s-au îmbrățișat cu emo-

ție, pentru că trebuie să spunem că tipografiile care lucrează la sectorul de gazete, datorită specificului muncii lor, sint foarte apropiați evenimentului cotidian; noi obișnuim să le spunem „tipografii-gazetari” și aceasta nu este o figură de stil; linotipistul are privilegiul de a afla evenimentul înainte cu cinci-sase ore decît cetățeanul de pe stradă, paginatorul s-a deprins să înțeleagă știrea cînd în cruciș și de-a-mdoaselea faptul zilei, iar cel de la rotativă, în clipa cînd aude mersul trepidant al mașinii, și cînd știe că totul este în regulă se așază pe colțul rotativei, cu un ochi citește ziarul, iar cu celălalt urmărește drumul serpuitor al hirtiei care în aceeași fracțiune de secundă o vezi albă și gata tipărită. Tipografii-gazetar este un tipograf aparte care știe ce înseamnă „ediție specială”, care cunoaște semnăturile și stilul redacției la care lucrează și care totdeauna întinde mina lui murdară, dar plină de lumina cernelei, atunci cînd noi, cei din redacție, îi cerem ajutor pentru încă o știre mică, dar importantă, și de mare efect pentru cititor.

Nici unul dintre toți acești oameni nu s-a gîndit vreo dată că va fi solicitat într-o astfel de împrejurare. Ei n-au fost cascadorii zidurilor, dar au fost veritabili cascadorii ai transmiterii știrilor și informațiilor. Le mulțumim.

DAN BIRLADEANU ■

P.S. În noaptea cînd revista noastră trebuia tipărită, printre moloz, doi băieți vrednici paginau textele noastre și citeau ca să nu le fie urit. Se numesc Valer Moraru și Marcel Nicolae. Le mulțumim și în numele dumneavoastră, al cititorilor.

Opinia unui alegător

Arta de a nu contrazice...

Poate că titlul nu este cel mai potrivit și poate că în cursul discuției noastre vom ajunge la concluzia că mult mai exact ar fi să zicem **Arta de a fi mereu de acord** sau poate că și mai nuanțat ar fi **Arta de a nu avea un punct de vedere...**

Din toate acestea este vorba cite puțin, pînă la urmă, și sigur că dumneavoastră cu experiența dumneavoastră de viață veți ajunge la o concluzie mult mai apropiată de titlurile posibile și propuse de mine...

Va să zică, **Omul**, pentru că despre el e vorba, **Omul** este chemat și incunștințat că... El ascultă, își dă seama că nu este cituși de puțin străin de ceea ce aude, e domeniul lui de activitate, e breasla lui, el știe cit poate, cit se poate, știe și cum se poate, așadar ascultă, i se cere părerea, și el zice **Da**. După ce zice **Da**, pleacă acasă, stă pe gînduri, chiar se gîndește și își dă seama că de fapt ar fi trebuit să spună **Nu**. Nu l-a obligat nimeni să spună **Da**, i s-a cerut să fie atent, să se gîndească, să răspundă cu sinceră responsabilitate, însă lui i s-a părut că mult mai bine ar fi să spună **Da**, adică să se vadă repede că e de acord, că e gata, că nu se dă înapoi, că e devotat, că el înțelege și situația, și sarcina și tot, și acasă rămîne pe gînduri, fiindcă acasă, cum zice românul, **Dă-i, Doamne, omului mintea de pe urmă...**

Și nu se poate, firește, și încep greutățile, și încep incurcăturile, cei care l-au întrebat au contat pe el, chestiunea poate să fie mărunță, de interes, să zicem, foarte local, sau de interes rațional, sau de interes județean sau de interes regional, și pentru că omul a crezut că nu e bine să contrazică... a produs exact contrariul ambițiilor sale de a fi folositor.

Sau **Omul**, pentru că despre el este vorba, s-a obișnuit, nu se știe cum și nu se știe de ce, să se repecadă să spună răsufiere **De acord** în numele lui sau al confratilor lui, sau al slujbei lui, în întregime, și cînd se dumirește bine își dă seama că de fapt el fusese invitat să gîndească și să spună dacă e bine așa, dacă nu cumva, după experiența lui, nu e bine și altfel și așa mai departe, pentru ca treaba să meargă bine, și să iasă bine, și rezultatele să fie cum trebuie și cum se cere. Înșă el, iute și dintr-o suflare și nesilit de nimeni, **De acord**, și ajuns acasă, sau la slujba lui, își dă seama că pe acest **De acord** al lui s-a contat și că nu e ușor să zici **De acord** dacă vrei cu adevărat să fii serios și devotat și folositor cum se cere și cum se așteaptă de la un om devotat și folositor și grijului față de cuvîntul său și de numele și de renumele său...

Sau **Omul** e chemat și el clatină din cap și nu zice nici **Da** și nu zice nici **Nu** și nu zice nici **Aș dori** și mă mai gîndesc, poate că și gîndul meu, și experiența mea, și ambiția mea de a face mai bine și de a fi mai bine sint necesare aici, cînd se iau o hotărîre și un angajament. El tace, el clatină din cap, pleacă, și pe urmă se vaită, că, vezi Doamne, așa s-a pus problema, asta e...”

Un ingineras tînăr de tot, cum imi povestea cel în cauză, iar cel în cauză era și un om serios, și un om cu zdravănă răspundere, și un om cu mare dragoste pentru cei care au curajul să gîndească, cu capul lor și cu glas tare, un ingineras tînăr, imi povestea acesta, cere cuvîntul, eram în drum, la un cap de țară, țărani de jur împrejur, noi în mijlocul lor, cere cuvîntul și zice:

— Tovarășe, nu e bine, în cazul coacăzelor, nu e bine, și eu sint obligat și dator și cinștit să vă spun că nu e bine, nu e acum nici timpul lor, nici locul lor, nici șansa.

Unde aveți dreptate, aveți, unde nu, nu...

— Bine, zic eu, și mă uit la țărani, numai ochi și urechi, bine, răspunzi...

— Răspund, zice el, cu capul, cu leafa, cu postul, cu tot...

— Și?, zic eu, așteptînd de la prietenul meu dezlegarea.

— Și, zice el, el a rămas întărit în locul lui și cu capul pe umeri și cu demnitatea, în fata mea, întreagă, și în fața țăranelor la fel.

— Iar tu?

— Eu, cînd mi-am luat la revedere i-am spus: Unde ai învățat, măi, băiete, să ai curajul punctului tău de vedere?

— Cum unde? — mă întreabă el. La partid. La Partidul Comunist Român!

DINU SĂRARU ■

Un turneu al omeniei și solidarității

**Cronica 223, 224,
225, 226, 227,
228, 229, 230**

BRAȘOV, joi, 17 martie 1977, orele 19.30: Taragotistul Dumitru Fărcaș și acordeonistul Gheorghe Mureșan cîntă în fața a cîteva sute de oameni drapați în emoție, durere, speranță, cîntece de ființă ale neamului românesc: **Deșteaptă-te, române!** și **Tricolorul**. După devastatorul cutremur din seara zilei de 4 martie 1977, după ce cu o titanică și aspră luptă poporul român, ajutat, sfătuit, îmbărbătat și condus de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a mutat durerea în mîini, pentru a reface, și în spirit pentru a normaliza, aceste cîntece au făcut să ne privim unul pe altul mai atent, tandru, cu înțelegere, cu prietenie. Într-o sală dreaptă ca un steag, poetul Adrian Păunescu a spus: **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar**, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra”, își reia activitatea aici, în Brașovul Transilvaniei și României, aici unde a fost atît de așteptat. Ne reîncepem, așadar, activitatea într-un lung traseu al solidarității și omeniei, desfășurat în toată Transilvania, la capătul căruia ne propunem, ca muncind mai mult ca niciodată, să contribuim prin sumele provenite din încasări la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție. Mulțumim tuturor celor care ne-au dorit, tuturor celor care ne-au urmat prin diverse localități din țară pentru a ne vedea pînă azi, tuturor celor care ne-au chemat aici.

Probînd o virtuozitate ieșită din comun, Dumitru Fărcaș, al cărui taragot s-a clădit pe monumentul de sunete alcătuit de acordeonul lui Gheorghe Mureșan, cîntă apoi de parcă ar avea în față o autentică istorie a acestui prea încercat popor Răsună cîntece de dor, de luptă, de jale ale românilor, maghiarilor, germanilor din România. Tăcerea este atît de mare încît ai impresia că te poți sprijini pe ea. Excepționalul lor recital se încheie cu **Hora Unirii**, la care cel prezenta își simt mîinile mai aproape ca oricînd. Emoționante recitalurile formației Phoenix (Mircea Banicui, Iosif Kappi, Erland Krauser), ale grupului de expresie maghiară compus din Karol Horvath și Erika Jozsa, reușitele individuale ale lui Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Evandro Rossetti, Gil Dobrică, Marcela Saftiu, Sorin Minghiat, Valeriu Penișoară, Victor Socaci, ale marelui actor Florian Pittiș și ale mai tînarului său coleg de profesie Eugen Cristea. Au mai cîntat Mircea Bodolan, Mihai Onu, cîntărețul de expresie germană Hans Gunter Seifert.

Adrian Păunescu a înțeles să renunțe la multe din calitatea sa de membru al cenaclului în favoarea celorlalți, lucru pe deplin stimabil. A recitat cu emoție și la acest timp greu unul din poemele de rezistență ale liricii sale: **Da, mai avem**.

Din **Cîntecul bufonului**, din piesa **A douăsprezece noapte** de Shakespeare, interpretat de Florian Pittiș, am înțeles, mai precis, ne-am adus aminte că pe pămîntul-ia-gân, pe pămîntul-pat, pe pămîntul ce moare uneori pentru a naște în dureri viață, mai plouă, se mai întîmplă și erori, iar din cîntecul final al cenaclului am înțeles că în fiecare zi a existenței noastre sintem muncitori români aici, în România.

CODLEA, 18 martie 1977, orele 16.30: Au plecat chemați la spectacol, de asemenea, în „Contul omeniei 1977”, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Vor reveni peste o zi la capătul unui drum extrem de obositor. Apare poetul și cîntărețul maramureșean Ion Zubașcu. A debutat în cenaclu grupul de muzică folk TCM din Brașov cu cîntecul **Pace**.

Deși oraș mic, deși nu am mai fost acolo, organizatorii ne-au primit cu căldură. Înainte de începerea întîmplării de muzică și poezie, am aflat că oamenii muncii de aici vor sprijini reconstrucția Capitalei cu suma de 5 milioane lei. Vrem, a spus primarul orașului, ca Bucureștiul să se recapete cît mai curînd înfățișarea sa de Capitală, de loc care ne reprezintă pe noi toți. Valeriu Penișoară (**Cuvîntul lui Roată către Divan**), Marcela Saftiu (**Filiu lacrimilor tale**), Mihai Onu (**Ce-ți doarec eu (ie...)**), Victor Socaci (**Oltul**), Adrian Ivanițchi (**Ploaia care va veni**) deschid un spectacol ce se anunță frumos și reușit într-o sală tandră și plină pînă la refuz. Cum de fapt înțelegem să ajutăm fără lovită grav de cutremurul din 4 martie din muncă și muncă noastră înseamnă muzică și poezie tînră și acestea au loc în cadrul unui spectacol la propunerea lui Adrian Păunescu. Eugen Cris-

tea produce bune momente de destindere cu pantomima **In tren**. Gil Dobrică, a cărui voce nesofisticată are vigoarea unui buletin de identitate emis în comuna Dăbuleni din Oltenia (dealtfel, rămas și actualmente fără altă viză), cîntă două bucăți din repertoriul internațional: **Balada pentru Jimmy Brown** și **Stau pe cheit din port**. Vocea sa ne-a amintit pe aceea a unui căpitan de vapor rămas pe puncte cînd apa ne vrea. Excelent a cîntat aici, la Codlea, Ion Zubașcu. Fără a fi lipsite de o oarecare prefigurare a tragediei, cîntecele aduse de el din Maramureș au optimism și umor, or, de așa ceva continuă să fie nevoie. Frumos, emoționant, a sunat și cîntecul său **Sintem datorți să facem totul**. Cîntecul care sănătatea și vigoarea marșurilor revoluționare care însoțesc lupta. Karol Horvath și Erika Jozsa, înconjurați de multe instrumente pe care le stăpînesc în toate sensurile, au cîntat în limbile română și maghiară **Noi, muritorii și Păsărea**. Cunoscuta și apreciată formație Phoenix, care a cîștigat mult, credem, prin cooptarea în rîndurile sale a chitaristului solo Erland Krauser (elev de 18 ani din Timișoara), și-a aruncat în luptă tot talentul și numeroasele scule, interpretînd superb cîteva din bucățile din repertoriul de bază.

Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, Florian Pittiș și Evandro Rossetti au rămas în Codlea pentru a asigura un final frumos, strălucitor chiar, spectacolului, în timp ce grosul „trupeii” s-a deplasat la Făgăraș pentru a nu lăsa pe nimeni să aștepte.

FĂGĂRAȘ, 18 martie 1977, orele 20.30: În lipsa, circa de o jumătate de oră, a lui Adrian Păunescu, secretarul **Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar**, Eugen Seceleanu, deschide întîmplarea de muzică și poezie după un program primit de la șeful său. Cîntă în ordine Adrian Ivanițchi, Mihai Onu și Valeriu Penișoară. Sosit, Adrian Păunescu spune cuvinte care emoționează. Că este o seară în care avem nevoie de oameni mai mult ca oricînd, o seară în care altfel ne-ar fi frică pe pămînt. O seară în care ne gîndim la oameni pe care nu i-am cunoscut deloc sau prea puțin, la oameni pe care nu i-am prețuit îndeajuns. Oameni care, după 4 martie 1977, nu mai sînt. Este și aceasta o definiție a traseului omeniei și solidarității pe care-l străbate cu prețul ce pare atît de mic al multor ore și zile de nesomn. Sensul spuselor sale a fost acela că acest cenaclu revendicat direct din ideile și indicațiile partidului cu privire la omenia socialistă, muncește cu puterile sale la ajutorarea sinistraților și la reconstrucție. Omenia din care ne-am născut trebuie să fie acum mai evidentă ca oricînd. În mare formă apar în fața publicului din Făgăraș Marcela Saftiu și brașoveanul Victor Socaci — cel mai reprezentativ debut al anului ce a trecut. Citește pentru prima oară în cenaclu nostru poetul moldovean Adi Cusin, una și

aceeași persoană cu un redactor al revistei „Flacăra”. Citește, de fapt declamă cu patosul necesar tristeți, poemele **Leviathan** și **Singuri**. Trecută prin sensibilitate, filtrată de rațiune, cu un umor subteran, poezia sa anunță, desigur nu de azi, un alt soldat ce păzește steagul frumuseții pe pămînt. Un alt remarcabil poet al generației tînere, Ion Zubașcu, apare pe scenă, dar mai prevăzător: are în mîini și o chitară. Cu ea și cu o voce limpede ce poate fi auzită în fapt de seară de pe un deal pe celălalt, făgărașenii au ocazia, poate rară, de a asculta comori ale folclorului din Maramureș: cîteva strigături, **Omul pădurii**, **Florile dalbe**, **Balada ciobanului care și-a pierdut caprele**. Cu vocea unui morar ce cere și obține repede uiumul legal, Gil Dobrică îl egalează pe un cîntăreț remarcabil de noi la spectacolul de la Codlea: Gil Dobrică. Piesele sale sînt din repertoriul internațional în măsura în care trăim cu toții pe aceeași planetă. Bucuria de a avea o patrie, fericirea de a nu fi singur, sau nefericirea de a fi singur — sînt cîteva din lucrurile pe care ni le spune Gil Dobrică. Formația Phoenix, un colos clădit din muzică, talent și muncă, peste care bate de fiecare dată vîntul tehnicii bine înțelese și al rafinamentului, prezintă excelentele piese: **Muzică și Muzikie**, **Păsărea Calandrinon**, **Invocație și Fie să renască**.

Foarte bine s-au prezentat renumiții Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Erika Jozsa, Karol Horvath, Evandro Rossetti, Eugen Cristea, Valeriu Penișoară. Cu poemul **Lumină! Lup-tă! Libertate!**, spus de autor, Adrian Păunescu, și sala, ia strîșnit un foarte frumos spectacol.

MEDIAȘ, 19 martie, orele 16.30: Spre sffrșitul spectacolului, aproape de orele 19.15, apar îmbrăcați în taragot și acordeon Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Au călătorit mult cu mașina (ca de obicei, cea a lui Fărcaș), sînt obosiți, dar direct urcați pe scenă dau din nou măsura exactă a unor artiști mari și exemplari. Emoționează cei prezenți cu cîntece de luptă, dor și jale ale românilor, maghiarilor, germanilor, sîrbilor din România, sînt patetici, ne răscolesc, ne îndeamnă la iubire de neam și de popor, la iubire față de toți cetățenii patriei, de România, care impune o condiție: să muncim. Ca și la alte spectacole, cel mai iubit cîntăreț al generației sale, Mircea Vintilă, cîntă **România (Dulce Românie)**, țărănul român etern cît eternitatea (**Bade Ioane**), povestește parcă un abecedar din mîna unui copil (**Mieluț**) sau prevestește reușita tandreții și purității în tublure (**Hanul lui Manuș**). De fapt, Mircea Vintilă-cîntărețul l-a zăcut celebru pe Mircea Vintilă-omul. Florian Pittiș este alături de noi. Mereu prezent pe scenă, cu discreție sau măcar cu umor, iubind cu o credință impre-

sionantă ideile și faptele acestui cenaclu, el și-a îngăduit aici, la Mediaș, un recital de autor. La Florian Pittiș se poate verifica, dacă mai e cazul, că nu de puține ori lucrul inventat, creat de mîinte, are mai multă realitate și consistență decît realul înțeles ca obiect. El a spus cu aerul că ar zice „Bună ziua”, deci fîresc, poeziele **Antirăzboinică** (Gheorghe Pituț), **Sînt tînr, doamnă** (Mircea Dinescu), o tabletă tulburătoare a lui Radu Cosoșu și a executat pantomima la cîntecul **Lordul John** al lui Mircea Vintilă. Au fost excelenți Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Erika Jozsa și Karol Horvath, Marcela Saftiu, Phoenixii (Mircea Banicui, Iosif Kappi și Erland Krauser), Adrian Ivanițchi, Evandro Rossetti, Gil Dobrică și Eugen Cristea. Avînd în vedere larga audiență, cel puțin în ultimul an, a cîntecelor sale, ne gîndim că pe Valeriu Penișoară n-o să-l supere laconismul nostru: a fost și Valeriu Penișoară a fost rugat, somat chiar, să-și recite cîteva dintre poeme, în special **Cu viața pre moarte călcînd**. Nu a fost de acord.

Au venit Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Spectacolul de la Mediaș a luat deci sfîrșit, sau nu mai are mult. În autocar sau în autoturism, spre Sibiu.

SIBIU, 19 martie, orele 20.30: Excelentul spectacol de la Sibiu este deschis de Valeriu Penișoară și, apoi, fac succes Adrian Ivanițchi și Mihai Stan. Actorul Teatrului Giulești din Capitală are de fapt prima sa apariție în acest turneu. Spune frumos poezia **Patria** a lui Ioan Alexandru. Doru Stănculescu, cîntăreț cu vechi state de serviciu în muzica folk, cîntă, alături de Sorin Minghiat, excelența compoziție **Fără petale** și proaspătul **Receivm pentru soarele copilăriei**, deși compoziția nu este chiar nouă. Dacă te afli cumva în Europa, afirmă cîntînd Evandro Rossetti, atunci ține cont de prezența eroică a poporului român, de munca și viața sa. (**Dacă te afli cumva în Europa**). Împună cu mai toți membrii cenaclului el cîntă apoi celebrul **Cozma Răcoare** pe versuri de Nicolae Labiș. Sala solicită și obține să cînte și **Cîntec pentru România**. Cum s-a făcut o primă concesie, s-a creat precedentul cum se spune des prin aceste locuri, Evandro cîntă în limba maternă, italiană, Vado Via. Pentru prima dată de cînd vin în cenaclu nostru Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, Adrian Păunescu afirmă: „Mureșan cîntă alături de prietenul său Fărcaș”. Pînă aici, la Sibiu, fusese de fiecare dată invers. Indiferent de ordine el aduc în inimă și în simțiri sensul istoriei românilor, reînvie parcă cele mai emoționante pagini ale ei. O recitare de zile mari aparține lui Florian Pittiș care, pentru prima dată în cenaclu, spune **Prometeu de Goethe**, un strigăt de revoltă împotriva arbitrarului, o pledoarie pentru dreptate și umanism. Din

prin muzică și poezie

nou, cu adevărat uluitor, Ion Zubașcu. Făcea impresia unui om care înainte de a veni la cenaclu a trecut prin tot Maramureșul și a luat cu el tot ce este mai durabil și emoționant în folclor. În cadrul pantomimei **În tren**, care în județul Sibiu ar fi trebuit să se numească **La barieră**, Eugen Cristea a fost rugat de Adrian Păunescu să ia și o bicicletă pentru a prinde trenul ajuns deja la Copșa Mică. Rugat este un fel de a spune, căci rapid Eugen Cristea deja pedala când A.P. l-a cerut-o. În orice caz, e bine când există înțelegere. Cu **Noi, muritorii, Pasărea și Nunta**, Karol Horvath și Erika Jozsa au făcut ceea ce fac de vreo trei ani în cenaclul nostru, adică succes. Cu **freacă de coș** a debutat bine asistenta medicală Daniela Barna. **Mama, Stau pe cheiul din port și Baladă pentru Jimmy Brown**. Gil Dobrică, adică. Singur pe chei, dar cu ce voce! Dobrică a făcut un succes mai mare, credem, decât Gil. Totuși Gil a cântat frumos pentru Jimmy și lumea a înțeles că oricine poate fi Jimmy Brown. Este o baladă pentru un om care a văzut multe, a ris, a plâns, a supraviețuit greutăților vieții, chiar dacă ele s-au numit uragane sau lipsa acută a dolarilor. Acoperită în aplauze formația Phoenix (Mircea Baniciu, Iosif Kappl și mai noul Erland Krauser) cântă folosindu-se de un camion de scule **Nunta și Muzică și Muzikie**. Nunta aceasta e a lor și nu cea a lui Karol și a Erikăi. Firește, fiecare cu nunta lui. **Cântărețul** cel mai iubit al generației sale, Mircea Vintilă, cântă doar **Dulce Românie, Băde Ioane, Mielul, Pământul, deocamdată și Lordul John**. Aici, ca și în alte părți, lumea a și putut vedea, grație pantomimei lui Florian Pittiș (la cîntecul **Lordul John**), unde te pot duce îngimfarea și nesocotirea adversarului. În finalul unui spectacol excelent Adrian Ivanitki și Florian Pittiș cântă despre un fenomen care va veni (ploaia) și apoi cei o mie de oameni prezenți cântă cu membrii cenaclului **Trăiască România**. Motivul pentru care acest excelent spectacol a durat mai mult, intrîndu-se chiar în noapte, noi l-am găsit în aceea că a doua zi aveam trei timpplări de muzică și poezie și călăria organismului nu strică nici unul organism.

LAJ, 20 martie, orele 10,00 : După Mihai Onu și Mircea Bodolan, reputata Marcela Saftiuc susține un prim recital. **Donă, Donă, Fiii lacrimilor tale și Omaelun**. Tot un recital, avînd în vedere faptul că spectacolele au fost și vor fi scurte, susține Mihail Stan : **Tot mai des visez pămîntul** (Ion Gheorghe) și **Patria** (Ioan Alexandru). Prima poezie a avut tot atîta succes ca și a doua. Unul mare. Excelente recitaluri susțin grupul Erika Jozsa și Karol Horvath (**Noi, muritorii, Nunta, Pasărea**), Ion Zubașcu (**Omul pădurii, Florile dalbe, Balada ciobanului care și-a pierdut caprele**), Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Cum se naște un mîț, Fără petale**), Gil Dobrică (**Stau pe cheiul din port, Baladă pentru Jimmy Brown, Mă întorc acasă de pe drumurile țării**), formația Phoenix (**Nunta, Muzică și Muzikie, Invocație, Andrii Popa**), Evandro Rossetti (Dacă te afli cumva în Europa, **Cozma Răcoare**), Adrian Ivanitki (**Ploaia care va veni, Vinare de vînt**), Florian Pittiș (**Cîntecul bufonului din piesa A douăsprezecea noapte, participare la cîntecul lui Ivanitki și pantomimă la Lordul John**). În finalul unui spectacol foarte frumos, Mircea Vintilă și Adrian Păunescu prezintă **Lordul John, Dulce Românie, Băde Ioane, Pământul, deocamdată și respectiv poemele proprii Da, mai avem, Copiii de țărani, Dublu furt și Procesul pămîntului**. Poeme pline de un lirism ce se vrea mascat prin energie și forță. În cazul ultimului, ne vine să credem că măcar unul din procesele pămîntului ar trebui să se încheie și să se pronunțe sentința.

AIUD, 20 martie, orele 16 : Am intrat direct în sala de spectacol, căci dificultatea acestui turneu nu constă numai în numărul mare de spectacole, ci și în deplasarea de la o localitate la alta. Antrenată viguros de **Cozma Răcoare** al lui Evandro Rossetti, sala a ascultat cu maximum de atenție **Tot mai des visez pămîntul** — poem al lui Ion Gheorghe, **Un bărbătește** de Mihail Stan. Marele cîntăreț folk care este Doru Stănculescu, unul dintre primii care au răspuns solicitării de a participa la traseul solidarității și omeniei, a susținut și aici un recital de virtuozitate, de sensibilitate și angajament. La Aiud, alături de excelentul Sorin Minghiat, a cântat **Avram Iancu și Fără petale**. Primul, o invocare a tot ceea ce a făcut pentru țară **Avram Iancu**, al doilea, credem noi, un poem al dragostei în starea ei pură. În **Fără petale**, tandrețea și credința în celălalt devin forme distincte ale existenței. Așa privite lucrurile, lipsa dragostei duce la moarte. Plină de ritmuri ce par și stranii prin frumusețe și de-gajare, muzica Erikăi Jozsa și a lui Karol Horvath, ajutați dezinteresat, sperăm, de

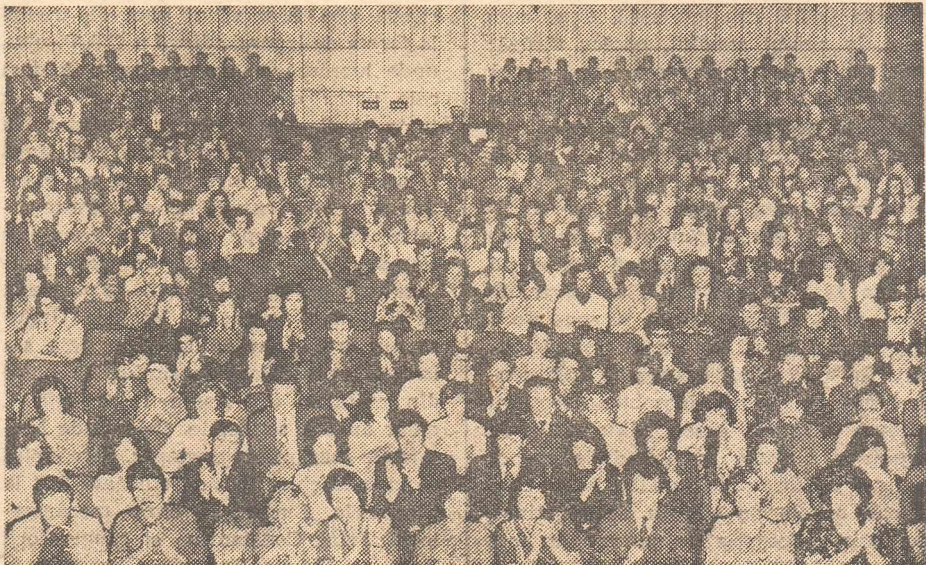
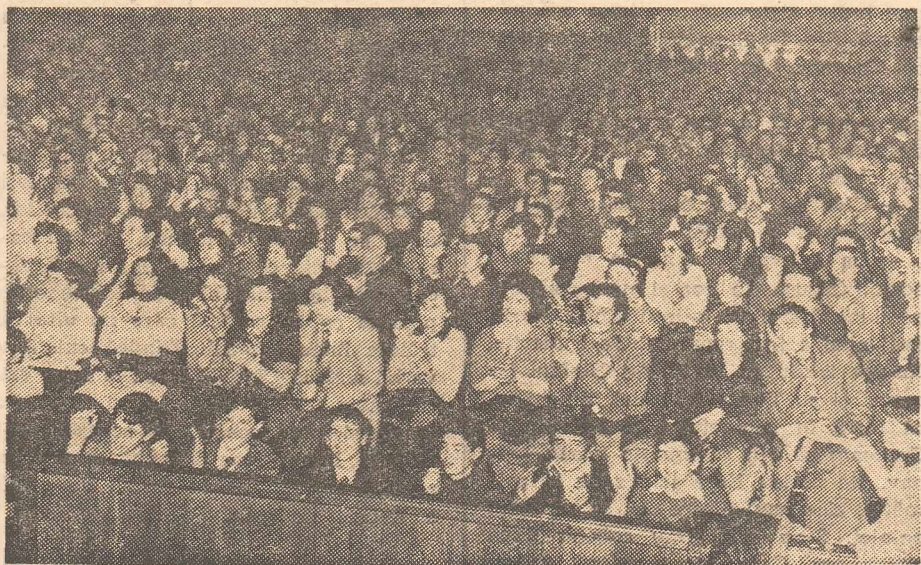
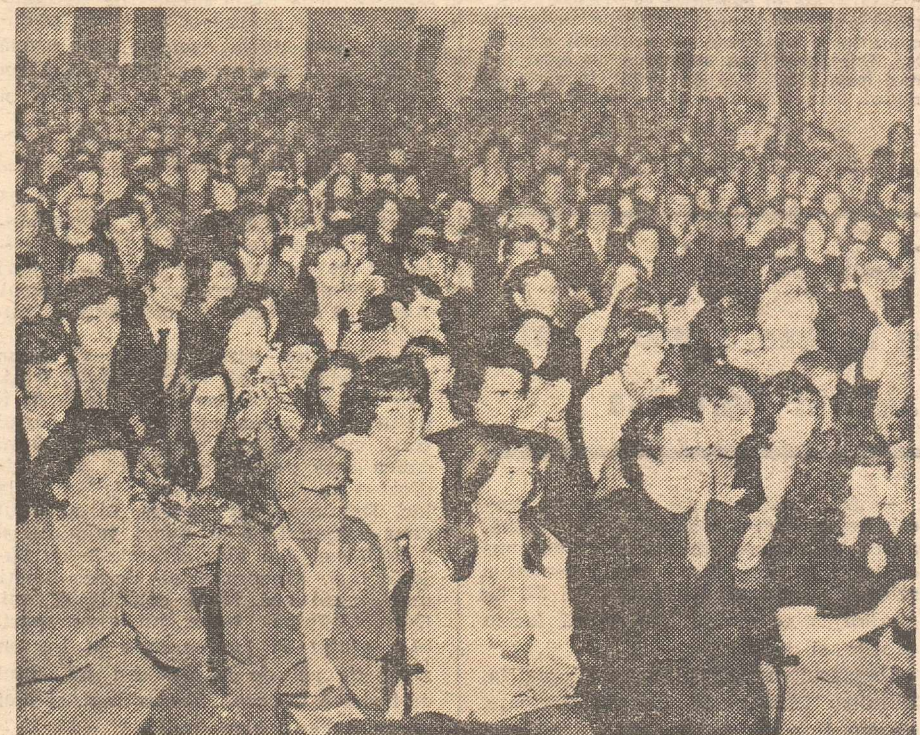
Iosif Kappl, impresionează și prin rafinamentul câștigat de oamenii aceștia prin muncă și cultură. Cea mai iubită formație de muzică tinăra, Phoenix, a cântat absolut magistral aici, la Aiud, patru piese din repertoriul de bază : **Nunta, Muzică și Muzikie, 39 și Invocație**. Asta chiar și în condițiile în care noul membru al formației, Erland Krauser, a crezut că este bine să răspundă salutului publicului stînd jos. A crezut, dar nu e nici bine, nici frumos. Gil Dobrică și-a cântat piesele despărțind cuvintele nu în silabe ca începătorii, ci parcă în microni. La pantomima în tren a lui Eugen Cristea, A.P. (Adrian Păunescu) a tras cortina peste talentatul actor tocmai cînd acesta trebuia văzut. Pentru prima dată, în acest turneu, a susținut un recital Valeriu Penișoară : **Da, mai avem, Cuvîntul lui Roată către Divan și Povestea erolor**.

Nu am putut urmări finalul spectacolului de la Aiud deoarece și din acest oraș o parte dintre noi am plecat la Sebeș pentru ca nimeni să nu aștepte zadarnic, iar o parte a rămas să asigure finalul la Aiud, cum spuneam. Muncă deci pentru fiecare dintre noi, muncă încordată căci ar fi imoral să vorbești despre reconstrucție din spectacole în condiții comode sau cu confort, fie el sport. Cei rămași, Adrian Păunescu, Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Evandro Rossetti, Ion Zubașcu, Sorin Minghiat ne-au asigurat că totul a fost frumos.

SEBEȘ, 20 martie, orele 20,00 : Pînă la venirea celor de la Aiud, secretarul cenaclului, Eugen Seceleanu, a salutat publicul, a prezentat membrii cenaclului și a alcătuit următorul program : **Cuvîntul lui Roată către Divan** (Valeriu Penișoară), **Imn** (Mihai Onu), **Fiii lacrimilor tale** (Marcela Saftiuc), **Baladă pentru Jimmy Brown și Timpul plînsului** (Gil Dobrică), **Mistretul cu colți de argint** (Mihail Stan), poemul **Radioscopie** al lui Ion Gheorghe (Eugen Cristea), și din nou **Marcela Saftiuc cu Cu altfel de cuvinte și Cîntec de vară pentru toate anotimpurile**. Cu gîndul la cei care urmau să vină, îngrijorați de barierele care apar aici ca niște creditori, Eugen Cristea a fost rugat să facă pantomima **În tren**. Adrian Păunescu a apărut atunci cînd cortina nu mai putea fi trasă : Eugen Cristea își încheiea glorios mersul printre vagoane, deși a zăbovit strategic la Vint. Ur-cînd de fiecare dată pe scenă cu talent și credință în lucrul frumos, în victoria acestuia, cu candoare, cu inteligență și umor, neeros de interese mărunte, Eugen Cristea apare ca un actor de care trebuie să se țină seama. Știm bine că la Timișoara a fost primit excepțional și deci nu la asta ne referim. Ci la exemplul pe care deja îl constituie pentru alți actori pentru care un rol de plîș 5 într-o piesă, fie ea importantă, apare de esență, pe lângă „modestul” tel de a da cit mai mult altora. A declamat frumosul poem **Începutul**, Adi Cusin. Precizăm că-i și aparține. Reuniți, au avut loc recitalurile impresionante ale lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat (**Avram Iancu, Fără petale**), Karol Horvath și Erika Jozsa (**Noi, muritorii, Nunta, Pasărea**), Phoenix (**Nunta, Muzică și Muzikie, Invocație, Hear Me Calling**, ultima din repertoriul grupului **Ten Years After**), Florian Pittiș (**pantomima Creionul, o tableță de Radu Cosășu**), Ion Zubașcu (**Omul pădurii, Florile dalbe, colind din Maramureș**), Evandro Rossetti (**Cozma Răcoare, Cîntec pentru România**), Adrian Ivanitki (**Ploaia care va veni, Vinare de vînt**), Mircea Vintilă (**Lordul John, Mielul, Băde Ioane, Pământul, deocamdată**). Pînă la final (Adrian Păunescu, cu sala, **Lumină ! Luptă, Libertate ! și Trăiască România !**) s-au mai întîmplat următoarele lucruri notabile : un grup constituit din Mircea Baniciu, Iosif Kappl, Sorin Minghiat, Erland Krauser, Karol Horvath au cântat emoționant **Tricolorul, Deșteaptă-te, române ! și Hora Unirii**. Manifestarea aceasta spontană de dragoste pentru România Socialistă a unor tineri de toate naționalitățile din România, manifestarea aceasta în care ei au pronunțat cuvintele simbol „Hai să dăm mină cu mină, cei cu inima română” dovedește că la bine și la rău România este constituită din toți oamenii acestei țări care și-au făcut fapte de muncă și ideal din politica partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu ; s-au împlinit 18 ore de cînd muncim, în modul nostru, în cadrul județului Alba, în ziua de 20 martie. Acum trebuie scrisă și cronică acestor spectacole.

EUGEN SECELEANU ■

N.A. Se observă pe ici, pe colo apariția cel puțin ciudată în acest traseu al omeniei și solidarității a invitațiilor. Niciodată nu s-au împlinit mai nefericit la ușa sălilor de spectacol invitațiile (gratuite) cu biletele plătite conștiincios.

Biocronul — un ceas pentru măsurarea bioritmurilor personale

CU AJUTORUL LUI, SUSTINE INVENTATORUL NE PUTEM ANTICIPĂ ORELE, ZILELE ȘI LUNILE FAVORABILE SAU NEFAVORABILE, ÎN FUNCȚIE DE TIMPUL NATAL.

Argumentele unei asemenea teorii cronologice a naturii organice nu sînt nici de ieri, nici de azi. Chinezii folosesc de mii de ani **cronobiologia** — știința vieții în funcție de timp. Linné, naturalist suedez, a alcătuit o clasificare a plantelor în funcție de timpul cînd sînt în plină formă, și a construit într-un parc un orar floral. Literatură de specialitate bio-psiho-medicală oferă numeroase lucrări de bioritmologie, de orologii biologice, de cronopatologie și cronofarmacologie, de cronopsihologie etc.

O contribuție originală în acest sens aparține compatriotului nostru Iancu Scutașu-Comăneanu, profesor de psihologie, autorul unui „aparatură bioritm” — biocronul, ceas organic și mecanic, potrivit la purtător după timpul natal și fusul orar. Aparatură a primit brevetul de invenție nr. 60802 din 1 februarie 1975, iar în 29 noiembrie 1976 s-a bucurat de interesul și aprecierea unui prestigios for: cel de-al 5-lea salon internațional de invenții și noutăți tehnice de la Geneva, unde invenția a fost distinsă cu medalia de argint.

Profesorul Iancu Scutașu-Comăneanu, în vîrstă de 61 de ani, este încă din tinerețe interesat și pasionat de cercetarea interacțiunii dintre dinamica timpului real ca ritm, sens, durată și intensitate și dinamica organismului uman. Biocronul este rezultatul final al celor 35 de ani de cercetări teoretice și practice a problemei timpului din filozofie, biologie, sociologie, medicină etc. Toate acestea l-au condus la concluzia că în funcție de dinamica timpului real natal se pot descifra structuri umane cronotipice pînă în cele mai subtile funcții psihice, aptitudini, facultăți mintale și caracteristici sociale.

— Cu ceasul obișnuit — ne spune domnia-sa — fie el clepsidră sau ceas atomic, putem măsura numai mișcările mecanice continue și uniforme ale scurgerii timpului. Dar timpul ca structură nu este numai ireversibil ci și reversibil, în viața omului, discontinuu și variabil. Ciclu

anotimpurilor cu intensitatea luminii, temperaturii în continuă creștere sau scădere se reflectă în organism, influențându-l hotărît. Studiile și observațiile mele îndelungate m-au determinat să constat că paralel cu evoluția tetrafazică a condițiilor naturale se produce și o modificare tetrafazică a vitalității fiecăruia, a capacității sale de efort fizic, psihic, intelectual, capacități care poate fi minimă, maximă, ascendentă sau descendentă.

— Vă rugăm să faceți o sumară descriere a biocronului, modul de utilizare și domeniile mai importante de aplicare.

— Față de invențiile cunoscute pe plan mondial ca aparatură sau ceasuri bioritmice, elvețiene, franceze, japoneze care oferă purtătorului, de regulă, numai cunoașterea „zilelor” cînd cineva este sau nu „în formă”, cu ajutorul biocronului nostru conceput în viziunea integrală a timpului real reversibil: anual, lunar și zilnic, purtătorul poate cunoaște: lunile din an, zilele din lună și orele din zi cînd poate fi în una din cele patru faze temporale potențiale. Cadrul biocronului se compune din trei discuri mobile reprezentînd circuitele timpului: **anual** pe 4 anotimpuri, 12 luni, 36 decade și 72 semidecade, **lunar** pe 4 faze de lună — săptămîni — a 7 zile fiecare, total 28 zile și **zilnic** pe cele 4 faze a 6 ore, total 24 ore. Toate se fixează de purtător după datele nașterii sale. În locul orei 12. Geamul împărțit prin două diametre perpendiculare în patru sectoare, cu un reper la ora 12, marcate în culorile circulației, împarte și discurile: anual, lunar și zilnic în fazele: maximă — verde, descendentă — mov, minimă — roșu și ascendentă — galben. În vederea utilizării biocronului, rotirea și fixarea discurilor mobile după datele nașterii purtătorului ne dau posibilitatea citirii orei exacte, după fusul orar, și limitele fazelor temporale — potențiale, în funcție de timpul natal.

În orice fază, cu ajutorul unei formule se poate calcula și nivelul potențialului biotic la un moment dat, și se poate interpreta sensul evoluției vitalității, deci, prevedea succesul ori eșecul în concurs, luptă etc. prin diagnoză sau prognoză.

În orice domeniu de activitate sînt posibile aplicații practice ale biocronului, pentru că nimic nu este în afara timpului, totul depinde și de timp, de relația timp-tip. Un prim avantaj îl constituie o mai bună cunoaștere de sine, a bioritmului personal, a perioadelor de randament maxim în timp ale puterii și evitarea accidentelor de muncă sau circulație din timpul slăbiciunii organice. Biocronul ne-ar ajuta deci să găsim omul potrivit la locul și la timpul potrivit.

Am întocmit o **cronotipologie** bio-psihică și sociologică — obiectul cronopsihologiei, în care oricine se va regăsi cu caracteristicile sale proprii de sensibilitate, mod de gândire și activitate profesională. Iată câteva exemple: de regulă o mai bună memorie auditivă o au cei născuți în condiții de noapte lungă și

zi scurtă (iarna), iar cei născuți în zi lungă și noapte scurtă (vara) au memorie vizuală mai bună.

Aceleași observații îndelungate m-au determinat apoi să constat că, de pildă, cei născuți primăvara beneficiază de o atenție distributivă, iar cei născuți în toamnă vor avea o mai bună atenție concentrată. Anotimpul, luminozitatea, temperatura, condițiile naturale diverse influențează de la naștere formarea sau dezvoltarea unor caracteristici personale. În funcție de data nașterii, omul este deci primăvărat, toamnătic, ieratic, sau iernatic, vitalitatea sa înregistrînd o dinamică ascendentă în anotimpul în care s-a născut. El poate fi de asemenea diurn sau nocturn în funcție de ora de naștere. Iată câteva cronotipuri luate din literatură:

Topirceanu, născut primăvara, la 20 martie, perioadă cu lumina solară în creștere, scrie cu fața la soare și cu spatele la lună. El apostrofază astrul nopții și nu îl elogiază ca Eminescu (născut iarna și în timpul nopții). Pentru el luna este „o apariție banală a un fund de farfurie” etc. Frigul, vremea întunecată, ploaia îl irită: „Ploaie placid, ploaie stupid, a-e-i-o-u-ă. Dacă continuă mă sinucid”. Lucian Blaga care s-a născut într-o perioadă călduroasă a anului blamează frigul și întunericul iernii: „De e-n aprinsă dimineață de vară — spune poetul — mă simt ca un picur de dumnezăire pe pămînt”. Și reversul medaliei: „În nopți adînci de iarnă, cînd urlă lupul și vijiiie vîntul... nicaieri dracul nu e mai la locul lui ca-n pieptul meu”.

Thomas Mann — un alt exemplu — cunoaște o revitalizare a capacității sale creatoare în timpul verii. Vorbînd despre redactarea romanului său „Doctor Faustus”, spune: „L-am terminat surprinzător de repede, în luna mai-iunie, «sezonul meu»”.

— Din cele spuse rezultă că se pot stabili chiar anumite legături pe baza corelației dintre dinamica temporală și dinamica personală?

— Cu ajutorul biocronului am putut stabili că repetiția condițiilor similare celor natale stimulează fiecărui funcțiunile vitale, și crește vitalitatea la maximum, iar repetiția condițiilor contrare inhibează funcțiunile și scade vitalitatea la minim. Nu voi intra în amănunte. Pe scurt: primăvăratii se simt bine primăvara, și prost toamna, ieraticii excelent vara și mai puțin bine iarna și viceversa. De asemenea se pot stabili în funcție de timpul natal (ora, zi) și perioadele favorabile ale unei zile sau luni, indiferent de anotimpul în care ne găsim. Cunoașterea acestei sincronizări a vieții organismelor cu un anumit tip real — cel natal — care devine optim prin acumulări lente cantitative de radiație naturală similare celor natale și luptă cu cele contrare, are multiple utilizări în practică: în sanogeneză, în alimentație și medicație mai rațională, potrivit bioritmului personal (cronofarmacologia).

Cu ajutorul biocronului s-a mai putut constata că în ordinea obiectivă a timpului real reversibil, în funcție de timpul natal, oricine este atras de anteriori și atrași posteriorii săi temporali. Cu alte cuvinte, pe baza sensului timpului real reversibil, reflectat și acumulat în organismul integral, noi avem raporturi de anterioritate și posterioritate temporală. De exemplu: cei născuți în primăvară au anteriori pe cei născuți în vară — timp spre care evoluează condițiile naturale și odată cu ele și înclinațiile, tendințele de dezvoltare, atracția organică drept substrat al simpatiei pe plan psihic și chiar afinități spirituale ca mod de a gândi.

Ca dovadă, verificați-vă preferințele pentru diverși autori de romane sau poezii care vă plac pentru că exprimă sentimente și gânduri similare, sensuri conștiente și voluntare asemănătoare. În orice unitate umană se poate întocmi o **cronogramă** a familiei, a clasei în școală, a seriei de absolvenți, a unui colectiv de muncă sau conducere administrativă, tehnică etc.

În ordinea timpului real reversibil, oricine este respins de anteriorul minor și la rîndul său respinge posteriorul major. Un cîntec popular exprimă mai bine decît mine această mobilitate afectivă sentimentală a unei fete între doi băieți: „Vai de mine, ce mă fac? Cine-mi place, eu nu-i plac! Vai de mine, ce-o să fie? Cui îi plac, nu-mi place mie”.

Sub aspectul raporturilor biocrone un cuplu marital poate fi alcătuit din: **similari**, dacă sînt născuți în aceeași lună sau anotimp, **complementari**, dacă sînt născuți în anotimpurile apropiate la 2—4 luni diferență, sau **contrari**, atunci cînd sînt născuți la șase luni diferență: iarnă-vară sau primăvară-toamnă. În agricultură, recunoașterea și folosirea la animale a timpului optim de înșămînțare, în funcție de timpul natal face posibilă o verificare, prevedere și chiar dirijare naturală a șexelor.

În concluzie, **biocronul**, ca un nou tip de ceas mecanic și organic, potrivit la purtător după fusul orar și timpul natal, este o adevărată buisă de orientare în timp pentru:

a) **Indicarea timpului puterii** și slăbiciunii organice a vitalității, nu numai a orei exacte.

b) **Calcularea nivelului potențial**: Bio-psiho-sociologic, în orice moment: actual, trecut sau viitor.

— Ce întreprinde titularul-beneficiar al invenției pentru generalizarea și utilizarea în viață a biocronului?

— Conducerea I.P.I.U., prin directorul său, ing. George Cojocaru, întreprinde o vastă anchetă în principalele domenii de activitate: industrie, transporturi, agricultură, comerț, sănătate, învățămînt, sport, în colaborare cu O.S.I.M. și Ministerul Muncii, în vederea unor comenzi esențiale pentru punerea biocronului în fabricație la I.I.S. Victoria — Arad.

LIVIU TIMBUS ■

Trăim în vecini și în lume, spune o vorbă aici, în Ciorogirla

— Adevărul este că reușind să terminăm de arat tot terenul din toamnă, acum, primăvara, am putut să ne concentrăm forțele și mai mult pentru a scăpa de neazul din 4 martie. Să ne gîndim la ce e de făcut și să facem repede și bine.

Primarul comunei ilfovene Ciorogirla, Dumitru Dima, este, înainte de toate, un om de o liniște perfectă. În ordinea gîndurilor sale, îmi dau seama, nu e loc pentru grabă, rău înțelegă, după cum nici, în ruptul capului, pentru tărăgănări și amînări. Cunoaște satul casă cu casă și om cu om. Încă din noaptea aceea de neuitat a fost pretutindeni, pe toate ulițele celor două sate ale comunei, Dirvari și Ciorogirla, și-a vorbit cu oamenii fără somn. A doua zi dimineața au fost alcătuite două echipe pentru cercetarea temelnică a fiecărui caz în parte. Primarul a făcut parte, de fapt, din amîndouă. Unde se constata o avarie mai gravă era chemat și consultat. În scurt timp situația a fost centralizată. Reparații deosebite necesitau câteva zeci de case. Materialele de construcție aflate în depozitele cooperativei au fost date imediat celor care aveau nevoie de ele. În același timp, tot prin cooperarea de consum au fost cerute 200 000 de cărămizi, 100 000 kg

de ciment, 50 000 kg de var, 30 000 metri cubi de cherestea, 25 000 kg fier beton, 6 000 kg tablă de invelit. Mestri n-a trebuit să cerem, zice primarul. Avem în sat, buni, și suficienți ca număr.

— Dacă nu eram în sat, vă spun cînsit, cred că mi s-ar fi făcut frică. Dar așa n-am de ce să mă tem. Aș fi putut să-mi chem rudele, că am destui frați, cumnați, veri și nepoți. Dacă-mi cădea casa de tot, eu zic că aș fi ridicat-o cu ei în două-trei săptămîni la loc. Dar n-a fost nevoie. Mi-a căzut doar calcanul, 7—8 metri lungime și 2 înălțime. Am ales cărămizile cu băieții mei, Gheorghe și Petre, băieți mari, unul are 19 și celălalt 17 ani. Erau cărămizi bune, nu s-au spart. M-a ajutat să fac peretele la loc un zidar de aci de la noi din sat, unul de-i zicem Ghiocel. Mesther bun, și nici nu mi-a cerut bani mulți.

Ștefan Ion și-a reparat astfel casa în câteva zile. Și-a văzut apoi de treabă la ferma de legumicultură a C.A.P.-ului, unde lucrează ca motopompist. A dres cele patru motoare ale fermei și, cu toate că el este mecanic, a ajutat la curățirea celor patru fîntîni de lîngă solarii, deoarece, în scurtă vreme, plantele vor avea nevoie de apă. Peste câteva zile se începe plantarea tomatelor timpurii, cînd pămîntul va avea temperatura permisă, de 10—12 grade. Șefa fermei, ingineră Vasilica Ungureanu, îmi spune că la cîmp deja s-a încheiat pregătirea terenului. O parte din culturile din epoca 1, urgența 1, chiar au fost semănate. Cele 40 de hectare de mazăre, de exemplu. Semănatul se încheia chiar în ziua cînd am fost la Ciorogirla. Lucrau la cîmp mecanizatorul Petre Constantin și cooperatorii Dumitru Constantin și Gheorghe A.

Gheorghe. Pe soția acestuia din urmă, Maria, am întîlnit-o la atelierul de mobilă aflat în comună și aparținînd rețelei județene de industrie locală. Unitatea funcționează în clădirea unei foste mori, care a fost adecvată, bineînțeles, noilor rosturi. „Avem aproape 100 de oameni aici, îmi spunea Iancu Constantin, secretarul comitetului de partid al unității. Majoritatea sînt femei din sat. Se muncește zdravăn, însă. Avem plan 900 000 pe lună. Se fac aici dormitoare „Romanța”, divane „Mugur”, canapele „Nora”, biblioteci de mai multe tipuri și, în sfîrșit, pentru a respecta orgoliul oamenilor locului — sufrageria care poartă numele rîului apropiat, Sabarul.

La dispensarul uman, lume puțină. Două mame, cu copiii. Nimic grav. Doar gripă. Medicul Mihai Bantaș le prescrie rețetele și se întoarce către mine: „După cutremur, fîntinile s-au tulburat, Nu toate, dar cele mai multe. Pentru mai multă siguranță, s-a băut apă minerală. Era, la alimentară, un stoc destul de mare. Am mai cerut câteva mii de sticle și-au venit cu o promptitudine impresionantă. A fost bine. Cîteva zile după aceea, fîntinile s-au limpezit. Am pus cloramină”.

— Clădirea dispensarului, văd, nu poartă nici o urmă.

— Ba a avut, dar nu se mai vede acum. Căzuse un coș și ne rupseseră o porțiune destul de întinsă din acoperiș. Știți cînd a fost reparat? Pe 5 martie. Ne-am trezit cu un zidar, Ștefan Ionescu, și cu Vasile Drăghici, tinichigiu, că intră în cabinetul de consultații. Credeam că vin să anunțe vreun bolnav. De unde! Ne-a trimis de la primărie, zice unul dintre ei, să reparăm pe-aci. S-au suit și-au coborît după câteva ore. Gata, am terminat, mi-au

zis, bună ziua. Și-au plecat. Formidabili, oamenii ăștia.

— Bineînțeles că am avut grijă de instituțiile de primă necesitate ale comunei, spune Dumitru Dima. Dispensarul, telefoarele, magazinele. La poșta, instalația s-a aplecat și-a căzut pe parte dar, ca prin minune, funcționa. N-a trebuit decît s-o îndreptăm și s-o punem la loc. În magazine, de asemenea, se produsese o oarecare învîlmășeală, căzuseră rafturi, se amestecaseră mărfuri. A doua zi după-amiază toți gestionarii erau la post, vreau să spun, așteptîndu-și cumpărătorii. Radu Nicolae, la magazinul mixt, Gherghina Boanghe la alimentară.

Copiii, asemeni părinților. Nedumeriți de ceea ce se întimplase, s-au prezentat a doua zi dimineața la școală. Au strîns geamurile sparte, au așezat, la loc, cărțile în bibliotecă. Nici o carte n-a fost aruncată. Se rupseseră doar niște coperte, dar le-au lipit cu grijă. Profesorul de română Tudor Haret a lucrat cu clasa a opta, căreia îi e diriginte, două zile: sîmbătă și duminică. Apoi a reluat lecțiile. Tocmai se afla la poezia „Astfel”, de Marin Sorescu.

Un sat într-o primăvară cu oameni-frați, cu oameni-eroi-neștiuți, care-și repară casele seara, la lumina becurilor, după ce vin de la muncă, oameni care-și mîngie copiii și-i liniștesc neascunzîndu-le nimic, ci spunîndu-le totul, pînă la capăt, oameni care nu uită că trăiesc între oameni. Fiindcă există o vorbă aici, la Ciorogirla, ca în orice sat românesc: trăim în vecini și în lume. O vorbă care poartă, în această primăvară, în curgerea timpului, spre vara acestui an, lumina în formă de pîine a firului de grîu.

DUMITRU ELIADE ■

NORMALIZAREA

Un om ca o război a vieții

Din noaptea de 4/5 martie, blocul din strada Brezoianu, o înaltă și sinistruă ruină, arde mocnit. Jeturile puternice de apă se încrucișează neîntrerupt. Piatră pe piatră, fier peste fier. Cu greu ne putem imagina posibilitatea unui supraviețuitor. Și totuși, și totuși... Ostași, gărzi patriotice, studenți, buldozere, excavatoare, canioane, se află de câteva zile într-o luptă îndrăgănită cu urmările calamităților. Am revenit de câteva ori în acest loc, din seara cutremurului și până azi. Am rămas impresionat din primul moment de figura energică a unui bărbat care, în lumina reflectoarelor sau în lumina unui soare bolnav, devenise cel mai grozav liric al unei orchestre care salvează vieți omenești. Gesturi scurte, hotărâte indicau excavatoarelor locul exact unde să acționeze. O întoarcere bruscă și un camion era desemnat să se apropie pentru încărcături. Simbătă, vocea aceluși om domina infernul. Imbrăcat într-o scurtă, cu cizme de cauciuc, pe chip cu expresia unei impietrate dureri, dar și a unei surde revolte, Constantin Șelaru, tehnician principal la Întreprinderea „Vulcan”, amplasat într-o mare de noroi pe care o ignoră, trimite în lupta cu molozul și cu timpul toate forțele umane și mecanice polarizate în jurul său. Constantin Șelaru, fără să știe, devine, este cel mai poetic și frumos actor al unei scene tragice pe care nimeni nu și-a dorit-o vreodată. Dumitru Dobre, George Ștefan, Gheorghe Ion, activiști de partid la sectorul 6, coordonatori ai operațiilor din strada Brezoianu, au pentru acest om minunate cuvinte de admirație. Ca să vorbești cu Constantin Șelaru nu-i lucru ușor. Aplecat peste dărâmturi, trage cu înverșunare cabluri de oțel, scoate fragile obiecte de familie. Pe fondul unui munte de cărămizi fumeginde, o ie cu motive naționale, un abecedar răsfod de vânt, o pijama, un ceasornic, ne întuneacă privirea. Între două degete Șelaru întinde omenilor de ordine care îl ascultă mili-

tărește două sute de lei ivite dintr-o jale de moloz. Stropit de vehicule, admonestată de pe margini, mă apropiu de omul meu. Unde e glasul lui Șelaru? Nu mai are glas. Față în față ne descoperim, unul, a fi cunoștințe vechi (prin prietenia mea cu fratele său de la Iași). Ne îmbrășișăm.

Acolo, în mijlocul vacarmului, Șelaru are candoarea să-mi spună că-i plac versurile. Ne tragem către colțul unei clădiri. Ținuta, aerul său, vorbele despre un om ce nu pare a se încovoia ușor. — Ce vrei să știi? Am făcut juridica. Am fost în viața mea și avocat. N-am mai vrut. Mi-am dorit o muncă din care să se vadă ceva. Sint tehnician la „Vulcan” și-mi place. Stai un moment, sint doi morți acolo!

L-am mai așteptat o jumătate de oră. — Blocul s-a prăbușit peste centrala termică. Inchipuie-ți că a luat foc. De asemeni, în fiecare apartament a izbucnit un incendiu.

(Claxoane, fluierături, solicitări)
— Aici, pe locul bătăliei, am ieșit de trei ori la raport în fața comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ca peste tot, secretarul general al partidului ne-a îmbrăbat și ne-a încurajat cu exemplul neobositei sale activități.
— Șelaru, mai spune-mi ceva. Cine-i băiatul acela îmbrăcat în hanorac?

— E un inginer de la Institutul de cercetări geologice, secția Caransebeș. Numele său — Dan Moraru. Acum își petrece concediul. L-a prins cutremurul aici și ne dă o mină de ajutor.

Vrind să-l interpelez, Constantin Mihăilescu, dăruit cu toată ființa sa muncii tenace, dezlanțuite pe strada Brezoianu, îmi spune atât: „Sint doar un simplu comunist. Și îmi fac datoria”. Dispare în mulțimea de Vasile, de Gheorghe, de Ion.
— Șelaru, de când ești aici?
— De la începutul sfârșitului. Din 64 de ore am dormit patru.

Am vrut să-l mai întreb ceva: Imposibil. Omul acesta aparține tuturor. Retrăgându-se cu spatele, chema spre el cu amindouă miinile excavatoare, camioane, pompieri — un om ca o război a vieții care nu se naște întâmplător.

ADI CUSIN ■

Măsura extraordinară a grijii față de oameni

(Urmare din pag. 1)

tale și tratamente speciale celor loviți de cutremur, pentru recuperarea forțelor. Se stipulează că stațiunile de odihnă vor fi deschise în perioada ce urmează pentru toți oamenii a căror sănătate a fost zdruncinată de cataclism, astfel încât să dispară cât mai repede îngrijorarea și teama, insomniile și tristetea. După un asemenea eveniment ieșit din comun se creează cadrul nu numai normal, ci ex-

ceptional de viață pentru toți cei care au avut de suferit în urma cutremurului din 4 martie.

Sintem un popor luminos. Știm să trecem peste astfel de abdicări ale naturii. Oamenii acestui pământ au fost învățați să ia în câteva rinduri totul de la început. Dar nimeni, niciodată, nu s-a apropiat atât de mult, de profund de durerile poporului ca Partidul Comunist Român în aceste zile de luptă aprigă pentru salvarea ființelor prinse încă sub dărâmturi și pentru a asigura desfășurarea în cele mai bune condiții, în continuare, a unei vieți normale.

Ceasurile s-au oprit într-adevăr și în acest cutremur. S-au oprit la orele 21.25.

E timpul să ni le potrivim cu toții din nou după ora exactă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ora exactă a omeniei, curajului și acțiunii comuniste, revoluționare.

Se învață din nou. Au început tezele

Memento

Se moare brusc, se moare-ncet, se moare

De boli, de bătrânețe, din eroare;
De glonț, de șis, incendii și seisme,
Sub roți de tren, sub lovituri de cisme;

Se moare-n apă, pe uscat, în der,
Eroic, pueril, c-un ultim voer;
Se moare-n chinuri, ori în somn, se moare

Senin, inconștient, cu disperare;

Se moare joși și simbătă și miercuri
Și-n toate clipele rotite-n cercuri
În jurul inimii pilpitoare...
Se moare luni, duminică... Se moare.

Se moare-n zori, la prinz, ori pe-nserate,
Aici, acolo, în oraș, în sate,
În munți, în văi, la poli și în sahare;

Oricind, oriunde, pe pământ se moare.

Murim iubiții mei, o aspră lege
Supune clipa-ne să se dezlege
Din dulcea vremilor împărăție.
Murim, dar lumea-n urmă-ne e vie,

Căci viața într-a ei înțelepciune
Aprinde-alt foc cind focul meu apune —

Se naște tot pe-atit pe cit se moare,
Frați gemeni stau alături: frig-dogoare.

Ne naștem ca să naștem. Orice clipă

E-o dublă de materie risipă,
Un semn orgolios de bogăție
Ce nu știe decit a fi să fie.

Murim iubiții mei, ne pierd părinții,
Pe ei îi pierdem noi și strângem dinții.

Ades ne pleacă fiii prea devreme
Și nu e glas în stare să-i recheme;

Acest pământ, această vale largă,
Ne este leagăn bun și ne e țară.
Noi, prin lumina inimii și-a miinii
Li suntem totuși pe vecii, stăpînii.

Fragili stăpîni în trup. Dar ce minune
De forță scinteiază-n slăbiciune!

Cum știm noi vulnerabile ființe
Să pierdem chiar ce-avem din biruințe!

Cîtă putere ni se dă nouă,
Trupuri de nor și suflete de rouă!
Cum îndurăm, cum creștem din abise
De suferinți, cu-ndatoriri precise.

Ne naștem ca să naștem, prunci și fapte;

În viața noastră e și zi și noapte.
Iubiții mei, pierdurăm laolaltă
O foarte luminoasă zi înaltă,

Pierdurăm iar ce ne-a fost scump și-aproape,
Carne pe os și peste ochi dulci pleoape;

Pierdurăm trup din trupul nostru,
Din truda ziditoare ce ne strînge;

Pierdurăm mult, o clipă de vecie —
Vecia însă peste lumi e vie.
Se-acoperă de-o cosmică vuire
Însingerata noastră jeluire.

Iubiții mei, am murmurat cuvinte
Ce nu alină, doar ne-aduc aminte
Nu că murim, ci că ne este-n fire
Să veșnicim a lumii viețuire,

Că magica putere ce ne ține
Nestinsă faclă între rău și bine,
Rănită, dar ființă ne-ntreruptă,
Se naște din unire și din luptă.

Că dacă azi durerea ne adună
Și-n gînd și-n suflet suntem împreună,
Atunci putem să așteptăm să vie
În noi și-n casa noastră bucurie;

Putem privi prin lacrimi dulcea față
A sorții noastre: flacăra și gheață;
Putem răzbi, cit umăr lingă umăr
Răminem strînși chiar de-am scăzut în număr,

Că vom putea închide-n cicatrice
Rana de azi și vorbe blinde, zice;
Că vom putea tot ce om viu e-n stare

Cu dorul bucuriei viitoare.

Iubiții mei, am murmurat cuvinte
Ce nu alină, doar ne-aduc aminte
Că muritori fragili ne este-n fire
Să veșnicim a lumii viețuire.

DOINA SALAJAN ■

● În vederea redactării unui amplu reportaj destinat Almanahului „FLACĂRA” despre cutremurul din 4 martie 1977, invităm pe cititorii noștri să ne trimită scrisori în care să ne relateze întâmplări trăite în noaptea seismului și în zilele următoare, destine frite ale unor oameni striviți sub dărâmturi și mai ales fapte de eroism din epopeea salvării unor vieți de oameni, dovezi concrete ale ajutorului impresionant acordat de partid și de stat persoanelor sinistrate, acțiuni întreprinse pentru înlăturarea urmărilor cutremurului și pentru normalizarea activității social-economice.

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

● În situația nou-creată, Cenaclul „Flacăra” al Tineretului Revoluționar își amină întilnirea cu spectatorii pentru o dată care se va anunța ulterior.

Fotografiile din acest număr au fost realizate de: ELENA GHERA, RADU CONSTANTINESCU, ION PREDOȘANU, EMANUEL TANJALA, GHEORGHE AMUZA

„...Au fost cutremur mare cît n-au mai pomenit nimenea”

Publicăm mai jos un inventar telegrafic al principalelor seisme prin care a trecut acest pămînt al patriei. Momentul pe care îl trăim e prea dramatic, desigur, ca să rememorăm încă o dată catastrofele trecutului doar de dragul panegiricelor, dar o facem cu conștiința împăcată că în anul 1977, cînd s-a produs marele cutremur din sud-estul Europei, evenimentul nu a rămas doar un simplu text de cronică.

Groaza momentului unui cutremur revine obsedant în cronicile și articolele de ziar ale timpurilor trecute. Ce au făcut însă oamenii pentru semenii lor prinși între dărîmături, între ruine, ce au făcut ca să renască și să continue viața pe acest pămînt, știm prea puțin. Ziarele din epoca modernă speculează mai ales senzaționalul faptului ieșit din comun. Cert este că niciodată ca în aceste zile din martie 1977 solidaritatea umană în fața dezastrului nu a fost mai profundă. Agențiile de presă din toată lumea subliniază printre altele că la 20 de minute după cutremur echipe de salvare organizate se aflau la locul catastrofelor, oferind prime ajutoare și degajînd străzile.

Președintele României, secretarul general al partidului, s-a aflat din prima zi pe străzile Capitalei afectate de cutremur, printre ruine, printre sinistrați, dînd indicații prețioase privind organizarea muncii de salvare sau aprovizionarea populației, privind repararea în cel mai scurt timp a bunurilor materiale, a proprietății obștești și reintegrarea unităților economice în circuitul firesc.

Cititorii sînt rugați să compare ce s-a făcut în trecut, în condiții asemănătoare de seism, și ce a întreprins statul român în aceste zile pentru oameni, pentru viață. Agențiile de presă, prin trimiși speciali, au relatat extraordinara luciditate și strategie care au stat la baza organizării întregii acțiuni de salvare a victimelor, de ajutorare a sinistraților și de refacere a unităților economice.

Prezența factorilor de maximă răspundere, în frunte cu președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă din prima zi, pretutindeni unde s-au deschis fronturi de luptă împotriva urmărilor catastrofei, în linia întâi a durerii și hotărîrii de a acționa pentru revenirea la starea normală, au dat oamenilor și mai multă încredere în forțele lor, în capacitatea de a se redresa, de a se refăce. S-a acționat pretutindeni rapid și eficient, așezîndu-se pe primul plan grija față de viața oamenilor, urmărind fiecare semn de viață și răspunzînd fiecărei raze de speranță ascunsă printre ruine.

Nicicînd, nici un partid din România de altădată nu s-a gîndit să facă pentru oamenii loviți cumplit și nedrept de destîn ceea ce a făcut și vedem că face în aceste zile partidul comunistilor români, într-o vreme de încordare și efort suprem pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Publicăm aceste fragmente din memoria trecutului, acest documentar strict necesar pentru biografia existenței noastre pe acest pămînt, spre meditație și spre confruntare cu istoria prezentă, eroică, a muncii pentru salvarea ființei umane de sub prăbușirile hazardului, pentru triumful rațiunii și încrederii forțelor noastre de a renaște din cele mai dureroase lovituri ale sorții.

A. DOHOTARU ■

1681

„La ceasurile șapte și un sfert au fost cutremur mare cît n-au mai pomenit altă nimenea”.

1738

„Pe timpul lui Constantin Vodă Mavrocordat, într-o zi de miercuri, s-a întîmplat un cutremur foarte cumplit încît n-au putut oamenii să-și mai amintească cînd s-au ruinat clopotnița bisericii, au căzut trei coloane de la foisor și s-au zdruncinat casele monastirei Cotroceni”.

„La anul o mie șapte sute treizeci și opt au fost cutremur mare în Moldova, căzînd multe ziduri. În acest cutremur au căzut și monastirea Golia, Iași. În zilele lui Vodă Ghica”.

„Să știe de cînd au fost cutremur mari de au căzut turla Golei, s-au crăpat pămîntul la Eși și au ieșit apă și năsip. Și alte biserici și curți s-au clintit și monastirea Răchitoasa s-au răsipit tot la acel cutremur”.

1790

„S-au cutremurat în soborul Glogoveștenilor pămîntu la al doilea ceas din noapte ori a treilea”.

1793

„În care zi s-au întîmplat și cutremur foarte mare duminică sara la șase ceasuri din noapte. Și au ținut cutremuru douăzecișicinci de minute și pin în zio s-au mai cutremurat de două ori”.

1798

„...s-au cutremurat pămîntul într-o sîntă duminică la două ceasuri din zi. Foarte cutremur mare, cît să spărieze creștinii. Apoi la un ceas iar s-au cutremurat mai binisor în duminica a cincea a sîntului post. Iar cînd au fost miercuri, a treia zi în revărsatul zorilor, iar s-au cutremurat mai încetinel. Apoi, zio de Paști, ca la șase ceasuri din zi iar s-au cutremurat în zilele prea înălțatului domn Constantin Gheorghe Angearliu Voievod, la leat 1798, luna martie 18. Am scris eu Manolache eu Gheorghe Sersești, de zile bătrîne”.

1802

„La leat 1802, octombrie 14, marți la șapte ceasuri din zi s-au cutremurat pămîntul cît au căzut multe biserici și Colțea și alte minăstiri mari și Foișorul Mic”.

„La leat 1802 octombrie 14 s-au cutremurat tot pămîntul pe la șapte ceasuri din zi și au căzut biserici multe și case, crăpa pămîntul și au ieșit apă și păcură în zilele lui Ipsilantu Vodă”.

Preotul Irimie din Săcele Brașov: „La anul 1802 octombrie 14 eram în București, mă uitam la Colțea cînd s-au cutremurat pămîntul și s-au frînt turnurile de la biserici și case”.

„În ziua de Vinerea Mare, pe la șapte ceasuri din zi s-au cutremurat pămîntul înfricoșat cît n-au mai pomenit acest rînd de oameni”.

„Și pe alte locuri multe biserici și case s-au dărîmat, pînă și Colțea din București și alte case multe mari și mici în București și în toate orașele dinprejuriu din Țara Românească și

Nemțească, cît acest rînd de oameni n-au pomenit așa cutremur înfricoșat”
„Atît s-au cutremurat încît în Iași n-au rămas nici un zid, nici surpat”.

1829

„La unsprezece ceasuri din noapte s-au întîmplat mare și înfricoșat cutremur care nu s-au mai pomenit, din care cutremur s-au întîmplat mari pagube”.

„La 1829 noiembrie 14 la zece ceasuri spre zioa s-au făcut cutremur mare de s-au descheiat casele noastre din toate inchieturile”.

1838

„Luna ghenar în unsprezece zile, marți spre miercuri noapte, pe la patru ceasuri s-au cutremurat pămîntul care cutremur au ținut ca la trei minute cu mare groază”.

„Așa a fost de grozav încît unele case au căzut, altele au crăpat”.

„Leat 1838 ghenarie 11, trei ceasuri și patruzecișapte minaturi, s-au cutremurat pămîntul așa de tare și mult cît a ținut trei minaturi încît și clopotul mult a sunat”.

1908

Ziarul „Universul” anunță un cutremur de mare intensitate difuzat din nord-vest spre sud-est, pe o mare suprafață de teren, de la Tr. Severin pînă-n Dorohoi, cu accentuări la Roman, Adjud, Rm. Sărat. „Cetățenii fugeau de prin case dezbrăcați, inchinîndu-se. Femeile fugeau prin curți și pe străzi cu copiii în brațe, tipînd. Ceasornicele s-au oprit. Clopotele de la biserici sunau, sunau și au produs o panică și mai mare”.

Cutremurul a avut trei momente explozive la interval de trei minute. Ultima fază a produs „zguduiri înfricoșătoare” și „formidabile bubuituri subterane”. S-au dărîmat mai ales locuințele vechi.

1940

10 noiembrie — Are loc un cutremur cu o arie macroseismică de 2 milioane kilometri pătrați. A fost resimțit la Budapesta, Varșovia și Leningrad. Teritorii cu zguduiri puternice: Birlad, Focșani, Panciu și zona delurilor subcarpatice din nordul Ploieștilor. Prof. G. Demetrescu, directorul Observatorului astronomic din București, i-a determinat focarul în regiunea Putna, la longitudinea 26°8' și latitudinea 45°8'. Cutremurul s-a manifestat prin „zgomot violent de geamuri sparte în țan-

dări, fragmente de zidărie prăbușită nori de praf, beznă totală, panică mare pentru că oamenii dormeau. Blocurile s-au îndoit de cîteva ori în toate direcțiile, pereții au crăpat, balcoanele s-au prăbușit, locuitorii s-au refugiat în Cișmigiu cu perne, cu pături și cu geamantane”.

În București s-a prăbușit un singur bloc: Carlton.

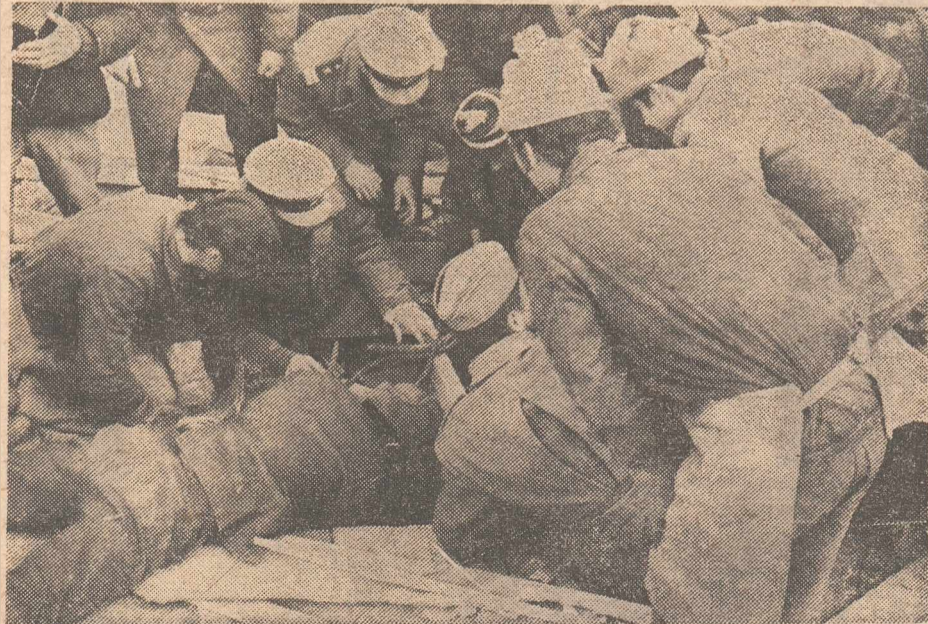
Iată cum descrie ziarul „Universul” momentul catastrofei: „Clădiri solide din beton armat se clătinau ca niște jucării în bătaia vîntului, zgomote înfricoșătoare ca duduul de motor, murgete ce răzbăteau din adîncul pămîntului au însoțit cutremurul. În panică, unii au sărit pe ferestre. Mobilăria, sticlăria s-au distrus. Ceasornicele s-au oprit. Coșurile se prăbușeau. Crucile de pe biserici de asemenea”.

Locuitorii au fost obligați să ridice molozul și cărămizile din fața caselor. Au fost trimiși comisari în circumscripții ca să verifice imobilele în pericol de surpare. Au fost evacuați preventiv nenuntrați oameni. Serviciul salubrității a pus la dispoziție echipe care lucrau la salvarea sinistraților. Clădiri avariate: Opera Română, hotelul „Dinu” din fața Gării de Nord, imobilul Bahory din Șerban Vodă, clădirea Ministerului de Interne, Palatul Justiției. Străzi acut afectate: Bulevardul Elisabeta, Calea Victoriei, str. Brezoianu, str. Academiei, str. Biserica Enei, Bulevardul Brătianu, Calea Grișei, str. Banu Manta, str. Basarab, șos. Ștefan cel Mare, str. Șerban Vodă. Așezări profund lovite: Ploiești, Panciu (complet distrus), Focșani (complet distrus), Buzău, Tirgoviște, Moreni, Birlad, Vălenii de Munte, Giurgiu, Galați, Craiova.

Sub dărîmăturile blocului Carlton au murit peste 200 de oameni. Au avut de suferit 1500 de case. Ziarul „Curentul” relatează că după cutremur Capitala părea ieșită dintr-un bombardament.

S-au luat următoarele măsuri: pompierii și armata au fost mobilizați pentru salvarea supraviețuitorilor. Medici din Capitală și din provincie au făcut de gardă tot timpul lîngă victime. S-au format echipe de specialiști care să verifice la fața locului rezistența imobilelor și să ia măsuri de prevenire a altor prăbușiri. Locuitorii orașului au fost obligați să facă ordine și curățenie în fața caselor și să le repare! S-au luat măsuri pentru ajutorarea sinistraților și acordarea de credite.

Ultima declarație a profesorului G. Demetrescu: „Zeci și zeci de ani nu vom mai avea cutremure de mare intensitate în România!”

FLACARA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru - 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seculeanu - 16 06); știință (Tudor Octavian - 16 19); probleme cetățenești, anchete (Livi Timbus - 16 18); scriori (Marga Nedelea - 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristache - 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare - (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza - 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Cotană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu - 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef - 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Scintei». Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU